

Parapagimi për revistën.....	2
Mentaliteti i përmbysur.....	3
Islami dhe liria	6
Si përfitohen zemrat e njerëzve?	15
Pyetjet kuptimplota	18
Mjerë për lënësin e namazit, në ditën e gjykimit!	21
Miku që më këshillonte.....	23
Shkaqet e dobësisë së thirrjes islame	25
Rinia - dhimbje dhe shpresë	29
Dispozita për sistemin gjyqësor islam.....	39
Hyrje në metodologjinë e kritikës.....	40
Njohuria me e lartë është njohja e Allahut.....	44
Hilje-i sher'ijje	45
Kthimi në tevhid.....	47
Mbjellja e imanit te fëmijët tanë	49
Të ushqyerit në mënyrë të drejtë.....	54
Ahmed el-Vasiti	56
Shejh El-Mizzi	56
el-Makrizi	57
Jahja ibën Se'id El Ensari	58
Dy çështje.....	61
23. Përbushja e premtimit	62

Parapagimi për revistën

Ofrojmë mundësinë që të parapaguheni me parapagim vjetor në revistën Albislam. Parapagimi kushton gjithsej **10 euro** (dhjetë) për jashtë vendit (Europë, përfshirë Shqipërinë, Kosovën, Turqinë dhe ish republikat Jugosllave) dhe vetëm 310 denarë për parapaguesit nga Maqedonia. Me këtë parapagim brenda një viti juve ju dërgojmë 12 numra të revistës, prej numrit aktual kur ju parapaguheni. Në këtë çmim janë të përfshira edhe harxhimet postare për dërgim të thjeshtë.

Për parapagim mjafton që të dërgoni pajtimin tuaj me emrin dhe adresën e plotë në:

email: albislam@albislam.com

sms: +389 70 445 725

fax: +389 2 3290 408

tel: +389 2 3290 408 (çdo ditë, përveç të xhumasë dhe të dielës, prej 9 deri 16)

ose me postë në: rr.386 nr.11, Q.T. Mavrovka lok.44, 1000 Shkup, Maqedoni

edicion i botuar / viti i dytë / nr: 23

www.albislam.com

redaksia: Ramadan Ramadani (kryeredaktor)

albislam@albislam.com

Agim Bekiri (ndihmës kryeredaktor)

str: 386 no: 11 lokal: 44, 1000 Shkup

Bekir Halimi, Talha Kurtishi,

fax: +389 2 3290 408

Alajdin Idriz, Fatmir Zaimi, Ali Shabani

Del në fillim të muajit, kalendari i hixhretit, takvimi i Türkiye Diyanet Vakfi. Numri i ardhshëm: 08 07 2005

Boton: NUN-R D00EL

Xhirollogaria: 300000001759616 Komercijalna Banka A.D.- Skopje (denar)

Xhirollogaria: 0270100209184 Komercijalna Banka A.D.- Skopje (euro)

rr. "Kej Dimitar Vlahov" 4

S.W.I.F.T. : KOB5MK2X

Numri tatimor: 4030003487017

ISSN: 1409-6250

Revista është e regjistruar pranë Agjencisë për Informata të Maqedonisë nr. 02-124/2.

Shtypur në: Cetus Print D00EL-Shkup

Mentaliteti i përmbysur

Aq sa ma shumë përparon studimi shkencor dhe shtohen përvojat metodologjike na bëhet e qartë se aftësitë e mendjes perceptojnë më pak se sa kemi menduar. Nuk kam për qëllim me aftësitë e mendjes, mundësitë e mëdha që i posedon mendja në sferën e analizimit të informatave, në sferën e organizimit dhe riformulimit të shprehjeve, por kam për qëllim aftësitë e mendjes në sferën e marrjes së vendimeve në çështjet humane dhe në përcaktimin e qëllimeve madhore dhe finale. Jemi duke zbuluar për çdo ditë rëndësinë e njohurive për këto gjëra dhe rëndësinë e rolit të cilin mund ta luajë mendja. Është bërë e qartë se zbrazëtira e njohurive dhe informatave është sprova më e madhe e cila mund të bie në hapësirën e logjikës. Nga kjo na bëhet e qartë urtësia e madhe e cila qëndron në stimulimin për lexim, shfletim dhe nxënie të dijes. Vepra e logjikës gjatë logjikimit i ngjan një njeriut i cili është duke ecur në një rrugë të gjatë në shkretëtirë duke mos poseduar njohuri paraprake për këtë rrugë. Ai e di se nuk e ka obligim që vetëm të arrijë në qëllim, por edhe ta mëson rrugën që të ketë mundësi të kthehet në vendin e vet dhe mos të shkatërron në labirithin e shkretëtirës. Andaj ai gjatë tërë udhëtimit të vet i hulumton nyjat dhe shenjat që i mundësojnë të ecë në të njëjtën rrugë gjatë kthimit. Andaj ai angazhohet që ti mban mend kodrat pranë të cilave kalon, të mëson gjatësinë e kthesave në të djathtë dhe në të majtë...

Kështu edhe mendja kur fillon me formulimin e komponentëve mbi të cilat do të vepron, ai mbledh ide me ide, vërejtje me vërejtje, thënie me thënie derisa të arrijë në ndërtimin e logjikimit të tij të veçantë dhe akordimit të tij personal dhe kapet për te aq fortë sikurse që kapet njeriu që ecë në shkretëtirë për shenjat që i ka mbajtur mend në atë udhëtim.

Nëse dëshiron ky njeri edhe një herë të merr atë udhëtim e ka shumë më lehtë të ecë në të njëjtën rrugë, sepse i shtohet dija për te dhe mundësitë e kthimit prej tij janë më të mëdhaja, shtoja kësaj edhe afërsinë psikike që krijohet mes tij dhe rrugës, e cila i afrohet mallëngjimit.

Andaj nëse këshillohet për të ecë në një rrugë më të shkurtë se ajo rrugë, ose të pajisur me shërbime më të mira, ai nuk do ta pranonte atë këshillë e do të pason urtësinë e njohur: "atë që e din është më e mirë se ajo që do ta mësosh".

Normalisht se qëndrimi i tij ndaj rrugës së re të propozuar do të jetë krejtësisht i ndryshëm poqëse para së të nisej në ndonjë udhëtim e shikon ndonjë hartë të mirë, e cila ia tregon të gjitha rrugët që mund ti ecë, veçoritë dhe mangësitë e secilës rrugë. Ai në këtë rast e ndryshon atë rrugë me një rrugë më të lehtë, sepse rrugën në të cilën ka ecur e di se nuk është rruga e vetme dhe nuk është rruga e cila i ka të gjitha veçoritë dhe e pastër nga çdo e metë.

Kështu edhe mendja kur mendon dhe angazhohet në gjendje të koprracisë në njohuri dhe mungesë së ofertave të mira, atëherë të gjitha të arriturat e tija qofshin thënie, komponente ose akordime gjëra shumë të çmueshme dhe të rralla, andaj nuk mundet të jetë i panevojshëm për to ose ti ndryshon ato.

Mendja është bërë rob i thënieve të tija, i prangosur që i ka ndërtuar me duart e tija dhe ia dominojnë punën e tij. Çështja do të ishte ndryshe nëse para mendjes gjatë fillimit të punës së tij do të kishte deponim të mirë të njohurive. Ai atëherë do të perceptonte se është duke pasuar zgjidhjet dhe nuk i nënshtrohet gjërave të detyrueshme, andaj mendja bëhet elastike, ripërtëritëse dhe perceptuese e çdo të reje duke mos e kështur lidhjen me të vjetrën. Krejt kjo domethënë se ne duhet të vazhdojmë në dy gjëra esenciale:

Një: Pajisja me dije, sepse ne vetëm pak dimë, madje edhe më pak se paku, kurse atë që nuk e dimë është shumë ma shumë se ajo që e dimë. Pasi që njohuritë shumëfishohen në çdo dekadë ose çdo dy dekada, domethënë se injoranca ynë është e re.

Dy: Çlirimi i vazhdueshëm i mendjes. Ne duhet ti provojmë thëniet tona dhe mënyrat e logjikimit tonë, duhet ti rianalizojmë dhe ti ndryshojmë që të përputhen me ecurinë e pjekurisë në të cilin jemi duke ecur.

Disa njerëz mendojnë se jemi duke jetuar në gjendjen më të keqe të cilët është duke e përjetuar umeti islam, për shkak të përhapjes së mëkateve dhe dominimi ynë nga armiqtë. Duke u nisur nga ky besim i shikon me sy shqiponje të gjitha negativitetet që paraqiten në jetën e muslimanëve dhe të gjitha problemet nga të cilat vuajnë. Nëse përmendet ndonjë pozitivitet e konsideron

minimale ose i jep komentim, i cili e shndërron atë në radhët e gjërave negative!

Një kategori tjetër e njerëzve beson se umeti është mirë, andaj mendja e brenshme (sublogjika) i ndihmon për të zbuluar pozitivitete të panumërta dhe për ti konsideruar minimale negativitetet.

Një kategori tjetër e njerëzve në analizimin e shkaqeve niset nga pikënisja subjektive (mangësia subjektive) dhe të gjitha llojet e prapambeturisë në jetën e umetit ia referon nihilizmit të brendshëm dhe mos zbatimit të detyrave fetare dhe civilizuese nga ana e muslimanëve. Ai aspak nuk e llogarit prishjen e armiqve dhe komplotin e tyre kundër nesh!

Kategoria e tretë qëndron në bregun përballë. Ai nuk sheh asgjë tjetër përpos kompleteve nga armiqtë, ndërhyrje në çështjet tona, mendon se poqëse umeti lihet rehat nuk do ti kishte këto probleme, e kështu me radhë...

Është shumë e qartë se shikimi i vërtetë qëndron mes këtyre dy kategorive të muslimanëve. Poqëse pyesim: si ka mundësi të pakësojmë përmbysjen mentale në jetën tonë personale dhe në jetën e njerëzve përreth nesh, mund të vërejmë se duhet bërë këtë që vijon:

1- Njerëzit me mentalitet të përmbysur anojnë kah ngurtësia dhe inati. Ata llogariten nga kategoria e cila cilësohet me objektivizëm maksimal dhe anim kah imponimi i mendimeve për të cilat nuk ka ujd. Aftësia e tyre për të edukuar veten që të sillet me tjerët me drejtësi është e kufizuar, ashtu sikurse aftësia e tyre për të pjesëruar mendimin dhe për të marrë qëndrime etapore nga idetë e propozuar gjithashtu është e kufizuar. Ne sipas kësaj baze duhet të veprojmë. Është me rëndësi që të perceptojmë se përmbysja mentale nuk

është e keqe absolute, pasi që njerëzit me mentalitet të përmbysur e kufizojnë reagimin e pamatur kundrejt çështjeve të ripërtëritjes dhe zhvillimit dhe punës në të cilën janë i japin një shkallë të fuqisë dhe forcës. Pastaj ata i grumbullojnë pjesët dhe përhapin fuqi në shpirtat e njerëzve labil. Ata jeni komponenti i baraspeshës dhe sigurisë në të njëjtën kohë.

2- Raporti ynë me njerëzit me mentalitet të përmbysur ka nevojë për urtësi, butësi dhe kujdes, sepse shumë shpejt mund të shtohet shkalla e inatit të tyre dhe vetmbyllja, sidomos nëse i akuzon se janë inatçor dhe me diapazon të ngushtë. Ndoshta është e përshtatshme të përdoret mënyra e shfaqjes së veçorive dhe mangësive gjatë polemikës me ta. Mund të themi: cilat janë veçoritë e thënies tënde? Cilat janë argumentet dhe mbështetësit logjik? Cilat janë të metat që e kaplojnë dhe ku janë pikat e dobësisë? Kërkohet prej tij që edhe ai këtë ta kërkon prej kundërshtarit të vet.

Kjo mënyrë e hap derën e polemikës dhe e pakëson gjuhën e sfidimit, gjithashtu njeriun me mentalitet të përmbysur e bën që të beson se polemika ka pozitivitete dhe të pranon se ka mundësi që të ekziston një shkallë e saktësisë dhe fuqisë të fjalët kundërshtuese.

3- Është shumë me rëndësi në raportet tona me njerëzit me mentalitet të përmbysur që të mësojmë dëgjimin e mirë dhe ta kërkojmë prej tij këtë gjë dhe mos të insistojmë që të arrijmë në rezultate momentale. Një pjesë e ngurtësisë së tij formohet pa vetëdije dhe ashtu edhe do të përfundon.

4- Njeriu me mentalitet të përmbysur nuk posedon ndjeshmëri të mjaftueshme për të dalluar mes asaj që paraqet këndvështrim personal, pikëpamje në bazë të përpjekjeve personale dhe atyreve që konsiderohen gjëra statike dhe të prera, gjërave që shikon se të vërteta konstante, rreth të cilave ka përfunduar polemika.

Besoj se dobësia e kësaj ndjeshmërie e formon një pjesë të infrastrukturës së njohurive në të gjitha ambientet ku është përhapur injoranca dhe varfëria e informatave. Andaj është shumë me rëndësi që të pasurojmë rregullatorin e dallimit mes asaj që është supozim dhe e vërtetë, asaj personale dhe e përgjithshme në botën e mendimit dhe ideve.

5- Njerëzit me mentalitet të përmbysur mendjes i japin rol të dukshëm për shkak të kompensimit të boshllëqeve në njohuri në sistemin e argumentimit të ata. Këtu është shumë e rëndësishme që të sqarojmë se mendja pa njohuri të mira shumë herë është plotësisht e paaftë për të vizatuar prioritetet dhe për të sjellur vendime rreth shumë gjërave esenciale, siç janë: meritore dhe jomeritore, e rëndësishme dhe joerëndësishme, e sigurt dhe e rrezikshme, e nxitueshme dhe e mëvonshme, etj. dhe krahas kësaj e sqarojmë rolin e informatave në ndërtimin e mendimeve, ideve, qëndrimeve dhe drejtimeve.

6- Mentaliteti i përmbysur është rezultat i arsimit të shëmtuar dhe ambientit ku dominon injoranca, andaj përparimi në këto dy sfera do të na ndihmon në pakësimin e stërmadhimit të këtij problemi. Nga All-llahu e kërkojmë ndihmën dhe fuqinë.

Përktheu: Bekir Halimi
Marrë nga: Islamtoday.net
Dr. Abdul-Kerim Bekar,
27.5.2005

Islami dhe liria

Liria është një fjalë e bukur, e cila në vete ngërthen kuptime të pasura dhe fisnike. Ajo do të thotë dëlirësi dhe pavarësi njëkohësisht. E kemi njeriun e lirë, që është e kundërta e robit. Poashtu kemi ujë “të lirë” nga fëlliqësirat. Kemi kalë të lirë nga defektet dhe të metat. Arabët e përdornin shprehjen “grua e lirë” duke iu referuar grave fisnike (me prejardhje fisnike). Për këtë shkak Hindi i tha Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, “A do të gjykohej një “grua e lirë” për zina?”.

Disa njerëz të urtë kanë thënë se person i lirë është ai i cili i shkëput prangat e dëshirave (epsheve) të veta. Po kështu ka thënë Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, “I shkatërruar qoftë rob i dërhemit.”

Disa njerëz nuk e kuptojnë lirinë veçse si diçka të kundërt me robërinë. Kjo është mënyra më e thjeshtë dhe më e qartë për ta kuptuar këtë fjalë, si dhe më universale që njihet te kulturat e ndryshme. Grekët, Romakët dhe Kinezët, të gjithë kishin robër (skllavër) të cilët i malltretonin sikur të ishin të pa shpirtë. Dallimi i tyre ishte në atë se a lejohet të vritet rob pa arsye, si dhe a lejohet që të ulesh e të hash bukë me të. Shpeshherë robët janë konsideruar si të papastër deri në atë shkallë, saqë edhe përshëndetja për dore me ta konsiderohej një gjë e neveritshme.

Këto ideja në të shumtën e rasteve janë shoqëruar me një pamje fizike të caktuar, edhe nëse ai individ në të vërtetë nuk ishte rob. Në disa vende të botës ka mbisunduar ideja se ngjyra e zezë do të thotë skllavëri. Racizmi i cili doli nga kjo ide edhe sot e kësaj dite ka ndikim. Po, shumë vende kanë ndryshuar dhe kanë deklaruar barazinë për

të gjithë qytetarët, por ideja të tilla racizmi ende ekzistojnë në zemrat e shumë njerëzve. Ne ende e shohim se zezakët në ato vende janë sektori më i prapambetur dhe më i anashkaluar i shoqërisë.

Fjala “liri” ka fuqi që të kumbojë në zemrat tona. Në natyrën tonë, si qenie njerëzore, është që ta duam dhe ta kërkojmë lirinë. Poashtu këtë ndjenjë e kanë edhe disa krijesa tjera. Nëse ja mbyllë derën një maceje, do ta shohësh se si mjaullin dhe e gërvishtë derën. Pastaj do ta shohësh se si mundohet që të gjejë ndonjë mënyrë për të ikur. E njëjta gjë mund të thuhet për një zog, i cili është mësuar të fluturojë lirisht. Nëse e mbyll në kafaz, do të vëshet te ai shenja të tendosjes dhe depresionit, e ndoshta edhe do të ngordhë për shkak të robërisë. Siç ka thënë një poet:

*Edhe pse mund
t'ia këpusësh krahët zogut
Natyra e tij ende
vuan për të fluturuar*

Burgosja është dënim pikërisht sepse e anulon lirinë e një personi. Gruaja e Mbretit të Egjiptit iu kërcënua Jusufit, alejhis-selam, se do ta burgoste, duke thënë: “...Po qe se nuk bën çka e urdhëroj, ai gjithqysh do të burgoset dhe do të nënçmohet”. [Jusuf: 32].

Megjithëse burgu është izolim për trupin, jo çdoherë ndodhë e njëjta gjë edhe me shpirtin. Për disa të burgosur fatlum, shpirtrat e tyre janë të lirë dhe ata e shfrytëzojnë këtë kohë për mësim, studim, meditim dhe adhurim.

Meqenëse liria është aq koncept i bukur të cilit i përgjigjen të gjithë njerëzit pozitivisht, ajo shumë herë keqpërdoret për qëllime të këqija. Për shembull, në emër të

lirisë, Sh.B.A.-të e sulmojnë një shtet paqësor dhe vrasin mijëra njerëz të pafajshëm, shumica e të cilëve nuk e posedojnë as një deve të zgjebosur. I gjithë populli është i dënuar për një krim të cilin nuk e kanë bërë. I njëjti shtet luan dhe tallet me konventat internacionale, për krijimin e të cilave vet ka kontribuar.

Në emër të lirisë, njerëzit, zemrat e të cilëve janë të sëmura, i shkelin vlerat morale dhe vlerat e besimit. Ata e ofendojnë Zotin, Pejgamberët dhe besimin e shenjtë të shumë njerëzve. Këtë e shohim për çdo ditë nëpër media dhe në internet. Një sjellje e tillë e papërgjegjshme është e neveritshme, bile edhe për shumë prej pabesimtarëve. Nuk mund të paramendohet që një njeri i ndërgjegjshëm të sillet në një mënyrë të tillë jorespektuese.

Liria nuk do të thotë se ne kemi të drejtë të shpikim gënjeshtër ndaj Zotit dhe ndaj njerëzve. Ajo nuk do të thotë se ne kemi të drejtë t'i shtrembërojmë fjalët e të tjerëve dhe ta përgënjeshtrojmë të vërtetën. Ajo nuk do të thotë se ne mund t'i ofendojmë njerëzit, t'i sulmojmë dhe t'ua marrim të drejtat e tyre. Liria nuk na jep të drejtën që ne t'i malltretojmë të tjerët apo t'i keqtrajtojmë në bazë të racës apo statusit social të tyre. Ajo nuk na jep të drejtën që ne të reagojmë në çdo thashetheme të paverifikuar, apo të fusim ankth dhe frikë në shoqëri.

E vërteta është një kusht për lirinë. All-llahu I Lartësuar thotë: "Ne ua ofruam amanetin (obligimet) qiejve, tokës dhe maleve, e ato nuk deshën ta marrin përsipër atë dhe u frikësuan prej tij, ndërsa njeriu atë e mori mbi vete; dhe ai i bëri padrejtë vetes, dhe ishte i padijshëm." [Ahzab: 72].

Me plotë të drejtë mund të pyesim: Sa mëkate dhe vepra të fëlliqura janë bërë në emër të lirisë?

Koncepti i lirisë

Koncepti i lirisë është me të vërtetë një koncept i pasur. Liria është një vlerë e shquar njerëzore. Qenia njerëzore posedon intelekt, i cili ia jep mundësinë që të veprojë në bazë të mençurisë së tij, e jo thjesht vetëm në bazë të instinktit. Liria përfshin abstenimin nga dëmtimi ndaj të tjerëve. Shpesh herë njerëzit i nënshtrohen tiranisë dhe shtypjes së disa njerëzve. Shpesh herë të dobët janë viktimë e më të fuqishmëve.

Ne duhet ta bëjmë një pyetje: Cilët janë faktorët të cilët e kufizojnë dëshirën individuale?

Faktori më evident është një autoritet i jashtëm, i cili i dikton personit se çka ai mund të veprojë apo të flasë. Është e qartë sa shumë kjo gjë ia kufizon lirinë atij personi. Sepse në vend që ai person ta thotë atë që e mendon, ai duhet t'i shpreh mendimet e të tjerëve. Ky është rasti kur një person është i kufizuar dhe nuk mund të shijojë liri të vërtetë.

Në ligjin islam, ekziston autoriteti më i lartë i cili ua garanton njerëzve lirinë e tyre në parametrat e caktuar nga All-llahu. Në këtë mënyrë, fuqia ekzekutive e Shtetit Islam është e kufizuar, e assesi nuk është absolute.

Nëse shikojmë në strukturën e Ligjit Islam, do ta shohim se ai u ofron të dyve, individit dhe shoqërisë, shumëllojshmëri të zgjedhjeve. Territori i hallallit në Islam është më i gjëri prej të gjithëve. Territori tjetër më i gjerë është ai që ka të bëjë me ato vepra të pëlqyera apo të urreyera. Territori më i ngushtë është për ato vepra që janë të ndaluara apo të urdhëruara.

Autoriteti i jashtëm është mënyra më e qartë e kufizimit të lirisë, mirëpo ka edhe faktorë tjerë të cilët e kufizojnë lirinë. Normat dhe zakonet shoqërore, për shembull, e kufizojnë një individ, disa herë duke e ndaluar që ta thotë apo ta vepron atë që është e

drejtë. Kjo është një situatë e zakonshme. Të gjitha shoqëritë, qofshin muslimane ose tjera, kanë norma, zakone dhe tradita. Këto zakone nuk janë gjithmonë korrekte, e në shoqëritë muslimane, ato nuk janë gjithmonë në pajtim me mësimet e Islamit. Sidoqoftë, këto tradita kanë një efekt detyrues në individët e asaj shoqërie, duke e ndaluar jo vetëm sjelljen e lirë, por edhe të shprehurit haptazi dhe studimin objektiv të rrethanave. Çdo person duhet t'i përshtatet deri në një shkallë apo tjetër shoqërisë apo një sektorit të shoqërisë të cilët e prezantojnë standardin. Sidoqoftë, kjo nuk e përjashton mundësinë që një individ të luaj rol dhe të ndikojë në ndryshimin dhe reformimin e shoqërisë.

Ekziston edhe një lloj i caktuar i faktorëve të cilët kanë efekt në kufizimin e lirisë së një individi. Këto janë cilësitë e brendshme të atij personi, duke përfshirë ndjenjat, kuptimin konceptual dhe veçantitë e tij. Disa herë personi nuk është i vetëdijshëm se si këto faktorë kanë efekt dhe ndikim në sjelljen e tij, disa herë në kundërshtim me dëshirën e tij.

Selefi (gjeneratat e para) këto faktorë i quanin epshe apo dëshira të fshehta. Personi në brendi të vet ka një nxitës të fuqishëm, për të cilin mund edhe të mos jetë i vetëdijshëm. Ato ndikojnë në të folurit, veprat dhe mendimet e atij personi. Ato ndikojnë në pikëpamjet e tij, për të cilat kujdeset më shumë. Më të thjeshtat prej tyre kanë të bëjnë me strukturën e tij fizike dhe emocionale. Ato i përfshijnë edhe faktorët si fuqia apo dobësia trupore, dhe natyra e butë apo e vrazhdë. Pastaj futen në lojë faktorët kulturor dhe eksperiencia personale, si dhe edukimi i atij personi.

Ibën Tejmiije, rahimehull-llah, duke e shpjeguar suren "Alek", përmend se një person mund të ketë nishan në trupin e tij, për të cilin nuk është i vetëdijshëm, thjesht

për arsye se është i vendosur në shpinën e atij personi, apo në një vend në të cilin ai nuk mund të shikojë në mënyrë direkt. Ngjashëm, janë disa aspekte të personalitetit të tij të cilat mund të kalojnë pa u vërejtur, edhe pse këto aspekte mund të kenë ndikim të konsiderueshëm në sjelljen e tij. Ai mundet, pas një shikimi të gjatë dhe të kujdesshëm në brenndinë e tij, që t'i hetojë disa nga këto veçori. Edhe pas vërejtjes së tyre, ai mund të mos jetë në gjendje që t'i tejkalojë ato tërësisht, por ai duhet që, deri në një shkallë, t'i vendos ato nën kontrollin personal dhe t'i kufizojë ndikimet e tyre të padëshiruara.

Sedad Ibën Ausi një herë ka thënë: "O ju mbeturinë e Arabëve! Nuk frikësohem për ju nga asgjë tjetër, veçse nga dëshirat e fshehta."

Një nga këto dëshira është tendenca për të kërkuar udhëheqësi. Personi në natyrën e tij është i drejtuar drejt dëshirës për famë dhe pozitë. Kjo mund të ndikojë në vendimet dhe mendimet e tij, mund t'ia korruptojë sjelljet dhe t'ia ndryshojë qëllimet, edhe pse ai mund të mos jetë i vetëdijshëm plotësisht se një motivim i tillë ekziston.

Prandaj, një shkallë e lirisë që personi mund ta arrijë është që të përmbahet nga të vepruarit në bazë të epsheve. Kjo ndonjëherë quhet liri morale, sepse personi i cili e posedon atë sillet në mënyrë të ndërgjegjshme në pajtim me logjikën e shëndoshë dhe principet e konsideruara mirë nën drejtimin e ndërgjegjes së tij. Një vepër e lirë patjetër duhet të bazohet në gjykimin dhe logjikën e shëndoshë, e jo në epshe.

Mund ta shohësh një person i cili i vepron gjërat e ndaluara në Islam, duke i shfryer dëshirat dhe epshe të tija seksuale. Ai mund të arsyetohet se është duke e shprehur lirinë e tij duke bërë çka dëshiron. Në realitet, ai nuk është asgjë tjetër veçse një

rob i dëshirave të veta shtazarake. Në lidhje me këtë një poet ka thënë:

*Unë ndoqa dëshirat e mia
dhe ato më robëruan
e sikur të isha i kënaqur më ato që kisha,
do të isha i lirë.*

Ky është kuptimi i proverbës arabe: "Skllavi është i lirë për aq kohë sa është i kënaqur, dhe njeriu i lirë është i robëruar, për aq kohë sa është ziliqar."

Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "I shkatërruar është rob i dinarit dhe rob i dërhemit." Ai e përdori fjalën "rob" për të treguar se si ai person e keqpërdor lirinë e tij duke iu nënshtruar epsheve të tija, pa marrë parasysh sa shkatërrues ky nënshtrim mund të jetë. Kjo është arsyeja pse nënshtrimi ndaj All-llahut është liria më e madhe që mund të përjetohet. Vetëm robërit e All-llahut janë njerëzit që janë plotësisht të lirë, sepse ata janë çliruar nga robërimi i epsheve dhe dëshirave personale. Ata janë çliruar nga robërimi i parave, okupimit, dëshirës për pozitë dhe nga robërimi ndaj zotërave tjerë të rrejshëm.

Gjithashtu duhet ta kemi parasysh fuqinë e hidhërimit, i cili mund t'ia marrë nëpër këmbë aftësitë racionale të atij personi. Një person i zemëruar nuk mund t'i peshojë pasojat e veprave të tija, dhe shpesh herë i bën gabimet më të mëdhaja. Ai lehtësisht mund t'i bëjë padrejtësi vetvetes, gruas, fëmijëve, familjes, kolegëve dhe shoqërisë në përgjithësi.

Fjalët dhe shprehjet si "liri", "të drejtat njerëzore", "të drejtat e minoriteteve", "të drejtat e grave", "të drejtat e fëmijëve" shpesh herë përdoren si justifikim për të gjitha çështjet (pa marrë parasysh a janë korrekte apo jo). Kjo ndodhë në çdo shtet dhe regjion të botës. Prandaj, ne duhet të mendojmë seriozisht se si do ta trajtojmë këtë rrebesh fjalësh.

Shumica e muslimanëve nuk dinë mënyrë tjetër për t'u përgjigjur, pos duke e cituar fjalën e Aliut [r.a]: "Ato janë fjalë të vërteta me të cilat synohet e kota (batili)". Në të vërtetë kjo është një mbrojtje shumë e dobët. Islami, sidoqoftë, na ka ofruar pikëpamje shumë të çmuara për këto çështje, për ata musliman që posedojnë arsye. Prandaj, në vend që gjithmonë të reagojmë, në duhet ta marrim iniciativën që t'i shpalosim principet tona, të cilat vijnë direkt nga feja jonë dhe pohojnë se ne i pranojmë të drejtat njerëzore jo vetëm thjesht si një teori e të drejtave, por si një obligim fetar, i cili na kaplon të gjithë neve, duke përfshirë gratë, fëmijët dhe minoritetet. Nuk ka përjashtime në këtë. Në islam, bile edhe kafshët kanë të drejta të cilat duhet të respektohen. Poashtu në islam do të gjejmë të drejta të numëruara, të cilat as që janë përmendur në ndonjë sistem të ligjeve njerëzore.

Ne duhet të tregojmë qartë se këto të drejta janë pjesë e Sheriatit (ligjit hyjnor). Ligji Islam nuk e neglizhon asnjë aspekt të jetës, përkundrazi, ai e rregullon atë në çdo nivel. Ky ligj është nga Krijuesi, i cili di më shumë për krijesat e veta, sesa që ndokush do të donte ndonjëherë të dijë. Për këtë shkak, Ligji i Tij është në harmoni komplete me të dyja, natyrën dhe aspiratat njerëzore. Ai në asnjë mënyrë nuk i shkel të drejtat njerëzore.

Sidoqoftë, ne poashtu duhet ta pranojmë se këto të drejta cenohen në shumë shtete muslimane, si edhe në shtetet tjera të botës. Prandaj, askush nuk mund të fajësohet për kritikimin e faktit se të drejtat legjitime njerëzore u ndalohen atyre, dhe për kërkimin e kthimit të këtyre të drejtave.

Shtypja e njerëzve, sidomos e të dobëtëve të cilët nuk mund ta mbrojnë vetveten, është një mënyrë e sigurt për ta merituar dënimin e All-llahut në këtë botë. Pa marrë parasysh se cilat prej të drejtave të tyre u cenohen.

All-llahu [s.v.t] thotë: “Ato janë fshatra (vendbanime) që kur bënë zullum, Ne i shkatërruam dhe për shkatërrimin e tyre u patëm caktuar kohë të sakta.” [Kehf: 59].

All-llahu [s.v.t] gjithashtu thotë: “Ja, kështu është ndëshkimi i Zotit tënd, kur dënon vendet që janë zullumqare. Vërtet, ndëshkimi i Tij është i dhembshëm, e i ashpër.” [Hud: 102].

Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, thotë: “All-llahu e afatizon zullumqarin për një kohë. Pastaj kur e kap me dënim, nuk ka ikje për të.” [Buhariu dhe Muslimi].

Kur ata që emigruan në Etiopi (Abisini) u kthyen, Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, kërkoi prej tyre që t'i tregojnë për rastin më të çuditshëm që e kishin parë atje. Disa prej tyre e thanë këtë: “O i Dërguar i All-llahut! Njëherë, përderisa qëndronim në Etiopi, një grua e cila e bartte një ibrik me ujë mbi kokë kaloi pran nesh. Njëri nga djemtë e rinj, e vendosi dorën në shpatullën e saj dhe e shtyu me forcë. Ajo u gjunjzua. Kur u ngrit në këmbë tha: “I poshtër! Do ta kuptosh atë ditë kur All-llahu do të jetë Gjykues dhe do t'i mbledh njerëzit e çdo kohe, kur duart dhe këmbët do të flasin dhe dëshmojnë për atë që e kanë bërë pronarët e tyre, atëherë do ta kuptosh si do të jetë çështja ndërmjet nesh.”

Pasi e dëgjoi këtë Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, tha: “Ajo e tha të vërtetën. Ajo e tha të vërtetën. Si mund që All-llahu ta bekoj një popull i cili nuk i mbron të dobët nga të fortit?” [Ibën Maxhe, Bejhekiu].

Prandaj, ne e kemi obligim që t'i mbrojmë njerëzit e shtypur të shoqërisë në të cilën jetojmë. Patjetër duhet t'ua sigurojmë të drejtat e tyre. Një ndër qëllimet e xhihadi është mbrojtja e të dobëtëve, siç ceket qartë në Kuran.

Musteured ibën Shidad përmendi se Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Kur të vijë Çasti i fundit, Romakët do të jenë me numër më të shumtë.” Amër Ibën Asi e dëgjoi këtë fjalë të Musteured-it dhe i tha atij: “Ke parasysh se çka flet.”

Musteuredi tha: “Unë jam duke e thënë atë që e kam dëgjuar prej Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem.” Amër Ibën Asi pastaj tha: “Pasi e përmende këtë, më duhet të të tregojë se ata i posedojnë pesë cilësi të mira: Ata janë të qetë gjatë fatkeqësive. Më së shpejti rimerren pas fatkeqësive. Ata janë të gatshëm për t'u rikthyer pas disfatës. Ata sillen mirë me të varfrit, jetimët dhe të dobët në mesin e tyre. Ata janë të aftë për ta parandaluar zgjedhën (shtypjen) e mbretërve të tyre.”

Amër Ibën Asi e përshkroi atë që kishte ngelur në shoqërinë romake nga natyra e pastër, në të cilën njerëzit janë të lindur. Apo ndoshta këto cilësi i kanë marrë nga Pejgamberët të cilët ishin dërguar në mesin e tyre. Është vështirë të thuhet se cila është më impresive: fakti se romakët i posedonin këto cilësi, apo intelekti i mprehtë i Amër Ibën Asit i cili ishte në gjendje të bëjë një vlerësim të tillë për romakët. Nëse një person nuk i kupton armiqët e tij, ai nuk do të mund t'i mposht ata. Poashtu është impresive sa i drejtë ishte ky vlerësim i rivalëve historik. Kjo është drejtësia të cilën islami e kërkon nga ne.

Qarqet më të informuara të botës muslimane janë të paafta për ta studiuar perëndimin në mënyrë kritike, dhe poashtu janë të paaftë për ta kuptuar historinë e tij, perspektivën dhe si të arrihet deri në vendime konstruktive në lidhje me të.

Kur ne flasim për të drejtat njerëzore, të drejtat e grave apo lirinë, ne nuk duhet ta mashtrojmë vetveten se problemet tona me

perëndimin shtrihen në këto çështje. Ne nuk duhet çdoherë të fokusohemi në atë se si ata i shkelin këto të drejta. Në duhet të marrim një qëndrim proaktiv dhe t'i prezantojmë këto principe në kontekstin e tyre të drejtë islamik. Të drejtat njerëzore janë në fakt vlera islame.

Omeri [r.a] i tha djalit të udhëheqësit të Egjiptit në atë kohë, që ishte Amër Ibën Asi: "Kur i robëruat njerëzit të cilët nënat e tyre i lindën të lirë?". Ai poashtu u tregoi koptëve egjiptas se si ata mund t'i kërkojnë të drejtat e tyre. Gjatë kohës kur ata jetonin në sundimin romak, nuk kanë pasur mundësi ta bëjnë një gjë të tillë. Kur muslimanët e morën udhëheqjen, ata i mësuan Koptët se si t'i kërkonin të drejtat e tyre dhe si të qëndronin kundër shtypjes politike, bile edhe nëse vjen nga vet Halifeja.

Evropa as që i ka diskutuar këto ideja deri kah fundi i shekullit XVIII, në kohën kur ndodhi Revolucioni francez. Në këtë kohë doli në dritë ideja se çdo person ka lindur i lirë. Atyre iu deshën diku njëmijë vite për të arritur deri te kjo ide, e cila tashmë ekzistonte në islam, e kur e bënë këtë, ata e deklaruan si një gjë të re.

Koncepti i të drejtave njerëzore në Perëndim shtrihet në një princip të vetëm i cili është shpallur qartë në Kombet e Bashkuara. Ky është principi i dinjitetit njerëzor. Koncepti i tyre për dinjitetin njerëzor është i mishëruar në dy ide:

E para është liria. Kjo ka të bëjë me dhënien çdo individit të drejtën e shprehjes, posedimit të pronës, martesës, mbajtjen e biznesit, udhëtimit, dhe kryerjen e aktiviteteve të tjera jetësore.

E dyta është barazia. Kjo do të thotë se të drejtat duhet t'i gëzojnë të gjithë njerëzit. Është e palogjikshme që të drejtat t'ia japësh një personi, e t'ia mohosh tjetrit.

Këto janë bazat e të drejtave njerëzore. Nëse i kthehemi Kuranit, e shohim se aty ceket koncepti i dinjitetit njerëzor: "Ne vërtet nderuam pasardhësit e Ademit (njerëzit), u mundësua të udhëtojnë hipur në tokë e në det, i begatuam me ushqime të mira, i vlerësua ata (i lartësua) ndaj shumicës së krijesave që Ne i krijuam." [Isra: 70].

Në një kohë kur në perëndim debatohej në lidhje me atë se a kanë shpirt gratë dhe robërit, dijetarët e muslimanëve debatonin se a janë njerëzit më superior apo melekët. Këta dijetar arritën në përfundim se njerëzit të cilët i nënshtrohen All-llahut dhe e pasojnë Pejgamberin e Tij, në fund e arrijnë një status më të lartë se melekët. Ata e fitojnë Xhennetin në botën tjetër, përderisa melekët ngelin në atë pozitë që janë. Sidoqoftë, melekët janë në fillim më superior duke e marrë parasysh faktin se janë të krijuar nga drita. Megjithatë, superioriteti në përfundim është më i rëndësishmi. Dhe All-llahu e di më mirë.

Kur islami i pohon të drejtat njerëzore, atë nuk e bën duke u bazuar në kërkesat e njerëzve, apo në revolucionet e tyre, apo në ndërrimin politik të balancës së fuqisë. Ai e bën duke u bazuar në shpalljen hyjnore të Zotit të botërave. Ai i mëson njerëzit si t'i fitojnë, t'i kërkojnë dhe t'i mbrojnë të drejtat e tyre. Kjo është vendosur dhe realizuar teoretikisht dhe praktikisht me ardhjen e Islamit, duke mos pasur nevojë që njerëzit ta bëjnë këtë me forcë.

Ne, si musliman, nuk duhet t'i kundërshtojmë të drejtat njerëzore dhe lirinë në princip, sepse këto janë pjesë e historisë sonë dhe Ligjit tonë Hyjnor. Megjithatë, ne kemi problem me perëndimin në disa mënyra se si ata mundohen t'i zbatojnë këto nocione. Një shembull është zgjerimi i fushës së lirisë personale deri në atë pikë sa që shkakton

dëmtim të tjerëve dhe e kërcënon dinjitetin njerëzor. Një tjetër shembull është dhënia e lirisë së të shprehurit deri në atë pikë, saqë vlerat e shenjta fetare dhe morale shahen, apo deri në atë pikë që shkakton trazira në shoqëri. Islami kërkon t'i mbrojtë të drejtat e individit dhe të mundësojë shans të barabartë që njerëzit t'i ushtrojnë këto të drejta përbrenda një konteksti të shëndoshë shoqëror.

Kur perëndimi i pohon të drejtat njerëzore, në të shumtën e rasteve ato i bën përbrenda kufizimeve të një programi apo sistemi specifik. Prandaj, administrimi i fuqive perëndimore gjatë periudhës kolonizuese ishte plotësisht në kundërshtim me idealet e larta të cilat i paraqitnin. Historiani australian Clive Turnbull, në librin e tij "Lufta e zezë – Asgjësimi (farosja) e Tasmanianëve vendas", fletë për atë se si Anglezët brutalisht dhe sistematikisht e masakruan dhe farosën popullatën vendase të Tasmanisë. Ai tregon se kolonizatorët bile kanë praktikuar kanibalizëm mbi disa vendas të cilët i kishin robëruar, duke ua prerë dhe ngrënë mishin, përderisa ata ende ishin gjallë. Ironikisht, shtypi Anglez deklaronte se vendasit ishin kanibal të egër dhe se kolonizatorët ishin atje për t'i "çliruar" prej barbarizmit të tillë. Turnbull pohon se nuk ka ndodhur asnjë rast në të cilin një tasmanian autokton kishte praktikuar kanibalizëm mbi ndonjë anglez.

Ne patjetër duhet ta definojmë se çka do të thotë të jesh plotësisht i njerëzishëm. A e nënkuptojmë me këtë se çdo njeri është krijuar nga All-llahu, pavarësisht nga ngjyra, gjinia dhe kombi, siç e pohon këtë islami? Apo me këtë nënkuptojmë çdokënd i cili është biond me sy të kaltër dhe pamje të bukur, ndërsa racat e mugëta të Azisë dhe Afrikës do të duhej një zgjatje për të shkuar aq larg që t'i quajmë ata njerëz?

Nga perspektiva islame, ejani të meditojmë mbi thëniet e njohura të halifes së dytë Omer Ibën Hattabit [r.a]. Njëherë ai tha: "Nuk i dërgova zëvendësit e mi te ju për t'ua nxjerr mishin e as për t'ua marrë pasurinë. Unë i dërgova që t'ua mësojnë fenë tuaj dhe ta shpërndajnë pasurinë në mesin tuaj." Ai gjithashtu ka thënë: "Nëse dëgjoj për një zëvendës timin i cili ka bërë padrejtësi dhe unë nuk e përmirësoj atë, atëherë e konsideroj vetveten të padrejtë."

Në një rast tjetër ai tha: "Nëse unë do ta caktoja zëvendës personin më të mirë që e njoh dhe do ta urdhëroja që të jetë i drejtë, a to përmbushja obligimin tim?" Kur njerëzit u pajtuan me këtë tha: "Jo përderisa nuk do vëzhgoja atë dhe të sigurohesha se ai vepron sipas urdhreve të mia."

Një prej guvernatorëve të tij njëherë i bëri padrejtë dikujt, e ai erdhi te Omeri që të ankohej. Omeri i dërgoi një letër guvernatorit (zëvendësit), në të cilën thoshte: "Bëhu i drejtë me këtë njeri. Përndryshe, eja te unë menjëherë. Selam." Guvernatori menjëherë e përmirësoi gabimin e bërë.

Kur Omeri dëgjoji se zëvendësi i tij në Kufe Sa'd Ibën Ebi Vekasi e kishte ndërtuar një pallat për vetvete dhe kishte caktuar një roje në derë, duke mos pasur nevojë për një gjë të tillë, e dërgoi hetuesin e tij Muhammed Ibën Meslemeh që të merr dru zjarri dhe lëndë djegëse dhe t'ia djegke pallatin. Së bashku me të ia dërgoi një letër Sa'd Ibën Ebi Vekasit në të cilën shkruante: "Me erdhi lajmi se ti e ke ndërtuar një pallat të fortifikuar, të cilin e quan shtëpi, dhe se ke vendosur një derë në mes teje dhe popullit tënd. Ai nuk është pallati yt por një pallat i turp. Mos vendos portë në shtëpinë tënde që t'i ndalosh njerëzit të takohen me ty, e në këtë mënyrë t'ua mohosh të drejtat e tyre."

Ai ia shkroi këtë gjë zëvendësit të tij në Egjipt, Amër Ibën Asit: "Më ka ardh lajmi se t'i mbështetesh (shtrihesh) në kuvendet tua publike. Mos vepro ashtu. Ulu sikur të tjerët." Këto janë vetëm disa shembuj për ta theksuar se si vlerat Islame i kanë përkrahur të drejtat njerëzore, në një shkallë të paparë gjatë historisë njerëzore. Po, Omeri ishte në gjendje të jetë shumë i drejtë në marrëdhëniet me njerëzit dhe në plotësimin e nevojave të tyre, por ishte atmosfera që solli islami ajo që mundësoi që gjestet e tilla fisnike të ndodhin.

Është gabim për ne që t'i shikojmë të drejtat njerëzore dhe të drejtat e grave me dyshim. E njëjta vlen për lirinë. Ne duhet të jemi ata që i paraqesin këto subjekte. Ne duhet ta bëjmë të qartë se ligji i All-llahut i cekë këto koncepte dhe duhet t'i përmi-rësojmë shkeljet e të drejtave të njeriut të cilat ndodhin sot në botën islame. Kjo është mënyra për t'i rezistuar sulmet e perëndimit, i cili i përdor nocionet e të drejtave dhe lirisë për ta sulmuar botën islame dhe vlerat e saj. Ne duhet të sigurohemi që termat "të drejtat njerëzore" dhe "liri" të ekzistojnë në fjalorin tonë, të definuar në bazë të perspektivës sonë unike, jo në bazë të diktimit të tjerëve.

Është një nevojë e madhe që dijetarët musliman ta shtjellojnë çështjen e të drejtave njerëzore dhe lirisë dhe të ofrojnë një alternativë të shëndoshë për modelin perëndimor. Kur ne flasim për lirinë dhe barazinë, ne duhet të vëzhgojmë se perëndimi me liberalizmin dhe kapitalizmin e vet i jep prioritet lirisë, shpesh herë duke e anashkaluar barazinë në këtë proces. Kjo ka shkaktuar një hendek të madh në mes atyre që kanë dhe atyre që nuk kanë (pasuri) dhe shtresimi shoqëror akut, i cili shpesh herë është i shoqëruar me kapitalizmin.

Komunistët, në anën tjetër, i japin prioritet nocionit të tyre për barazinë shoqërore, dhe

e anashkalojnë pothuajse çdo aspekt të lirisë për ta arritur një gjë të tillë, në veçanti lirinë e pronës, po bile edhe lirinë e shprehjes dhe shumë prej të drejtave njerëzore. Çdoherë që janë vendosur regjimet komuniste, njerëzit u gjetën në një ndër diktaturat më shtypëse. E ashtuquajtura diktaturë e proletariatit nuk ishte më pak shtypëse se regjimet tjera autoritarive të padrejta.

Sistemi i ofruar nga islami nuk kërkon që ta avancojë një pasurinë e njërit në dëm të tjetrit, po i jep përparësi mirëqenies së përgjithshme mbi interesat individual. Nga kjo pikë, në atë rast kur liritë ofrojnë dobi më të madhe, atyre do t'u jepet përparësi. Në të njëjtën mënyrë, në atë rast kur çështjet e barazisë sjellin më shumë dobi shoqërore, atyre do t'u jepet përparësi. Për më tepër, të dyja, liria dhe barazia duhet të definohen. Kufijtë e lirisë duhet të sqarohen qartë. Barazia duhet të kuptohet në kontekstin e drejtësisë, jo në kuptimin absolut i cili u bën padrejtësi shumë njerëzve, sidomos atyre të cilët mundohen shumë dhe dallohen me meritat e tyre. Dijetarit e ligjit islam duhet t'i japin prioritet studimit të këtyre çështjeve. Ata duhet t'i edukojnë njerëzit për të drejtat e tyre dhe si ata mund t'i sigurojnë ato. Njëlloj e rëndësishme është që t'i mësojnë njerëzit si t'i ushtrojnë në mënyrë të drejtë liritë e tyre kur t'i arrijnë ato.

Ka të tillë të cilët i shohin të drejtat dhe liritë vetëm në kuptimin absolut. Ky është një keqkuptim i madh. Askush nuk mund të ketë të drejta dhe liri të pakufizuara. Liritë dhe të drejtat e një personi duhet t'i marrin në konsideratë liritë dhe të drejtat e të tjerëve. Në Islam, ato duhet të mbahen përbrenda kornizave të Ligjit Hyjnor të cilit të gjithë muslimanët duhet t'i nënshtrohen, sepse ky ligj vjen nga Zoti i tyre i cili më së miri i di nevojat e tyre.

Në anën tjetër, ka njerëz të cilët mendojnë se lejjimi i njerëzve që t'i ushtrojnë të drejtat individuale është në dëm të shoqërisë dhe i sjellë të gjitha llojet e devijimit. Ky besim nuk përputhet me realitetin. Eksperiencia ka treguar se kur njerëzve u dhurohet një masë e arsyeshme e besimit, ata zhvillohen në njerëz që sillen në mënyrë të përgjegjshme.

Merre parasysh sektorin familjar. A e kons-tatojmë se strategjia ideale për kujdesjen e fëmijëve është që kompletisht t'i kufizojmë ata dhe t'ua mohojmë të gjitha të drejtat? Një strategji e tillë nuk është më e mirë se injorimi i fëmijut dhe lënia e tij të rritet në mënyrë të egër. Trajtimi më i mirë dhe më i balancuar, është që t'ua japësh të drejtën fëmijëve që të ushtrojnë liri deri në një shkallë, që të mësohen me një gjë të tillë dhe të mësohen të sjellin vendime inteligjente dhe të përgjegjshme. Kjo duhet të shkojë baras me një edukim të duhur fetar i cili e rrënjos te fëmijë vetëdijen se All-llahu e mbikëqyrë dhe i mundëson atij që ta dallojë të mirën nga e keqja.

Mjedisi shkollor është një shembull tjetër i shkëlqyer. A duhet që shkolla të jetë një institut për mësim rutinor, një mulli blurës i pakufizuar i informatave? Apo në të kundërtën, a duhet të jetë një vend me liri të pakufizuara, ku studentët bëjnë çkado që dëshirojnë, pa marrë parasysh sa e gabuar dhe jomorale mund të jetë ajo sjellje? Në mënyrë ideale, mjedisi shkollor duhet të jetë i balancuar, që ta zhvilloj karakterin e studentëve dhe të mbjellë në ta vetëdijen e vlerës individuale dhe përgjegjësisë ndaj të tjerëve. Këtë që e themi për shkollat vlen edhe për aktivitetet tjera edukative, si programet e librarive dhe ligjëratat në xhamia.

Imponimi i disa vlerave studentëve dhe mohimi i të drejtës që ata të pyesin dhe diskutojnë për problemet e tyre është një

fyerje për ta. Ajo gjithashtu ua then moralin e tyre dhe ua anulon ndjenjën e vetëbesimit. Në çdo nivel të shoqërisë, duhet të bëhet një balancim në mes të drejtave dhe nevojave të individit dhe atyre të shoqërisë. Në sajë të kësaj duhet të merren në konsideratë liria dhe barazia.

Njerëzve duhet t'u jepet liria e të shprehurur dhe duhet të mësohen si ta ushtrojnë atë pa mos i ofenduar apo dëmtuar të tjerët. Duhet që njerëzit të vetëdijesohen për përgjegjësitë e tyre, si dhe për të drejtat e tyre. Gjithashtu ata duhet të merren në llogari kur i shkelin të drejtat e tyre apo kur dështojnë që t'i kryejnë obligimet dhe përgjegjësitë e tyre.

Njerëzit inteligjent janë të interesuar për të mirën e shoqërisë në të cilën jetojnë. Ata e dinë se kur shoqëria i keqpërdor të drejtat apo kur u mohohen atyre të drejtat, kjo gjë e vendos shoqërinë në rrezik, duke i armiqësuar njerëzit dhe duke i ushqyer tendencat e tyre destruktive, e nga kjo dalin probleme të shumta shoqërore.

Kur ne flasim për liri, nuk duhet të ndjehemi se ky është një nocion perëndimor të cilin po e paraqesim. Definitivisht nuk duhet të ndjehemi se kjo e komprometon nocionin islam të nënshtrimit ndaj All-llahut. Islami na e mëson nocionin e lirisë, njashtu sikurse nocionin e nënshtrimit ndaj All-llahut. Themeli i islamit është nënshtrimi dhe adhurimi drejtuar vetëm ndaj All-llahut. Prandaj, koncepti islam i lirisë është largimi i çdo autoriteti absolut, sepse autoriteti i tillë ia anulon dhuratën që All-llahu ia ka dhënë. Nënshtrimi ndaj All-llahut domosdoshmërisht realizohet përbrenda kontekstit të lirisë. Kjo është e lidhur me përgjegjësinë. Për këtë shkak islami nxitë fuqishëm për lirinë e robërve...

Selman el-Avde

Përshtati: Omeri Islami 3.6.2005

Si përfitohen zemrat e njerëzve?

Njëmbëdhjetë mënyra për të përfituar zemrat e njerëzve. Këto janë shigjeta për të gjuajtur zemrat. E kam fjalën për ato vlera që i zbusin ato, i mbulojnë të metat dhe i fshijnë gabimet. Merri pra dashamiri im këto shigjeta, të cilat po i lëshove do t'i zotërosh zemrat, kujdesu për to dhe përpiku që të veprosh drejt për të arritur deri te qëllimi dhe kërko ndihmë prej Allahut, subhanehu ve teala.

1- Buzëqeshja

Për të kanë thënë se është si kripa në ushqim. Është shigjeta më e shpejtë me të cilën i përfiton zemrat dhe megjithëkëtë është adhurim dhe lëmoshë, "buzëqeshja me vëllain tënd kur të takohesh sy më sy është lëmoshë" siç qëndron në Tirmidhi, kurse Abdullah ibën Harithi thotë: nuk kam parë ndonjërin që më së shumti buzëqeshte se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sellem,

2- të jesh i pari në përshëndetje me selam

Kjo është një shigjetë e cila depërton në thellësitë e zemrës për ta përfituar atë, mirëpo zbukuroje këtë me buzëqeshje, me dashamirësi, me shtrëngim të dorës për dore. Në të njëjtën kohë kjo është edhe shpërblim, më i miri është ai i cili i pari fillon me selam. Omer Neddij thotë: dola me Abdullah ibën Omerin, radijall-llahu anhu, dhe çdo fëmijë apo të rritur që takonte në rrugë e përshëndeste me selam. Hasan Basriu thotë: përshëndetja dorë për dore e shton dashurinë, kurse Pejgamberi, sal-lall-

llahu alejhi ve sellem, thotë: "mos e përgmo asnjë të mirë, po edhe të takosh vëllain tënd më fytyrë të buzëqeshur", kurse në Muvetta qëndron: " përshëndetuni për dore sepse ajo e largon zilinë, jepni dhurata njëri tjetrit që të duheni sepse kjo e largon urrejtjen." Ibën Abdulberri thotë: hadithi transmetohet në shumë variante dhe është hasen.

3- Dhurata

Ndikimi i saj është i çuditshëm, kaplon të dëgjuarit, të parët dhe zemrën. Atë që shumë njerëz e praktikojnë në raste të ndryshme duke ndërruar dhurata është vepër e lavdëruar, madje e preferuar me kusht që të mos e ngarkon veten më tepër sa që mundet. Ibrahim Zuhri thotë: më urdhëroi babai im që t'i shkruaj emrat e anëtarëve të familjes dhe të afërmeve, pasi i shkrova më pyeti: shiko mos e kemi harruar ndonjërin! lu përgjigja: jo. Më tha: si jo, një njeri i cili më pat takuar një herë dhe më dha selam në mënyrë shumë të bukur, ai duket kështu e kështu, shkruaj për të dhjetë dinarë! Shikojeni ndikimin e mirë të përshëndetjes së mirë, ky njeri deshi që t'ia kthen atij me hedi dhe me një të mirë tjetër.

4- heshtja dhe të folurit e paktë

Ke kujdes dhe mos e ngrit zërin as mos e tepro së foluri nëpër ndeja, mos kërko të jesh në qendër të vëmendjes nëpër tubime. Mundohu që të flasësh fjalë të mira dhe të lehta sepse "fjala e bukur është sadaka" siç transmetohet në Buhari dhe Muslim. Kjo

vlerë ka ndikim të çuditshëm në përfitim e zemrave dhe ndikimin në to, madje edhe me armiqtë e mos të flasim për vëllezërit dhe bashkfetarët tu. Aishja, radijall-llahu anha, iu tha jehudijve: “edhe mbi ju qoftë vdekja dhe mallkimi” e Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, i tha: “Ngadalë Aishe se Allahu e do butësinë në çdo punë” (Transmetojnë Buhariu dhe Muslimi). Enesi, radijall-llahu anhu, trasnmeton se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “të porosis me moral të mirë, heshtje të gjatë se pasha Atë në dorë të të Cilit është shpirti im, nuk zbukurohen njerëzit më mirë se me këto cilësi.”

5- edukata e dëgjimit të tjerëve

Duhet që kur të tjerët flasin t'i dëgjojmë ata dhe të mos i ndërpresim. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, nuk ndërpriste bashkëbiseduesin përderisa ai të ndalej. Ai i cili përpiket ta praktikoj këtë, njerëzit do ta duan, përkundër atij i cili flet shumë dhe ndërpret shumë të tjerët kur ata flasin. Shiko këtë gjest të mahnitshëm nga Atai i cili thotë: ndodh që ndonjëri më tregon ndonjë hadith dhe unë e dëgjoj atë sikur të mos e dija edhe pse e kisha mësuar para se të lindej ai.

6- pamja e bukur

Duhet që të kemi pamje, rroba dhe erë të mirë, Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Allahu është i bukur dhe e do bukurinë” siç transmeton Muslimi. Omer ibën Hattabi, radijall-llahu anhu, thotë: mua më pëlqen kur shoh një djalosh me rroba të pastërta dhe me erë të mirë. Kurse Abdullah ibën Ahmedi thotë: nuk kam parë ndonjë me rroba më të pastërta e më të bardha që kujdesej shumë për pastërtinë e trupit, për pamjen e tij duke rregulluar mustaqet dhe flokët se sa Ahmed ibën Hanbeli.

7- veprimi i punëve të mira dhe ofrimi i ndihmës nevojtarëve

Kjo mënyrë është shumë efektive për të fituar zemrat e njerëzve, këtë më së miri e përshkroi poeti me fjalët e tij:

Bëju mirë njerëzve

do t'i robërosh zemrat e tyre

Shpeshherë bamirësia

robëron njeriun

Madje me këtë fiton dashurinë ndaj Allahut, Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, thotë: “njerëzit më të dashur te Allahu janë më të dobishmit” kurse Allahu, subhanehu ve teala, thotë: “bëni mirë se me të vërtetë Allahu i do bamirësit” (Bekare – 195)

Një poet thotë:

kur të shoqërohesh me njerëzit

behu rob i tyre

bëhu si uji i ftohtë dhe i ëmbël

për mëllçinë e etur të çdo shoku

8- shpenzimi i pasurisë

Çdo zemër ka çelës, kurse çelësi i shumë zemrave është pasuria, sidomos në këtë kohë. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “unë i jap ndonjërit pasuri edhe pse tjetërkush është më i dashur për mua, nga frika që mos të hyj në Zjarr” (transmeton Buhariu). Safvan ibën Umeje, njeriu i cili e dha tërë mundin e tij për të penguar islamin si dhe duke bërë kurthe e komplete për ta likuiduar Pejgamberin, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, të njëjtit Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ditën e çlirimit të Mekkes i jep siguri. Ai kërkoi nga Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, që t'i jep dy muaj afat për të menduar rreth pranimi të islamit, e Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, i jep katër muaj. Ai e shoqëroi Pejgamberin, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, në Taif dhe

Hunejn duke qenë pabesimtarë. Pasi që e çliruan Taifin dhe derisa Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, vështronte plaçkën e luftës e pa Safvanin i cili kishte ngulitur shikimin e tij në një luginë të mbushur me dhen e bagëti tjera. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, filloi ta shikojë e pastaj e pyeti: të pëlqen kjo? Ai tha: po. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, i tha: është e ytja dhe tërë ajo që kanë të. Safvani tha: nuk mund që kjo shpirtmirësi të burojë vetëm se nga shpirti i Pejgamberit. Dëshmoj se nuk ka zot që meriton adhurimin përveç Allahut dhe se Muhamedi është rob dhe i dërguar i tij.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, arriti që me vështrimin e tij dhe me këtë sjellje të arrijë deri te zemra e Safvanit pasi që zbuloi çelësin e saj. E përse tërë kjo koprraci? E përse kjo dorshtërnguar si te disa njerëz? Sikur kanë parasysh varfërinë para syve të tyre, çdoherë që u shkon mendja për të shpenzuar!

9- të menduarit mirë për tjerët dhe arsytimi i tyre

Nuk do të gjesh mënyrë më të mirë dhe më të lehtë për të arritur deri te zemrat se kjo mënyrë. Mendo mirë për njerëzit rreth teje dhe ruhu nga mendimi i keq për tjerët dhe mos e bën syrin tënd kurth për lëvizjet dhe moslëvizjet e tyre e pastaj t'i komentosh ato sjellje, se me këtë devijon, lexo fjalën e poetit Mutenebi': kur vepra e ndonjërit keqësohet, keqësohen edhe mendimet e tij dhe fillon t'u besoj hamendjeve të zakonshme.

10- shpalos dashurinë që ndien ndaj tjerëve

Nëse e donë ndonjërin dhe ai ka pozitë të veçantë te ti, atëherë lajmëroje sepse kjo është një shigjetë e cila e robëron shpirtin, për këtë ka thënë Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem: nëse ndonjëri e donë shokun e tij le t'i shkoj në shtëpi dhe t'i

tregon se e donë." (sahihul xhami'), në një transmetim tjetër shtohet: "sepse kjo e zgjatë bashkimin dhe e forcon dashurinë" (mursel). E tërë kjo me kusht që dashuria të jetë për hir të Allahut, subhanehu ve teala, e jo për ndonjë interes të kësaj bote, siç është pozita, pasuria, popullariteti, bukuria e tjerë, sepse çdo vëllazërim jo në emër të Allahut është i kotë kurse ditën e Ahiretit është armiqësi: "Atë ditë shokët e ngushtë do të jenë armiq të njëri tjetrit, përveç atyre që ishin të sinqertë në miqësi." (Zuhruf – 67)

Njeriu do të jetë me atë që e ka dashur Ditën e Kiametit. Pra shpalosja e dashurisë atij që e do është prej mënyrave me efikase për të përfituar zemrat e njerëzve. Ose do të veprojmë sipas kësaj për të bërë shoqëri plot dashuri, vëllazëri dhe bashkim ose në të kundërtën do të jemi shoqëri e përçarë, e kacafytur dhe e papajtuar. Për këtë shkak Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, u mundua që të themelojë shoqëri ku dashuria do të jetë simbol i saj, duke vëllazëruar muhaxhirët (emigrantët nga Mekkeja) dhe ensarët (banorët e Medinës). Ajo dashuri arriti deri në atë që dy të vëllazëruar të vendoseshin në një varr kur ata ranë dëshmorë në një betejë. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, për rëndësinë e kësaj metode tha: "nuk do të hyni në Xhennet përderisa të besoni, nuk keni besuar përderisa të mos doni njëri tjetrin, a t'ju tregoj për një gjë të cilën po e vepruat do të duheni mes jush? Përhapeni selamin mes vetel!" siç transmeton Muslimi.

Për fat të keq, ndjenjat dhe emocionet e disa njerëzve janë në pole të kundërta. Ka njerëz të cilët sillen me vëllazërit e tyre ashpër dhe pa ndjenja vëllazërore. Nga ana tjetër kemi të tillë që sillen me senzibilitet të madh aq sa arin deri te dashuria e çrregulluar. Baraspesha ndërmjet mendjes

dhe emocioneve dallon varësisht prej rrethanave dhe personave, dhe kjo është një nevojë që nuk mund ta arrijë çdokush porse është begati prej Allahut që ia jep kujt të donë Ai.

11- të jesh oportunist

Oportunist në kuptimin e sakrifikimit të të mirave të kësaj bote për të arritur një të mirë tjetër të kësaj bote ose të Ahiretit apo të dyjave (mudarah).

A din të bëhesh oportunist? Transmeton Buhariu në sahihun e tij nga Aishja, radijallallahu anha, e cila thotë: “një njeri trokiti në derën e Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, e kur e pa ai tha: sa sjellje të keqe ka ky njeri! Pasiqë hyri, Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, i buzëqeshi dhe e prit me fytyrë të mirë. Pasi shkoi, Aishja, radijall-llahu anha, i tha: o i dërguar i Allahut, kur e pe atë njeri (derisa ai ishte jashtë) the për të se është i keq, e pastaj i buzëqeshi dhe e prite mirë?! Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, i tha: oj Aishe!

A më ke parë ndonjëherë të jem i pamoralshëm? Njerëzit më të këqij ditën e Kiametit janë ata prej të cilëve largohen të tjerët për shkak të sherrit të tyre.” Ibën Haxheri në librin e tij “Fethul bari” thotë: ky hadith është argumenti bazor për sjelljen oportuniste (mudarah).

Pra, me sjellje oportuniste nënkuptojmë: sjelljen me butësi dhe buzëqeshja kur takohemi me mëkatarët, të pamoralshmit dhe ndjellakeqit, për t’u mbrojtur nga shërrit i tyre dhe për t’i përfutur zemrat e tyre që më pas t’i lënë gabimet, mirëpo me kusht që të mos miklojmë në fe porse në çështjet e kësaj bote. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “sjellja oportuniste me njerëzit është lëmoshë” (transmeton Taberani dhe ibën Sunnij. Ibën Bettali thotë: sjellja oportuniste është moral i besimtarit, ajo është: të jesh i lehtë për ta, mos të jesh i ashpër e kjo është prej mënyrave më të forta të bashkimit.

Shqipëroi: Agim Bekiri
Ibrahim Duvejsh,
13.5.2005

Pyetjet kuptimplota

Sa herë e kemi kujtuar Krijuesin tonë dhe sa herë e kemi shqiptuar emrin e tij? Sa herë i kemi poshtëruar (nuk i kemi dëgjuar, apo i kemi hidhëruar) prindërit? Sa herë kemi rra në gjumë duke harruar të përkujtojmë Krijuesin tonë? Sa mëngjese jemi zgjuar pa mos u falemenderuar për ditën që na është falur? Sa herë jemi brengosur për dertet e fqijt, farefisit apo shokut? Sa herë jemi gëzuar në gëzimin e

fqijt, farefisit apo shokut? Sa herë na është përkujtuar varfanjaku kur kemi ngrënë bukë?

Sa pyetje të thjeshta!

Por me të vërtetë është vështirë që tu përgjigjemi këtyre pyetjeve. Duke lexuar këtë ndoshta mund të thuash se ditëve te sodit jeta është shumë dinamike dhe e rëndë, ne këto kohëra të vështira për të mbijetuar duhet shumë, obligimet dhe problemet e

ndryshme bëjnë që njeriu mos të ketë kohë të mendon për këto gjëra. Të supozojmë se është ashtu dhe ta pyesim veten me një pyetje pak sa më të lehtë për të cilën ndoshta mund të gjejmë përgjigje.

Të paktën a je lutur dhe falemenderuar Krijuesit tënd, a ke kryer namaz në kohët e caktuara?

Në mbarë rruzullin tokësor ekzistojnë persona të pasur, persona me famë botërore që nuk kanë ASNJË problem financiar, por a donë të thotë se këta persona janë plotësisht të kënaqur? Përgjigja e sinqerte është JO, ngase njeriu është krijesë shumë e sofistikuar, nganjëherë bile e çuditshme, "... sikur edhe gjysmën e botës t'ia falësh nuk do të kënaqet me aq dhe do të kërkon edhe gjysmën tjetër...". Syri i njeriut nuk fryhet dot dhe po të mos jesh në rrugën e vërtetë (drejtë), shumë lehtë dhe shpejtë mund të fundosesh në këta kënaqësi për të pasur një përfundim që asnjëherë nuk ja ke dëshiruar vetes. Kjo mund të vërehet shumë lehtë nëse e vështrojmë jetën dhe mënyrën e të jetuarit të disa personave të pasur dhe me "famë", mendja, sytë dhe zemrat e të cilëve janë zhytur në humnerën e kënaqësive të kësaj bote. Nuk është aspak vështirë të konkludohet se shumica prej tyre jetojnë të ndarë njëri prej tjetrit, familja nuk ka asnjë rol në përditshmërinë e tyre dhe si rezultat i kësaj, numri i fëmijëve me një prind është në rritje e sipër, alkooli, droga, prostitucioni janë bërë aq të rëndësishëm sa që "jeta" e tyre nuk do të kishte kuptim pa to, bile prostitucioni "legal" shikohet si bazament dhe punë e "ndershme" kur u flitet se femrat i gëzojnë të drejtat e tyre!

Modat me të reja shkojnë në lakuriqësi, pornografia ka arritur kulminacionin, zinaja dhe tradhtia mes bashkëshortëve si dhe

homoseksualiteti janë gjëra të natyrshme në sytë e botës së "civilizuar" — dhe krejt kjo llogaritet si trend i kohës! A nuk të duket pak sa e çoroditur kjo gjendje?

Ku qëndrojmë ne ?

Kuptohet se kushtet e vështira ekonomike ndikojnë shumë tek njeriu, dëshira dhe shpresa për një të ardhme më të mirë është prezentë te çdo njeri. Është më se e sigurt se për të arritur një të ardhme më të mirë duhet mund dhe punë e palodhshme. Mirëpo duhet të kemi parasysh që çështja e punës dhe të kërkuarit ndihmë nga Zoti nuk duhet të na bëhet shprehje vetëm në momente kritike duke "harruar" që të falënderohemi në çaste të lumtura! O njeri me intelekt, të lutem nëse mundesh ti hapësh sytë, trego sinqerisht a nuk e ndjen se në çka jemi shëndruar! Jemi futur aq thellë në errësirën e egoizmit dhe kemi shkuar aq larg që vetëm kur kemi nevojë theremi në ndihmë tek Ai që na krijoi dhe në duart e të Cilit janë shpirtrat tanë.

Dhe përsëri në momente të lumtura në "harrojmë" (nuk kemi kohë). Sa të padrejtë dhe të humbur që jemi.

Por kjo nuk është e rastit, pasi që ne me të vërtetë kemi harruar se vet jeta është sprovë, kemi harruar se edhe pasuria edhe skamëria është sprovë edhe shëndeti para sëmundjes është sprovë por edhe sëmundja në vete është sprovë.

Nëse për një çast ndalesh dhe mendohesh, përpiqesh që ti analizosh këta dukuri nga një këndvështrim i distancuar dhe nëse je i sinqertë, thjesht do të vish në përfundim se jeta në këtë botë nuk është asgjë tjetër veçse një labirint aq shumë i koklavitur sa që sendet e mira të duken të këqija dhe të mërzitshme, kurse sendet e këqija të duken tërheqëse dhe të bukura që në fakt është krejtësisht e kundërta dhe anasjelltas.

Mirëpo mëshira për gjithë njerëzimit qëndron në atë se Krijuesi (All-llahu) pra, nëpërmjet të dërguarit të Tij Muhammedit (paqja dhe mëshira e All-llahut qoftë me të) ka zbritur të vërtetën absolute (Kur'anin) d. m. th. rregullat se si më së miri të kalohet nëpërmjet këtij labirinti, rregulla të cilat shumë qartë theksojnë se e "bukura" dhe "tërheqësja" në këtë jetë ka të këqijat (pasojat) e veta.

Rregulla dhe urdhri i parë : "Lexo në emrin e Zotit tënd, i cili krijoi (çdo gjë). Krijoi njeriun prej një gjaku të ngjizur (në mitrën e nënës). Lexo (mëso)! Se Zoti yt është më bujar! . . . Por kthimi është vetëm te Zoti yt" (Kur'an, sureja Alak).

Nëse bëjmë një analizë pak më të thellë dhe të logjikshme, do të konkludojmë se çdo zbulim i ri shkencor apo studimi i ligjeve të natyrës nënkupton zbulimin e asaj që veç më ekziston, e pasi që ekziston atëherë ajo është e krijuar. E kush mund të jetë krijuesi përpos Allahut!?

Nga ana tjetër e vërteta absolute (Islami), në mungesë të bindjes së plotë në ekzistimin e Krijuesit, të prirur nga mosdija dhe injoranca, duket e pakapshme dhe irelevante, dhe kështu në jetën e përditshme, është e njohur shprehja "Jeta është jetë, por edhe fenë duhet ta rruajmë", pak sa e palogjikshme kjo thënie apo jo! Të analizojmë se çka mund të jetë ajo që ne

mund ta rruajmë, kultivojmë. Ato janë disa tradita që në vete përmbajnë mirësi (urtësi) dhe gjëra që njeriu mund të ketë dobi prej tyre. Nëse Islamin e kuptojmë si traditë nga të parët tanë, apo vetëm si pjesë e kulturës, atëherë jemi në lajthitje të madhe dhe me të vërtetë të humbur. "Pasha kohën ! Nuk ka dyshim se njeriu është në humbje të sigurt. Me përjashtim të atyre që besuan, që bënë vepra të mira, që porositën njëri-tjetrin t'i përmbahen të vërtetës dhe që këshilluan njëri-tjetrin të jenë të durueshëm" (Kur'an, sureja Asr).

Islami është shpallur për gjithë njerëzimin dhe për të gjitha kohërat. Islami është jetë dhe kjo është e vetmja rrugë që i jep kuptimin e duhur çdo çështjeje.

Është koha e fundit të kuptojmë se njeriu pa fe është një krijesë gjysmake, është një krijesë e varfër, e cila përherë ka nevojë për ushqim shpirtëror.

Islami i bashkon lidhjet dhe komplekset psikologjike të njeriut, i sublimon instinktet dhe aspiratat e tij. Nëpërmjet saj njeriu mëson sekretet e jetës, natyrën që e rrethon, mëson të dallojë të mirën nga e keqja, e pastron mendjen e tij nga dyshimet, e forcon karakterin e tij dhe i korrigjon mendimet dhe bindjet e tij. Lidhja e vërtetë shpirtërore me Zotin, bën që njeriu të ketë shpresa, të jetë i durueshëm dhe mbi të gjitha të arrin prehje shpirtërore.

Ze. Sa.
redaktoi: AlblIslam.Com
AlblIslam.Com,
20.5.2005

Mjerë për lënësin e namazit, në ditën e gjykimit!

All-llahu, subhanehu ve teala, në librin e tij fisnik thotë: “O ju njerëz, ruajuni dënimit nga Zoti juaj, sepse dridhja pranë katastrofës së kiametit është një llahtari e madhe. Atë ditë, kur ta përjetoni atë, secila gjdhënëse braktis atë që ka për gjiri dhe secila shtatzënë e hedh para kohe barrën e vet, ndërsa njerëzit duken të dehur, po ata nuk janë të dehur, por dënimi i All-llahut është i ashpër.” [Haxh: 1-2].

Kjo pra është dita e gjykimit, dita e dhënies së llogarisë, dita kur krijesat do të dalin para Zotit të tyre dhe do të paraqiten veprat e tyre. Në këtë ditë besimtarët e devotshëm do të kenë dritë dhe do të jenë nën hije, do të freskohen dhe do të gëzohen, kurse mëkatarët do të jenë të trishtuar, do t'i kafshojnë duart e veta nga mjerimi, do të jenë të zhytur në djersët e veta, do të shpresojnë të kthehen në këtë dunja për ta përmirësuar gabimin, mirëpo do të jetë vonë.

Ata e dinin se All-llahu ka zbritur libër dhe ka dërguar Pejgamber, mirëpo nuk i kush-tonin rëndësi aspak këtij fakti, bile ia kthenin shpinën fjalëve të Zotit, e as që u interesuan për to. Tërë jetën e kaluan në mirësi të panumërta që u dha All-llahu, mirëpo All-llahun nuk e falënderuan, e injoruan dhe e harruan, këshillat e Tij nuk i dëgjuan, robërit e Tij të devotshëm i luftuan dhe nga rruga e drejtë u munduan t'i ndalin. Këta janë kriminelët e vërtetë, andaj në këtë ditë për ta nuk ka kthim dhe nuk ka arsytim. Zoti është i hidhëruar me ta, nuk i shikon ata, e as që i pastron nga mëkatet. Për ta ka dënim të rreptë.

Prej atyre që do të pendohen në këtë ditë dhe do të mjerohen janë ata që e lanë namazin në këtë botë dhe nuk e falën, janë ata që nuk ranë në sexhde për All-llahun e

Madhërishëm, janë ata që kur thirrke namazi e kalonin kohën në gjëra të kota dhe i jepnin më shumë rëndësi kësaj bote sesa Zotit të tyre.

Janë ata që edhe pse e thithnin ajrin që All-llahu e krijoi, e pinin ujin që All-llahu prej së larti e lëshoi dhe i hanin ushqimet që All-llahu i krijoi, ata këto të mira të All-llahut i kthyen me mëkate, ia kthyen shpinën Zotit dhe nuk e falën namazin, bile u vinte rëndë të ngrihen në namazin e sabahut. Ata urdhrat e Zotit nuk i dëgjuan, nga ndalesat e Tij nuk u larguan, librin e Tij nuk e lexuan dhe Pejgamberin e Tij nuk e pasuan.

All-llahu i Madhërishëm këtyre u thotë: “A nuk e dinë të tillët se kanë për t'u ringjallur? Në një ditë të madhe, Në ditën kur njerëzit ngrihen (prej varrezave) për të dalë para Zotit të botëve.” [Mutaffifin: 4-6].

Ta shohim pra se si do të jetë gjendja e atyre që e lanë namazin, ta shohim çka do të përjetojnë ata në ditën e gjykimit, ta shohim se çka na ka treguar All-llahu dhe i Dërguari i Tij, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, për këtë gjë:

1- All-llahu, subhanehu ve teala, thotë: “Atë ditë është mjerim për ata që mohuan të mirat e Zotit. Dhe kur atyre u thuhej: “Përkuluni!”, (bini në ruku sh.r.) ata nuk përkuleshin. Atë ditë është mjerim për ata që përgënjeshtroan.” [Murselat: 47-49].

Pra mjerim do të jetë atë ditë për përgënjeshtuesit, për ata që ia kthyen shpinën Zotit të tyre, për ata që nuk e falënderuan All-llahun për të mirat e tyre, për ata që e tradhtuan besën që ia dhanë All-llahut dhe Pejgamberit, për ata që u bënë miq të shejtanit, edhe pse ai ishte armik i tyre i hapët, për ata që e pasuan epshin e

tyre dhe iu dukën të rënda udhëzimet e All-lahut, edhe pse ato ishin në dobi të tyre.

Pra, mjerë për ata, sepse kur u thuhej atyre përkuluni, bëni ruku, faleni namazin dhe keni frikë nga Zoti, mos ia ktheni shpinën atij, faleni namazin, ata nuk u përgjigjën, po u kthyen në anën tjetër.

2- Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Për të parën gjë që do të pyetet robi do të jetë namazi. Nëse ai është në rregull, të gjitha punët e tij të tjera do të jenë në rregull, e nëse nuk është në rregull, atëherë të gjitha punët e tij nuk do të jenë në rregull”

Për të parën gjë që do të pyetet robi i All-lahut është namazi. Nëse namazin e ka kryer si duhet, me përkushtim dhe sinqeritet, të gjitha punët tjera do të jenë në rregull, sepse namazi i falur si duhet të largon nga veprat e këqija dhe të shëmtuara, siç thotë All-lahu, subhanehu ve teala: “...fal namazin, vërtet namazi largon nga të shëmtuarat dhe të irituarat...”. Pra, namazi i falur si duhet, të largon nga veprat e këqija dhe të afron drejt veprave të mira.

Njeriu i tillë do t'i ketë punët tjera në rregull, sepse në librin e tij do të jenë të shkruara veprat e mira dhe ai do të jetë prej banorëve të xhennetit. Ndërsa, ai që nuk e ka namazin në rregull, ai i cili nuk është falur, apo është falur një herë në vjet, apo një herë në javë dhe nuk i ka kushtuar rëndësi namazit, nuk e ka falur rregullisht, punët e këtij personi nuk do të jenë në rregull.

3- Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Kush rregullisht e kryen namazin do t'i jetë dritë, shpëtim dhe dëshmi në ditën e Gjykimit, e kush nuk e kryen rregullisht atë, nuk do të ketë dritë, shpëtim e as dëshmi dhe në ditën e Gjykimit do të jetë me shoqërinë e Karunit, faraonit, Hamanit dhe Ubejj b. Halefit.” [Imam Ahmedi].

Pra, kush rregullisht e fal namazin, namazi i tij do të jetë dritë në ditën e gjykimit, dritë të cilën e ka përmend All-lahu, subhanehu ve teala, kur ka thënë: “O ju që keni besuar, pendohuni tek All-lahu me një pendim të sinqertë në mënyrë që Zoti juaj t'i largojë prej jush të këqijat, t'ju shpie në xhennete nën të cilët rrjedhin lumenj ditën kur All-lahu nuk e turpëron Pejgamberin, e së bashku me të as ata që kanë besuar. Drita e tyre ndriçon para tyre dhe në të djathtë të tyre, e ata thonë: “Zoti ynë, vazhdon dritën tonë, falna neve. Vërtet, Ti je i plotfuqishëm për çdo send”. [Tahrim: 8].

Përveç kësaj, namazi do të jetë shpëtim për të, shpëtim nga zjarri i xhehennemit, shpëtim nga dënimi i dhembshëm, si dhe do të jetë dëshmi për besimin e tij, do të jetë dëshmi për sinqeritetin e tij, do të jetë dëshmi për përkushtimin e tij.

Po ata që nuk e falën namazin? Ata do të jenë në terr, nuk do të kenë dëshmi për ta, ata nuk do t'i njohë Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, sepse ai i njeh besimtarët nga pjesët e trupit, të cilat i kanë larë gjatë marrjes së abdesit. Këta njerëz do të ringjallën me njerëzit më të poshtër, më të këqij, siç është Faraoni dhe të tjerët.

Ibën Kajjimi, rahimehull-llah, duke e komentuar këtë hadith thotë: “Atë që nga falja e largon dëshira për pushtet, do të jetë i ringjallur pranë Faraonit; ai që e ka lënë namazin nga dëshira për pasuri do të ringjallet pranë Karunit; atë që kryelartësia dhe pozita e kanë penguar nga falja do të ringjallet në shoqëri të Hamanit, ndërsa nëse është në pyetje tregtia, atëherë do të ringjallet pranë Ubejj b. Halefit.”

4- All-lahu, subhanehu ve teala, thotë: “(Përkujto) Ditën kur ashpërsohet çështja deri në kulm (në kiamet), e ata do të ftohen

për të bërë sexhde, po nuk munden. Shikimet e tyre janë të përlulura dhe ata i kaplon poshtërimi, kur dihet se ata kanë qenë të ftuar të bëjnë sexhde sa ishin të shëndoshë (të gjallë në dunja)." [Kalem: 42-43].

Pra, në Ditën e gjykimit njerëzit do të tubohen në Mahsher, dhe do t'i urdhërojnë All-llahu që të bëjnë sexhde. Besimtarët e devotshëm do të bëjnë sexhde për All-llahun e Madhërishëm, të gëzuar dhe të lumtur, sepse kjo është nderë për ta, kjo është krenari për ta.

Kurse, ata që nuk kanë bërë sexhde në këtë botë, do t'u shtanget kurrizi dhe nuk do të mund t'i bëjnë sexhde All-llahut, do t'i kaplojë nënçmimi dhe frika, do të poshtërohen dhe do të trishtohen. Ata nuk do ta kenë atë nderë që t'i bëjnë sexhde Krijuesit të tyre, sepse nuk bënin sexhde kur ishin në këtë botë, po e kthenin shpinën dhe largoheshin nga udhëzimi i Zotit.

Adhurimi i All-llahut është nderë dhe krenari, e këta nuk e fitojnë këtë nderë,

sepse ishin të larguar nga Zoti i tyre. Prandaj ata nuk do ta shijojnë kënaqësinë e adhurimit ndaj All-llahut, nuk do ta shijojnë kënaqësinë e sexhdes për All-llahun, e as që do ta shohin All-llahun, subhanehu ve tealë.

E lusim All-llahun që të na mundësoj të pendohemi dhe të kthehemi në rrugën e Zotit, ta falim namazin dhe të jemi prej atyre që do t'i bëjnë sexhde Atij në Ditën e Gjykimit.

5- All-llahu, subhanehu ve tealë, duke e përshkruar ditën e gjykimit thotë: "Secili njeri është peng i veprës së vet. Përveç atyre të djathtëve. Që janë në xhennete e i bëjnë pyetje njëri-tjetrit, Përkitazi me kriminelët (e u thonë): "Çka u solli juve në Sekar?" Ata thonë: "Nuk kemi qenë prej atyre që faleshin (që bënin namaz); Nuk kemi qenë që ushqenim të varfrit; Dhe kemi qenë që përziheshim me të tjerët në punë të kota. Dhe kemi qenë që nuk e besonim ditën e gjykimit. Derisa na erdhi e vërteta (vdekja)!" [Muddeththir: 38-47].

Omer Islami,
27.5.2005

Miku që më këshillonte

E kisha një mik shumë të mirë, ai kur nuk lodhej duke më këshilluar kur gaboja. Ai vazhdimisht ma kujtonte All-llahun, subhanehu ve tealë.

Një ditë u grinda me një fq, u ngritën zërat tonë aq sa që u grumbulluan shumë njerëz përreth nesh, mes tyre ishte edhe miku im. Ai menjëherë filloi ta ndërprente grindjen dhe të na pajton, pastaj më tha mua: a nuk e di se muslimani është vëlla i muslimanit?

- I thashë: po e di. Më tha: a nuk e di se All-llahu na ka porositur në Kur'an që të jemi durimtar? I thashë: po, e di. Më tha: nëse i di këto gjëra pse grindesh me vëllain tënd musliman, nëse i di këto gjëra pse nuk duron? Vetëm kështu mundesh ta gurëzosh shejtanin!

E ula kokën dhe thash: ashtu do të vepro, me lejen e All-llahut.

Kaluan shumë ditë. Një ditë u grinda me një shitës që shiste në rrugë dhe e

ofendova shumë, kërkoj falje prej All-llahut për këtë vepër, e pastaj ai shkoi në punën e vet. Kur e kuptoi këtë gjë miku im më erdhi dhe më tha: pse e harrove këshillën time? A harrove se muslimanët janë vëllezër?

Iu përgjigja e unë isha shumë i hidhëruar: "Nuk kam harruar, më mjafton ajo këshillë, mirëpo unë nuk jam fëmijë që ai të sillet ashtu me mua". Nuk e di se çka më shtyri ti them këto fjalë dhe kujt. Shokut tim më të ngushtë.

Më shkoi dhe i rrodhën lotët e pastërta nga sytë e tij dhe më tha duke shkuar: qofsh në amanetin e All-llahut miku im...mos harro këshillën time.

Atëherë mu nxi dynjaja, ora ishte njëmbëdhjetë në mbrëmje. I thash vetes: çka bëra? Fillova ta mallkoj shejtanin dhe të kërkoj falje për gabimin tim.

Nuk munda të flejë sepse e kisha hidhëruar mikun tim të singertë, i cili vazhdimisht ma përkujtonte All-llahun... Nuk munda të flejë sepse fillova të qaj, pasi që ai ishte njeriu që më sjellte shpresën në zemër me fjalët e tija të këndshme...Uh, sa njeri i vrazhdë që jam!!

U betova në All-llahun se nuk do të flejë përderisa nuk kërkoj falje prej tij dhe të ma fal dhe t'i lutet All-llahut për mua. Prita derisa erdhi koha e namazit të sabahut, mora abdes dhe shkova në xhami. E fala sunetin dhe fillova të shikoj majtas dhe djathtas dhe të shikoj ata që vijnë në xhami, derisa u thirr ikameti, mirëpo miku im nuk erdhi..

Kurse ai zakonisht nuk vonohet nga safi i parë!! Thashë: ndoshta është vonuar sepse e ka zërë gjumi, mirëpo do të vjen më vonë.

Pasi që përfundoi namazi shkova mbrapa, mirëpo nuk e vërejtja në xhami. U nisa dhe shkova te shtëpia e tij, kur iu afrova shtëpisë së tij, aty para derës së tij gjeta shumë njerëz. Thashë: vallë çka ka ndodhur? Më thanë: Muhamedi ka vdekur...thashë: çka?! Thanë: ka vdekur Muhamedi...

Më kaploi një qajtje e madhe. Të gjithë filluan të ma kujtojnë All-llahun. U thashë: jo, mirëpo ai më kujtonte All-llahun, ai ishte miku im.

Vazhdoja të qaj dhe të përsëris: ai më këshillonte, ai më këshillonte.

Dëgjova një zë pas dere, ishte zëri i nënës së Muhamedit, shokut tim më të mirë, duke më thënë: All-llahu e zmadhonte ngushëllimin për mikun tënd, pastaj më tha: të këshillon Muhamedi që mos të harrosh atë që ta ka thënë...

I thashë: nuk do ta harroj, u betova se kurë nuk do ta harroj këtë gjë..

Nga ajo ditë, All-llahun i qofshim falë, nuk jam grindur me askënd, nuk jam hidhëruar me askënd dhe u bëra nga ata që ecin në rrugën e drejtë.

E lus All-llahun që ta mëshirojë me mëshirë të gjerë, ti mundësoj banim në Firduesin e Lartë, me peygamberët dhe shehidët. Amin.

Përktheu: Bekir Halimi
3.6.2005

Shkaqet e dobësisë së thirrjes islame

Ajo që e gëzon secilin thirrës është pranimi i kësaj thirrje nga shtresat e ndryshme të shoqërisë, e sidomos nga shtresa rinore. Ata kapen për Kur'an dhe Sunnet të Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ata kanë nevojë për kujdesi nga edukatorët dhe udhëzuesit, ata kanë nevojë të harxhojnë kohë në veprime që ua forcojnë udhëzimin e tyre dhe të përqendrojnë në këtë rrugë derisa ta takojnë All-llahun, sub-hanehu ve tealë, ata kanë nevojë për veprime të rregulluara me rregulla të sheriatit, të pasojnë metodën e selefit, ku urtësinë kanë rrugë, Kur'anin dhe Sunnetin argument, kurse të parët e devotshëm shëmbëlltjërë.

Kjo shtresë e njerëzve janë amanet në qafën tonë, andaj nuk duhet lënë në dorë të atyreve që nuk e njohin artin e edukimit dhe udhëzimit e të risin një gjeneratë të dobët, e cila nga jashtë shndërrit mirëpo nga brenda është bosh, gjeneratë e cila nuk mëson Kur'anin, nuk merr pjesë në tubime të dijes, nuk lexon libër, nuk bartë brengën e thirrjes.

Kjo është një dilemë e cila paraqitet dhe të cilës duhet dhënë përgjigje. Kur të ndalemi të mendojmë për t'i dhënë përgjigje kësaj dileme, fillojmë të kuptojmë se defekti është shumëdimensional, një pjesë të fajit e kanë ata që thërrasin në fenë e All-llahut, kurse pjesën tjetër ata që dëshirojnë ta mësojnë fenë dhe të udhëzohen.

Kjo që do të përmendim është përkujtim për atë që është i shkujdesur, ose i ka harruar ose i ka lënë pas dore.

Një: Dobësitë që gjinden te ata që thërrasin në fenë e All-llahut:

1- Mungesa e sinqeritetit në këtë vepër gjigante ose mosprania e tij nga shkaku i ngarkimit të madh me punë.

2- Të flet me zemër të vdekur.

3- Harresa e lutjes për ta pranuar All-llahu këtë vepër.

4- Mospërgaditja serioze në këtë rrafsh, gjë që personifikohet me lëndën e dobët që e prezantojmë nëpër raste të ndryshme.

5- Mosrespektimi i mendjes së dëgjuesve, kjo shkakton mërzë te dëgjuesit, sepse atë që e dëgjojnë është më pak me rëndësi se sa ajo që duhet ta dëgjojnë.

6- Mungesa e ripërtëritjes së mënyrave dhe llojllojshmërisë së metodave.

7- Gjatësia që shkakton mërzë dhe shkurtime që nuk jep sqarime të mjaftueshme.

8- Përsëritja e mërzitshme.

9- Dobësia gjatë ligjërimit.

10- Mendjemadhësia ndaj dëgjuesve.

11- Moszgjidhja e kohës dhe vendit të përshtatshëm për të prezantuar atë që ka thirrësi.

12- Përdorimi i shpeshtë i barbarizmave.

13- Moszgjidhja e temës së përshtatshme.

14- Mungesa e emocioneve gjatë ligjërimit.

15- Koncentrimi në disa dëgjues dhe shkujdesi ndaj tjerëve.

16- Injorimi i dëgjuesit, mungesa e debatit me të, mungesa e pyetjeve, etj. kjo vlen për mësimet shkencore dhe takimet e veçanta, kurse ligjërata ka stilin e vet.

17- Dalja nga mësimi dhe mungesa e koncentrimin në të.

18- Moszgjidhja e titujve të përshtatshëm për temën që e përpunon.

- 19- Mosdisiplinimi i dëgjuesve.
- 20- Folja mbi tema që nuk është i specializuar për to ose nuk i njeh mirë.
- 21- Të jetë larg realitetit të dëgjuesve.
- 22- Të flet direkt aty ku duhet të jep vetëm sinjale.
- 23- Të merr kryen e mexhlisit para se të piqet.
- 24- Mos kufizimi i mësimit në pika të caktuar.
- 25- Dëmtimi i imazhit dhe dinjitetit me gjëra që nuk i përkojnë.
- 26- Mungesa e intuitës për të kuptuar mënyrat e ndikimit të dëgjuesit.
- 27- Mosrespektimi i mendimeve të tjerëve dhe moskonsultimi i tyre në përzgjedhjen e temës dhe komponentët e tija.
- 28- Mospërdorimi i tregimeve të vërteta dhe me ndikim.
- 29- Mosndryshimi i dëgjuesve.
- 30- Mosdhënia rëndësi aspekteve formale për të cilat ka nevojë.
- 31- Humbja e ymrit në kërkesë të konsensusit për çështjet që natyra e tyre nuk pranon një këndvështrim.
- 32- Mosshfrytëzimi i mundësive të përshtatshme për përkujtim kur ndodhin fatkeqësitë, katastrofat dhe rastet e ndryshme.
- 33- Mos të bëhet libri dhe kaseta mjet për të fituar pasuri, sepse kjo ia largon bereqetin dhe e pengon përhapjen.
- 34- Ndërprerja e shpeshtë në mësimet shkencore dhe zgjerimi i tepruar e zgjat kohën e mësimave dhe shkakton mërzë të mësuesit dhe nxënësit, ndërprerje të mësimave dhe mosvazhdim të tyre.
- 35- Raportet mes mësuesit dhe nxënësit nuk e kalojnë hallkën e mësimit.
- 36- Moslidhja e nxënësve gjatë mësimave me veprat e zemrës dhe mungesa e këshillave gjatë mësimave shkencore.

37- Mosdhënia rëndësi këshillimit dhe përkujtimit, të cilat janë element i rëndësishëm dhe i dobishëm, për të cilat kanë nevojë të gjithë, inoranti, dijetari dhe ai që mëson.

Ëmbëlsia e vuajtjeve dhe vështirësive

Një njeri nuk mund të jetë inovator në ndonjë art nëse nuk vuan për atë gjë, nëse nuk lodhet dhe rraskapitet, derisa kjo vepër të del nga zemra dhe ndërgjegjja e tij. Dhjetëra fjali, hutbe, mësim, shkrime, programe dhe kampe mbetet kufoma pa shpirt, sepse janë ofruar pa lodhje dhe vështirësi, andaj e kanë humbur vlerën dhe ndikimin.

Sasia është diçka, kurse kualiteti është diçka tjetër. Andaj ata që kanë emocione të ftohta dhe përgatitje të zbehtë duhet të përjetojnë vuajtjet e realizimit të qëllimit që bartin derisa ta realizojnë atë qëllim, sepse All-llahu nuk ia humb shpërblimin asnjë vepërmirit. Aq sa lodhet njeriu aq edhe arrin. Gradat arrihen me durimin e lodhjes, kurse shpërblimi vjen sipas vështirësisë.

Dy: Dobësitë nga ana e dëgjuesve:

1- Mendjemadhësia dhe vetëmburrja, e cila personifikohet në: a) nënçmimi i atij që flet. b) mendimi se nuk është duke treguar gjëra të reja. c) mendimi se ky mësim i dedikohet dikujt tjetër. d) mosndjenja se ka nevojë për këtë temë.

2- Partizimi.

3- Mosdhënia rëndësi përmirësimit të vetes.

4- Moskujdesi për përfitim dhe mosregjistrimi i dobive.

5- Dëshpërimi i cili i ka kapluar dëgjuesit.

6- Autoriteti i keq i atij që flet te dëgjuesi.

7- Kuptimi i gabueshëm.

8- Dekoncentrimi.

9- Mospërgaditja për mësim.

10- Mëkatet.

11- Përcjellja e gabimeve gjuhësore dhe tjera.

12- Kujdesi për ligjëruesin dhe autoritetin e tij, e jo për idenë dhe temën.

13- Niveli i ulët i dëgjuesit.

14- Mosrespektimi i mendimeve të dëgjuesit dhe këndvështrimeve të tyre.

15- Ndërhyrjet e ndryshme gjatë mësimave.

16- Ambienti i prishur në shtëpi, shkollë, lagje dhe familje dhe mungesa e shoqërisë së mirë.

Tre: **Shkaqet e përgjithshme:**

1- Lajmërimi i vonuar i materialit që dëshiron të ligjëron në te.

2- Mospërgaditja e vendit ku do të ligjërohet në aspektin e klimës, gjerësisë dhe zërimit.

3- Zgjatja gjatë hyrjes në temë.

4- Kaotizmi në programe, mënyra të daveit, piknikët, mësimet, etj.

5- Mungesa e organizimit të mirë dhe moskoncentrimi në veprime.

6- Mospërcaktimi i qëllimeve pedagogjike të cilat dëshirojmë të arrijmë dhe kjo shkakton pastaj mospërcaktimin e mjeteve që na shpijnë te ato qoftë në nivel të përgjithshëm ose individual, siç është serioziteti, namazi i natës, etj.

7- Mospreciziteti në takime dhe orar pune i cili shkakton defekte në shumë programe.

8- Mosvendimi i njeriut të përshtatshëm në vend të përshtatshëm, secilin sipas potencialit dhe specializimit të vet.

9- Mosvlerësimi i gjërave që ofrohen herë pas here, njohja e gabimeve dhe shkaqeve të tyre, tentimi për tu ikur atyre, sepse heshtja ndaj gabimeve stimulon përsëritjen e tyre.

10- Mospërfitimi nga përvojat e të kaluarës dhe tjerëve.

11- Vendimet e shpejta dhe veprimet e parregulluara si rezultat i reagimeve.

12- Dhënia rëndësi sasisë e jo cilësisë dhe shndërrimi i kësaj në rregull.

13- Mosqortimi në mënyrë të përshtatshme e atij që e meriton dhe stimulimi i atij që vepron mirë.

14- Veprimtaria individuale dhe mosbashkëpunimi me tjerët, nëse ekzistojnë.

15- Veprimi në një vend një kohë të gjatë dhe pastaj ikja nga ai vendi pa caktuar ndokënd i cili do ta zëvendëson në veprimtarinë e tij.

16- Mosdhënia rëndësi edukimit shkencor dhe mjaftimi me aktivitetet të daveit.

17- Mëdyshjet dhe dilemat, përhapja e dezinformatave, hapja e thashethemeve, dallimi mes njerëzve pa ndonjë arsye, futja e vetëmburrjes në mesin e aktivistëve, etj. Tërë këto shkaktojnë përçarje dhe divergjenca.

18- Centralizmi të disa aktivistë dhe mos ndarja e detyrave.

19- Mos kujdesi për përshtatjen mes programeve, kohës, vendit dhe aftësive dhe dallimeve të nxënësve.

20- Takimet javore me të rinjtë dhe mungesa e programeve të cilat ua mbushin kohën gjatë ditëve tjera të javës.

21- Përmendja e gabimeve të thirrësve tjerë para xhematit, sidomos ato sekondare, gjë e cila shkakton mospranimin e këshillave dhe udhëzimeve të tyre.

22- Koncentrimi në disa persona dhe neglizhimi i shumicës me argument se ata kanë kërkuar falje për mospjesmarje.

23- Kujdesi i disa thirrësve për disa persona të caktuar një kohë të gjatë, kurse ata nuk janë të gatshëm ta ndryshojnë veten.

24- Mungesa e thirrësit në aspektin shkencor, imanor dhe edukativ.

25- Ashpërsia gjatë debatimit dhe pranimit të arsytetimeve.

26- Shtimi i argëtimit me pretext të mos rëndimit të njerëzve dhe përfitimit të zemrave. Kjo shkakton edukate joserioze.

27- Angazhimi i disave në përgatitjen e piknikëve dhe mospërfitimi i tyre nga mësimet. Më mirë do të ishte të ndahen detyrat në të gjithë të pranishmit, sepse kështu edukohen të gjithë në modesti dhe shërbim të tjerëve.

28- Përzjerja e njerëzve me fe të fuqishme në mesin e njerëzve me fe të dobët, gjë e cila shkakton dobësimin e tyre.

29- Dhënia rëndësi vetëm aspektit shkenkor, ose vetëm aspektit imanor, ose vetëm aspektit edukativ, por duhet t'i ndërlidh këto gjëra mes vete.

30- Moskujdesi ndaj inteligjentëve dhe njerëzve me prirje dhe humbja e këtyre kuadrove.

31- Kujdesi i thirrësit ose ligjëruesit që nxënësit të marrin mësimet dhe udhëzimet vetëm nga ai dhe prekja nëse e marrin nga dikush tjetër përpos tij. Kjo do të vlente vetëm nëse ai tjetri ka defekt në metodologjinë e kuptimit të fesë.

32- Kërkimi i zgjidhjes së problemeve pedagogjike nga njerëz pa përvojë dhe pa dije të mjaftueshme.

33- Përhapja e gabimeve të njerëzve me qëllim ose pa qëllim, kjo ndikon në devijimin e tyre.

34- Përzjerja e tepërt e thirrësve me xhematin. Kjo shkakton pakësim të dinjitetit të tyre tek ata dhe mosvlerësim sa duhet i tyre.

35- Mungesa e takimeve pedagogjike mes thirrësve që të ofrojnë zgjidhje kolektive të problemeve që shfaqen në mejdan.

36- Mungesa e këshillimit reciprok, çiltërsisë dhe qartësisë në veprimtari mes thirrësit dhe xhematit.

37- Lënia e këshillimit të dëndur dhe të llojlojshëm ndaj njerëzve që i ka kapluar

plogështia dhe kanë rënë në mëkate në fillim. Kjo shkakton zgjerimin e gabimit dhe vështirëson shërimin e tij.

38- Gjykimi me ndjenja, lidhshmëria me mendime të njerëzve dhe mosgjykimi me Kur'an dhe Sunnet gjatë edukimit të shpirtit, ballafaqimit me fitne dhe ndodhi, etj.

39- Dhënia përparësi disa fillestarëve dhe ngritja e tyre mbi gradën e tyre. Kjo i shpie ata në probleme të mëdha dhe të rrezikshme, siç është murrja, etj.

40- Gjykimi për një persona dhe vendimi i tij në listë të zezë për disa gabime të vogla, folja publike kundër tij, madje edhe izolimi i tij.

41- Prishja e aktivitetit dhe veprimtarisë në mungesë të thirrësit. Duhet gjetur alternativa të përshtatshme për të vazhduar aktivitetin në mungesë të hoxhës ose thirrësit.

42- Harxhimi i shumë mundit në një njeri të devijuar pas udhëzimit dhe neglizhimi i tjerëve.

43- Mungesa e ripërtërije së aktiviteteve me të rinjtë herë pas here për të ngjallur elanin dhe aktivitetin.

44- Mungesa e referencës shkencore të cilës i kthehen thirrësit gjatë divergjencave që kanë mes tyre, kurse ata janë dijetarët që e kanë dëshmuar veten me dije të madhe dhe përvojë.

45- Fillimi me projekte që kanë nevojë për përkrahje të madhe financiare, gjë që e vonon fillimin e projektit dhe me këtë vonohet edhe thirrja në fe të All-llahut.

46- Entuziazmi i pakontrolluar shkakton gabime dhe nxitim, grumbullimin e punëve dhe shtimin e tyre dhe mospërputhjen e tyre me aftësitë.

Ndoshta në këtë drejtim mund të renditen edhe disa shkaqe tjera, mirëpo mendojmë se më paraqitjen e këtyre shkaqeve do të hapim derën për të analizuar edhe shumë

shkaqe tjera që ekzistojnë në mesin tonë dhe e dobësojnë aktivitetin në lëminë e thirrjes në fe të All-llahut.

Vëllai im që merresh me thirrje në fe të All-llahut! Këto fjalë që i kemi treguar këtu nuk janë për të dëshpëruar ty ose për të bërë pesimist, e as për të gjuajtur gabimet ose për të kërkuar gjëra ideale. Jo, sepse jemi të vetëdijshëm se secili njeri gabon dhe secila vepër është mes gabimit dhe saktësisë, kurse vetëm All-llahu është i plotë.

Qëllimi ynë nga përmendja e këtyre gabimeve është përmirësimi i tyre e assesi akuzimi i thirrësve dhe veprimtarëve në këtë mejdan, sepse heshtja ndaj gabimeve e trimëron vazhdimin në te, kurse mosshërimi i sëmundjes me ilaç shkakton mbytjen e njeriut.

Në fund dëshirojmë që të kemi parasysh edhe këtë:

- a) të bëjmë dallim mes gabimit dhe dukurisë.
- b) të bëjmë dallim kur flasim për mjetet e ndryshme të thirrjes.
- c) të bëjmë dallim mes grupeve të ndryshme të njerëzve me të cilët ka lidhje thirrësi.
- d) mospërmendja e detajeve dhe gjërave të imta, të cilat ndodhin vetëm rrallë herë.
- e) nëse mjafton aludimi dhe nuk ka nevojë për sqarim direkt, aludimi është më i mirë.

f) baraspesha mes prezantimit të gjërave negative dhe atyreve pozitive, madje përmendja e të gjithave është drejtësi dhe paanshmëri.

g) tu tregojmë njerëzve se mirësi ekziston në ummet, mirëpo edhe e keqja gjithashtu është e pranishme. Mirëpo ne duhet të ngjallim shpresë te njerëzit duke i përmendur gjërat e mira çdo herë që përmenden të këqijat.

h) mospërmendja e gjërave të fshehura dhe të panjohura.

i) mostregimi i tregimeve shumë të rralla.

j) kujdes për vendin dhe dëgjuesin kur e tregon ndonjë gabim ose dukuri.

Këto ishin edhe sqarimet e fundit në këtë drejtim, kurse për fund e lusim All-llahun në na dhurojë urtësi në ide, fjalë dhe vepra, të na bëjë hapës të veprave të mira dhe mbyllës të veprave të këqija.

Kjo temë ka nevojë për edhe më shumë analiza, mirëpo mjafton se e kemi hapur si temë, kurse prej thirrësve tjerë kërkohet që të shtjellojmë edhe më shumë këto dukuri dhe fenomene. All-llahu na dhashtë sukses në këtë drejtim. All-llahun e lusim të udhëzojë muslimanët në përgjithësi dhe rininë në veçanti, djemtë dhe vajzat e reja. Amin.

Përgatiti: Bekir Halimi
3.6.2005

Rinia - dhimbje dhe shpresë

Ti o i ri, a je ai për të cilin do t'i varim shpresat tona? Apo ti je dhimbje që edhe më tepër na i shton dhimbjet?

Rini! Ju jeni shpresa që zemrat tona janë të varura për të... shpresa që e pret ummeti. Ju jeni pasuria e umetit dhe fshehtësia e forcës së tij. Nëse doni të dini të ardhmen se si do të jetë shikoni se si janë të rinjtë e sotëm. Nëse shikon vetveten me sinjeritet dhe

trimëri ndoshta kjo gjë apo kjo shpresë do të shndërrohet në dhimbje dhe hidhësi. E si do të ishte nëse vështron shokët tuaj? Madje si do të ishte sikur të vështroje gjendjen dhe realitetin e qindra e mijërave të rinjve? Unë kam shpresë që kjo dhimbje të ngacmon zemrën tënde të mirë dhe të kthejë shpresën për veten tënde, madje edhe për ne dhe për ummetin islam në përgjithësi sepse ai ty të

pret. E pret kthimin tënd serioz për të ndërtuar qytetërimin e tij, për të kontribuar në rilindjen e tij. E fatkeqësi e madhe është të pengohet shpresa dhe të piskat nga dhimbja e madhe por...

Vëllezër të dashur po takohemi në këtë vend për të shqyrtuar një temë që ka të bëjë më rininë, e ç'të thuash për të rinjtë! Të rinjtë janë dhimbje dhe në të njëjtën kohë edhe shpresë. Në këtë temë do t'i rrekem një realiteti që e dëshmuar disa studiues në anketën e tyre duke përmendur ca rezultate gjatë ligjëratës. Numri i të rinjve që bënë këtë provë ishte dyqind e shtatëdhjetë e shtatë. Falënderoj çdonjërin i cili mori pjesë në këtë punë dhe këmbëngulësinë e një numri të madh të të rinjve të cilët janë penduar dhe pashmangshëm kërkuar që t'u drejtohem me disa fjalë të rinjve tjerë që janë fundosur në baltën e konfuzionit e epsheve, degjenerimit dhe epsheve. Për këtë zgjodha temën "Rinia – dhimbja dhe shpresa".

Vëllezër! Sikur të betohesha në Allahun se çdo i ri sado që është larg Allahut ka mirësi në të nuk do të kisha gabuar edhe pse atë e ka mundur botëkuptimi i gabuar, jovigjilenca dhe epshi. E për këtë nuk ka argument më të fortë se lotët që i derdhen shumë prej të rinjve pasi që bien në mëkate dhe pikëllimi që shprehin ata kur flasin për realitetin e tyre. Madje edhe pendimet dhe zërat e tyre që thonë: na kapni më shpejtë para se të biem në greminë.

Vëlla i ri, dashamiri im! A ke parë ndonjëherë apo së paku a ke dëgjuar në botën e ëndrrave për ndonjë zemër që flet? Po, ekziston një gjë e tillë, ajo është zemra që të donë, që flet dhe ndien dhimbje. Këto fjalë që po i lexon burojnë nga zemra. Janë fjalë të atij që ta donë të mirën. Unë jam ai që ta do të mirën kurse ti je njeriu që të dua

për hir të Allahut. Ti je shpresa, ti je ardhmëria, ti je esenca e dinjitetit, ti je fidani i udhëzimit. Ti je vëllai im, ti je miku im, ti je shoku im, ti je dashamiri im e fjalët e mia mos i merr si prozaikë, as si poezi sepse janë fjalë të zemrës larg hipokrizisë, lajkave, lavdërimit të rrejshëm. Janë të rrahurat e zemrës që e paraprijnë gjuhën dhe e lënë njeriun pa tekst. Pasha Allahun e Madhëruar sikur të kisha në dorë udhëzimin do shpenzoja për ty. Mirëpo unë sikur çdonjëri mund t'i bëj vetëm shkaqet duke thënë ndonjë fjalë të bukur, duke këshilluar e duke treguar kahjen e rrugës së drejtë. Pra po të tregoj rrugën e drejtë nga zemra që ta donë të mirën por zemra yte a dëgjon?

Rini! Më pëlqen te ju cilësia e turpit në çfarëdo forme qoftë. Kam ndejtur me dhjetëra të rinj të cilët kishin bërë mëkate të mëdha e të shumta dhe te të gjithë pa përjashtim kam vërejtur cilësinë e turpit, madje disa prej tyre aq të turpshëm janë treguar sa që kur flitnin për të kaluarën e tyre shikimin e mbanin për toke...

Pra vëlla i dashur unë e di se në ty ka mirësi të madhe, më lejo që të të marr vetëm ty e të ndajë nga shoqëria yte, larg shfrenimit të rinisë dhe epsheve të shpirtit, larg mjeteve degjeneruese dhe të kota, larg mëkateve, larg imitimit të verbër, larg gjërave që ndikojnë keq te ti...

Dua që të kthehesh së bashku me mua në të kaluarën, në lulen e rinisë tënde, në ditën kur fillove të njohësh botën me zemër të bardhë, me shpirt të pastër, të pa përlyer. Të kthehesh në atë ditë kur bota për ty ishte e çiltër në sytë tuaj. Nuk dije tradhëtinë as gënjeshtërën as mllëfin e as zilinë. Nuk pije duhan, nuk dëgjojë muzikë, nuk bëje lavritet, nuk i kaloje netët pa gjumë, nuk kishe guxim të shikosh në gjërat e ndaluara as që i dije narkotikët. Dua te ulem me ty të bisedojmë,

me zemrën tënde të bardhë natyrën tënde të pastër. Po, dua të flas për ty, për një të ri modest, të turpshëm, të takohem me ty ashtu si takohet vëllai me vëllanë e vet të dëgjosh prej meje fjalë lamtumirëse, fjalë që dalin nga zemra. Shpresoj që ky takim të jetë takim i zemrave që për to flet gjuha fjalë të buta dhe të bukura. Lus Allahun, subhanehu ve teala, që fjalët e mia të arrijnë në loqkën e zemrës tënde dhe të thellohen në thelbin e shpirtit tënd sepse në zemrën time kam përdëllim përplot dashuri ndaj teje e në gjoksin tim flakëron këshilla që kam për ty. Nëse ti më dëgjosh kjo mua më mbushë shpirtin me dritë dhe zemrën me gëzim dhe çdoherë e më shumë më shtohet malli dhe brengosja për ty

Pranimi i këshillës është i rëndë vëlla i ri. Ebu Hamid el Gazaliu ka thënë: "Këshillimi është i lehtë por pranimi i tij është i rëndë; sepse në shijen e atij që pason epshin është i hidhur pasi që gjërat e ndaluara për të janë të dashura,,

Kur është në pyetje këshillimi, të rinjtë ndahen në:

- mendjemprehtë, të cilëve Allahu iu ka dhuruar natyrë të pastër dhe zemërbardhësi që e ndihmon për të dëgjuar këshillën dhe për të pasuar më të mirën. Unë falënderoj Allahun për këtë çështje.

- të dobët, që është vënë një perde ndërmjet atij dhe shpirtit të vet. Ai nuk pranon përveç atë që i pëlqen, nuk dëgjon përveç atë që i përshtatet ëndjes së tij. çështjen e tij e lë në dorë të Allahut

Vëlla i ri! Ndal dhe mendo se në cilën prej dy rrugëve je duke ecur, kah cili prej dy qëllimeve je duke nxituar? I riu i cili është serioz, i sinqertë, meditues, i kulturuar, besimtarë planifikon për vetveten ardhmëri të ndritshme, e nëse është labil që merret me gjëra të kota, i fundosur në dëfrime

ardhmëria e tij është e errët dhe e llahtarshme edhe pse për tërë këtë vendos Allahu mirëpo gjërat që i përmendëm janë shenja dhe aludime.

Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "A nuk i dhamë Ne atij dy sy? Edhe gjuhë e dy buzë? Dhe i sqaruam atij për të dy rrugët., (Beled-8-10)

"Dy rrugët,, janë rruga e të mirës dhe të keqes, pra cilën po zgjedh? Paramendo një ndërtesë të bukur që është ngritur mbi shtylla të forta pas një projektimi të mirë. Kështu ndërto vetveten dhe ardhmërinë tënde. Medito mirë rreth këtyre ajeteve (verseteve), Allahu (subhanehu ve teala) thotë: "A është më i mirë ai që ndërtesën e vet e themeloi në devotshmëri dhe në kënaqësi të All-llahut, apo ai që në ndërtesën e vet e themeloi buzë bregut të shembur e bashkë me të bie në zjarrin e xhehennemit? All-llahu nuk i udhëzon njerëzit zullumqarë., (Teube-109)

Qetësia e zemrës

Zemra sado që të mbështjellët me errë-sirën e mëkateve përsëri në të ka përdëllim, butësi, dashuri dhe emocione. Më thuaj pash Zotin tënd sa herë të kanë lotuar sytë kur ke dëgjuar fjalë të dashurisë, ashkut dhe largimin nga i dashuri yt? Madje sa herë të kanë lotuar sytë kur ke parë raste të dhimbshme në ndonjë film? Kur ngjallen emocionet, zbutet zemra dhe lotojnë sytë thjeshtë për fjalë që është aktruar me to apo për fotografi të pashpirta këto ndjenja dhe lot janë të rrejshëm. E si do të ishte sikur të freskohej zemra dhe të shijonte ndjenjat dhe emocionet e vërteta; si do të ishte sikur të shijonte ëmbëlsinë e imanit dhe të njohë jetën e vërtetë për të cilën Allahu ka thënë: "Kush bën vepër të mirë, qoftë mashkull ose femër, e duke qenë besimtar, Ne do t'i japim atij një jetë të mirë

(në këtë botë), e (në botën tjetër) do t'u japim shpërblimin më të mirë për veprat e tyre., (Nahël-97)

Si do të ishte sikur ishte kjo dashuri për hir të Allahut? Si do të ishte sikur të ishin këto lot nga frika ndaj Allahut?

O i ri.. a e ke shijuar ëmbëlsinë e imanit për të cilën na ka lajmëruar Muhammedi alejhis-selam i cili thotë: "Tre gjëra kush i posedon ai ka shijuar ëmbëlsinë e imanit,, (Muslimi)

A e ke shijuar ëmbëlsinë e imanit për të cilën na ka lajmëruar Muammadi alejhis-selam i cili thotë: "Ka shijuar ëmbëlsinë e imanit ai qe është pajtuar që Allahu të jetë Zoti i tij, Islami fe e tij dhe Muhammedi alejhis-selam pejgamber i tij,, (Muslimi)

Një i ri tregon: kam udhëtuar në shumë vende, kam parë çdo gjë, kam shijuar çdo gjë mirëpo përsëri ndiej në zemër zbrazëti dhe ngushtësi.

Një tjetër thotë: shëtitja me veturë së bashku me shokët e mijë, më pas çka? Deri kur kështu? Një vjedhës i natës tregon si kishte bërë gjëra të ndaluara duke u takuar me vajza të huaja net të shumta dhe duke biseduar me ato ditë të tjera. Ai thotë: dëgjoja se prostitucioni është borxh dhe se si t'ua bësh të tjerëve do të ta bëjnë ty. Vazhdimisht më kujtoheshin fjalët: Zinaja (prostitucioni) është borxh që nëse e merr prej ndokujt, e kthen me nderin e familjes. Ai vazhdon: fillova të mendoj rreth martesës, mirëpo isha në dyshim të thellë. Kush më garanton mua për nderin e vajzës me të cilën do të martohem thojë më vete. Kështu mbeta në konfuzion dhe ngurrim një kohë të gjatë.

Tjetri në fillim të problemit të tij të cilin e ka shkruar thotë: Kërkoj për hir të Allahut të Madhëruar që të publikoni këtë problem timin, pastaj tha: jetoj në pikëllim dhe brenga të mëdha. Nuk po fsheh se disa herë

kam tentuar të bëj vetëvrasje e për këtë dëshmon Allahu mbi shtatë qiej. Një herë duke marrë një sasi të madhe të barnave mirëpo Allahu ma mbuloi këtë të keqe sepse u shërova në spital. Pastaj tregoi rastin e tij prej të cilës dridhet Arshi i Mëshirëplotit deri sa arriti te fjala e tij: a më falë Allahu mua? ç'më këshillon? Të lutem bën dua për mua. Në fund tha: vlerëoni se në çfarë dhimbje shpirtërore jetoj.

Vëllezër! Mëshironi të rinjtë. Shoqëri! kujdes, kujdes me të rinjtë...Prindër! silluni butë më të rinjtë.

Kjo është gjendja e të rinjve, problemet ata i shkatërrojnë — koha e lirë, shokët e këqij, pirja e duhanit, narkotikët, prostitucioni, dëgjimi i muzikës, lënia e namazit apo mos falja e pesë kohëve, udhëtimi nëpër vende të ndaluara, programet satelitore, kalimi i netëve pa gjumë, revistat amorale, filmat e degjeneruar, imitimi i perëndimit, endja nëpër rrugë, gënjeshtër, vjedhja, kontaktimi me gjininë e kundërt paligjshëm, mallkimet, fjalori i fëlliqur, mendjemadhësia, narcizoizmi, lojërat me letra, përngjasimi me gratë, epshi, nxehje e instinktit gjinor dhe probleme tjera të tyre.

Vëllezër! Përse disa prej të rinjve veten e bëjnë sikur insektet të cilat nuk bien askund përveç në fëlliqësira. Pse kalojnë prej fëlliqësirës në tjetër. Një herë me programe të ndyta, herën tjetër me revista të ndyta, pastaj kontakte të paligjshme me gjininë e kundërt, pastaj prostitucion dhe kështu fundoset në imoralitet dhe dëfrime.

Rini! Zemra e mbushur me këto të këqija, duke kaluar prej njëres në tjetrën, çfarë mund të jetë ajo? Çfarë zemre është ajo që fundoset në dëfrime, mendja e mpirë në epshe e feja e tij viktimë e mëkateve dhe kundërshtimeve, i mbyllur në burgun e epshit e nuk del në fushën e udhëzimit.. O peng i dunjasë, o rob i epshit deri kur

kështu? Deri kur? Deri kur të të befasojë vdekja e ti të jesh jovigjilent, apo duke ndërruar programet e degjeneruara, apo duke kontaktuar me vajza të huaja. A dëshiron të vdesësh duke dëgjuar muzikë? Duke bërë kurvëri? A nuk e ke dëgjuar rastin e mjekut i cili matke pulsën e të sëmurit dhe për një kohë u largua prej të sëmurit sepse puls i tij u ndal.

Një djalosh shkroi një rast që më la mbresa të forta. Bëhet fjalë për fjalë për kthimin e shokut të tij nga udhëtimi jashtë Arabisë Saudite i cili kishte dalë në shëtitje siç e cilësoi shkruesi i këtij rasti “shëtitje të keqe”. Thotë: pasi që kishte hipur në aeroplan, rrugës për në kthim kishte vdekur para se të ateroj aeroplani. Subhanallah (qoftë i madhëruar Allahu) sa shpejtë vijnë ato momente! “Thuaj: ‘S’ka dyshim se vdekja prej së cilës po ikni, ka për t’ju zënë.’” (Xhum’a-8)

Kudo që të jemi, sido që të jemi vdekja ka për të na zënë për Zotin.

Vëllezër të dashur raste të këtylla kam parë me sytë e mijë. Ata sikur mendonin se kishin ikur nga vajtimi i Allahut. Paramendoe veten tënde se të ka goditur vdekja dhe ke hyrë në errësirën e varit, a mendon se mund t’i ikësh syrit të Allahut?

Sufjan Etheurij qajti natën deri në mëngjes. U pyet: tërë këtë nga frika prej mëkateve? Ai tha: mëkatet janë më të lehta se kjo, unë qaj nga frika e përfundimit të keq.

Prej mençurisë së madhe është të frikohet njeriu që mos ta mashtrojnë mëkatet kur t’i vijë vdekja e ta pengojë nga përfundimi i mirë. Pra deri kur kështu o vëlla i dashur? Deri kur do të gjendesh mes këtyre gjërave të ndotura? Ku e ke mendjen? Ku e ke xhelozinë për fenë tënde? Ku e ke vendosshmërinë? Ku e ke durimin? Ku e ke burrërinë? Ke e ke fenë tënde?

Namazi është dritë

Namazi dhe mospërfillja e tij ishte pyetja e parë e anketës. A je prej atyre që në përpikëri e kryen namazin? Përgjigja ishte e hidhur - tridhjetë e nëntë përqind u përgjigjen: ndonjëherë; katër përqind thanë: jo; pesëdhjetë e gjashtë përqind thanë: po; e gjithë kjo duke pasur parasysh faktin se pjesëmarrësit e anketës ishin të rinj që anonin kah dëfrimi dhe jovigjilencia fetare, mirëpo nuk duhet të harrojmë se ne jetojmë në vendin e Teuhidit (besimi i pastër në njëshmërinë e Allahut), jetojmë në gurrën e islamit, vendin e sigurisë, imanit, xhamive, tubimeve shkencore fetare dhe mësimi të kur’anit. Për këtë arsye them se rezultati të bën të ndihesh keq dhe të dëshpëron sepse bëhet fjalë për një shtyllë prej shtyllave të fesë.

Gjatë disa bisedave dhe takimeve me ca të rinj mu bë e qartë një mospërfillje e çuditshme tek ata ndaj namazit. Disa prej tyre u betuan se nuk kanë hyrë në xhami. Disa thanë: nuk jam falë përveç për shkak turpit dhe për të bërë lajka. Disa falen mirëpo shumë rrallë, disa të tjerë thanë: nuk mund që të lihet pas dore namazi në asnjë gjendje pa marrë parasysh shkallën e degjenerimit. Unë mundem që të sjellë argumente nga kur’ani dhe sunneti dhe fjalëve të selefit (të parët tanë të mirë) që aludojnë në obligueshmërinë e faljes së namazit me xhemat. Këto argumente janë të njohura për atë që i kërkon ato.

Unë e di se ti i di o vëlla i ri mirëpo i drejtohem logjikës tënde dhe them: Së pari: a pajtohesh që njerëzit ta dinë se ti nuk falë, nëse thua se jo atëherë dije se Allahu e di.

Së dyti: ti e kërkon lumturinë dhe qetësinë shpirtërore dhe nëse ka nevojë e blenë atë me gjithë pasurinë që e posedon — siç thua vet. Po të shikosh spitalet e sëmundjeve shpirtërore apo vendet ku bëhet rukje (lexim

i Kur'anit për të sëmure) do të habitesh nga dëshpërimet, mërziat, pikëllimet dhe brengat e njerëzve që do t'i vësh, e Pejgamberi alejhis-selam ka thënë: "Namazi është dritë" (Muslimi) – është dritë për zemrat. Allahu (subhanehu ve teala) thotë: "E kush ia kthen shpinën udhëzimit Tim, do të ketë jetë të vështirë dhe në ditën e kiametit do ta ringjall të verbër." (Ta ha-124)

E si mund ndryshe t'i kthehet shpina udhëzimit të Allahut përveç se me lënien e namazit? Namazi është lidhja yte me Allahun (subhanehu ve teala) Subhanallah (i madhëruar qoftë Allahu)! Shiko përgjigjen e kësaj pyetje në anketë:

A je i lumtur? Pesëdhjetë e pesë përqind përgjigjen: ndonjëherë; gjashtë përqind përgjigjen: po. Kjo përqindje nuk dallon shumë nga përqindja e sipërthënë e atyre që linin namazin. Pra krahaso! Është në pyetje namazi, çelësi i lumturisë dhe bari i saj. Ai që është i përpiktë në aplikimin e këtij obligimi është në gjendje të mirë çfarëdo që ndodhë.

Së treti: Allahu (subhanehu ve teala) thotë: "Falni namazin dhe jepni zeqatin, dhe falu me ata që falen (bini në ruku me ata që mbijnë)." (Bekare-43) ky tekst kur'anor qartë tregon në obligueshmërinë e faljes së namazit me xhemat e sikur të ishte për qëllim vetëm falja (d.m.th. – falja pa marrë parasysh me xhemat apo vetëm) atëherë do të mjaftonte të thuhej "Falni namazin". Dije se Allahu nuk ka toleruar lënien e namazit me xhemat edhe në rast lufte porse urdhëroi që namazi të kryhet me xhemat edhe atëherë kur është më vështirë, Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "Kur të jesh ti (Muhammed) bashkë me ta dhe ju falë namazin, një grup prej tyre, duke i bartur armët" (Nisa-102)

Pejgamberi alejhis-selam nuk lëshoi pe as për të verbrin i cili përveç asaj se kishte humbur shikimin e kishte shtëpinë larg,

rruga s'ishte e sigurt, nuk kishte ndihmës që do ta shpënjte në xhami, megjithatë Allahu nuk e liroi nga obligimi i faljes së namazit me xhemmat. Pejgamberi a.s i tha atij: "A e dëgjoni ezanin? Ai u përgjigj: po. Pejgamberi tha: përgjigju." Në një transmetim tjetër qëndron: "nuk mund të gjej arsye për ty" (Muslimi)

O ti i ri që nuk falesh, apo që nuk je i përpiktë në kryerjen e namazit.. a mund pas gjithë këtyre argumenteve të gjeshty arsyetimit për lënien e namazit?

Nëse ata nuk kanë arsye.. cila do të jetë arsyeja yte nesër para Allahut, kur do të pyetesh që në fillim për çështjen e namazit? Cila është arsyeja yte – e ti je i shëndoshë, i rehatuar?

Së katërti: A të pëlqen o i ri të vdesësh si lënës i namazit, apo mospërfillës i këtij obligimi?

Një larës i kufomave të të vdekurve thotë: E sollën një të vdekur të cilin e mbanin babai dhe vëllezërit e tij. Ia hoqëm rrobat dhe e përgatitëm për ta larë. Allahu i kishte dhënë fuqi trupore dhe lëkurë shumë të bardhë. Duke rrotulluar kufomën për ta larë papritmas ngjyra e lëkurës së tij u ndërrua në ngjyrë shumë të zezë. Mu shtangën duart dhe mu zgurdulluan sytë nga frika dhe lemeria. Dola prej dhomës së larjes dhe e pyeta të atin e djalit të vdekur për këtë çështje e ai më tha: ai nuk ka falur namazin. Larësi thotë: i thash familjes së të ndjerit: merreni këtë kufomë dhe lanie ju, dhe kështu larësi refuzoi të lajë këtë kufomë e gjithashtu edhe imami i xhamisë refuzoi t'ia falë namazin e xhenazes.

Allahu na mbroftë – as nuk lahet kufoma e as që ia falin muslimanët namazin, nuk varroset te varret e muslimanëve. Ky ishte gjykimi i Allahut për këtë të ri, a ka përfundim më të keq se ky?

O i ri! Dëgjo pra para se të mos bëhesh prej atyre që nuk iu falet namazi i xhenazes. Përgjigju thirrjes së fesë përderisa mundesh dhe mos të të mashtrorë fakti se akoma nuk të ka gjykuar Allahu. Ne gëzohemi kur të shohim në xhami, dëshpërohemi kur nuk e shkelë pragun e xhamisë. Ne nuk kemi në dorë udhëzimin, kush udhëzohet e ka për vete e kush devijon e ka poashtu për vete, mirëpo deri kur kështu? Deri kur do t'ia privosh vetvetes lumturinë dhe qetësinë? Kënaqësia më e madhe në botë është që me këmbët e tua të shkosh në xhami. Pyeti falësit e namazit që shkojnë natën në xhami ecur, ata do të tregojnë.

Epshe

Rini! A është prej burrisë që të mburrësh para moshatarëve tu për mashtrimin që ua bën vajzave të muslimanëve dhe manipulimin me to? A është trimëri të ngacmohesh ndjenjat e femrave të ndershme me fjalë të përmjaltura dhe me tregime dashurie? Hajnia nëpër shtëpitë e muslimanëve gjatë natës duke i nxjerrë femrat shpirtluga nga dhomat e tyre, vallë trimëri është? Edhe nëse ato shprehin dëshirë — siç thonë disa të degjeneruar — përsëri duhet ta kesh të ditur se femra është e dobët. Ti je burrë, shqiptar të cilët cilësohen me burrëri, ti je musliman, ti ke iman (besim në Allahun), ti e di se ka xhennet dhe xhehennem. A nuk është cilësi shtazarake që më çdo çmim të kënaqshëm epshin tënd? Ti me çdo çmim duhet që ta ruash nderin e vajzës muslimane e jo ta provokosh me gjëra të ndryshme.

Një motër muslimane refuzonte çdonjërin që i propozonte asaj fejesë, a thua pse? Sepse kishte frikë që mos ia shpalojë gjerat intime një i degjeneruar pasi që i ishte kërcënuar asaj, ai e vështrohte atë kurse ajo mbeti lëneshë... britma të forta që të shqyen zemrën dëgjon në rastin tjetër kur një vajzë

i merret nderi... ku është xhelozia për nderin e familjes?!

Subhanallah (qoftë i madhëruar Allahu) si e durojnë këtë gjë emocionet dhe zemra. Ku është krenaria e mbrojtjes së nderit të vajzave muslimane? O vjedhës të nderit, a e dëshironi që nderi i motrave tuaja të nëpërkëmbet? E nderi i grave tuaja? A nuk keni frikë nga ndëshkimi i Allahut?

Për Zotin nuk e harroj atë të ri të pikëlluar sytë e të cilit ishin skuqur nga të qajturit e shumtë i cili thoshte: “jam duke jetuar me dhimbje që dy muaj. Pasi e pyeta për shkakun ai më tha: e kuptova se bashkëshortja ime nuk ka qenë e ndershme dhe më gënjen mua. E tash nuk e di ç'të bëj. Jam duke jetuar me dyshime të thella dhe i frustruar.” Unë e dija se ky i ri nuk kishte qenë i ndershëm as vetë qysh me herët për këtë arsye thash më vete: subhanallah shpërblimi apo dënimi janë të lidhur ngushtë më llojin e veprës.

Epshe është mundim për shumë të rinj, e kjo nuk është turp për shkak se e tillë është natyra e tij dhe atëherë kur lajthit nga binarët, bëhet sikur vërshimi dhe si vullkani aktiv. Mund që ndonjë i ri të pyes se kur ndodh një gjë e tillë dhesi mund që të lajthit nga binarët e drejtë. Them: a nuk të ik mendja ndonjëherë në mendime të pasionuara dhe fantazon fotografi të ndryshme? A nuk del nëpër qendra të ndryshme tregtare apo vende tjera ku mblidhen të rinjtë për të ndezur zjarrin e epshit me hedhje të shikimit aty e këtu? A nuk shikon gazeta e revista të ndryshme ku paraqiten gra të zhveshura të cilat janë bërë shembëlltore e atyre që kane dale nga mësimet islame, etikën e ndarjes së gjinive dhe nderit. A nuk i shfleton faqet e romaneve të ndryshëm që mbajnë fotografi të femrave lakuriqe dhe me këtë nxitë

epshin tënd? A nuk je djaloshi i ëndrrave, kalorësi në errësirë i cili ngre receptorin me orë të tëra për planifikime të ndryshme me vajza të huaja. Reciton sikur të jesh poet, flet sikur të jesh donzhuan për të robëruar zemrën e ndonjë vajzës...?

A nuk dëgjon muzikë... madje ndoshta edhe je i varur prej saj?! A nuk ke dëgjuar se muzika është nxitësi për prostitucion e sidomos nëse shoqërohet me fjalë dashurie e amorale?! Gjashtëdhjetë përqind prej të anketuarve kanë pranuar se dëgjojnë muzikë vazhdimisht, njëzet e tre përqind kanë dëshmuar se dëgjojnë muzikë ndonjëherë, e disa prej tyre kanë pranuar se muzika ndikon emocionalisht, intuitisht dhe anim kah gjinia e kundërt!

A nuk shikon programe të ndryshme satelitore, që ndikojnë në mendjen tënde dhe që të shtytin të kërkosh relaksues. Sipas një punimi shkencor është bërë e qartë se dymbëdhjetëmijë e pesëqind e njëzet e një (12521) të rinj në moshën e pubertetit nga rinia e gjirit Persik, e demonstrojnë atë që shohin nëpër këto kanale të fëlliqura satelitore në sjelljet e tyre dhe kjo ndikon në shpirtrat dhe familjet e tyre. Punimi në fjalë tregon se pesëdhjetë përqind e të rinjve në mënyrë serioze mendojnë që të aplikojnë në jetën e tyre atë që përcjellin nëpër këto programe amorale.

Nëse je i martuar do të ishte mbrojtur me bashkëshorten tënde të ndershme nga zbukurimi i rrejshëm i femrave me çrregullim gjinor.

Kështu pra aktivizohen instinktet, shfrenohen epshet aq sa mendjes nuk i mbetet vend, e ti nëse nuk ke turp bën ç'të duash.

Tridhjetë e shtatë përqind nga të anketuarit kanë thënë se vazhdimisht i përcjellin programet satelitore, tridhjetë e

gjashtë përqind i përcjellin ndonjëherë, kjo do të thotë se shtatëdhjetë e tre përqind prej të rinjve të anketuar përcjellin kanalet satelitore të cilat zhvillojnë një luftë kozmike kundër fesë dhe moralit.

Maliz Ruthen ka shkruajtur një artikull në "Sandej Tajms" në janar të vitit 1995 ku përmend se arma e fshehtë e perëndimit kundër Islamit nuk janë tanket por është fuqia kozmike dhe satelitët artificial. A e di ti o ri se në shtetet e unionit të gjirit Persik afërsisht një milion e treqindmijë përcjellin programet satelitore?

Këtë lajm statistikor e ka cekur revista "Usre" nr. 50. Po aty thuhet se këto programe kanë arritur kulminacionin e imoralitetit, panderësisë dhe nxitjen e epshit, e me tej shton: "është për t'u habitur që njëri prej drejtorëve të këtyre programeve të Libanit të arsyetojë këtë kinse programi qenka komercial dhe se ka për qëllim fitimin material. Ai pranon se ka përdorur gjininë në këtë program dhe kanë shfrytëzuar femrën si element tërheqës. Shënjestër kanë qenë shtetet e gjirit Persik. Programet satelitore arabe e kanë tepruar duke "shenjtëruar" aktrimin, muzikën, vallet dhe sportin dhe i kanë bërë këto gjëra shëmbëlltyrë për fëmijët tanë..."

Në revistën "Usre" kam hasur edhe në disa shkrime nga njerëz të cilët i bien ziles për të lajmëruar rrezikun dhe që thërrasin në ngritjen e moralit, përmirësimi i fesë. Allahu e shpërbleftë çdo zë të ngritur për të përmirësuar, çdo penë që mban amanetin me drejtësi dhe sinqeritet.

O i ri, a do të ankohesh pas gjithë kësaj prej epshit, kurse ti i bën të gjitha ndalesat e përmendura më lartë prej mendimeve, revistave, bisedave me vajza të huaja, filmave të ndotur, muzikës dhe programeve satelitore?

Ti o i ri i bën padrejtësi vetes pasi që u afrohesh gjërave që te shpien në amoralitet edhe pse e di se ti je i dobët dhe nuk mund të bësh durim. E si mund që të ankohesh pas kësaj, habi... ku e ke mendjen? Bëhu i mençur nëse ia do vetes të mirën dhe nëse do që të bëhesh burrë serioz, durimtarë, i kujdesshëm për çështjet e tij dhe të mirave fetare dhe të kësaj bote.

Largohu nga mendimet e këqija menjëherë dhe kërko mbrojtje prej Allahut nga djalli i mallkuar, Allahu (subhanehu ve teala) thotë: “Vërtet, ata që janë të ruajtur, kur i prek ndonjë iluzion nga djalli, ata përkujtojnë (All-llahun), dhe atëherë shohin (të vërtetën).” (A’raf-201), kjo ishte e para.

E dyta: largohu nga gjërat provokuese, madje kujdesu për gjërat që të mbrojnë nderin, shfrytëzo kohën e lirë duke lexuar, duke vizituar të afërmit, duke u bërë mirë farefisit, duke lexuar Kur’an dhe duke mësuar atë përmendësh, duke bërë sport apo ndonjë hobi tjetër, duke u shoqëruar me njerëz të mirë dhe gjëra të tjera që të bëjnë dobi dhe që është i kënaqur Allahu me to. Përpiku që të largohesh prej gjërave që i urren Allahu sikur shfrenimin dhe degenerimin, e pas kësaj të përgëzoh me fjalën e Allahut i cili thotë: “E ata, të cilët luftuan për hir Tonë, Ne, me siguri do t’i orientojmë rrugës për te Ne, e nuk ka dyshim se All-llahu është në krahun e besimtarëve.” (Ankebut-69) pra Allahu i ka premtuar atij që lufton apo thënë ndryshe ai që përpiket në rrugë të Allahut se do ta udhëzojë në rrugë të drejtë.

E treta: sa i takon epshit, ligji islam ka caktuar barin për të e ajo është martesë. Pasi që edhe në këtë rrugë ka mundime dhe pengesa disa të rinj më lehtë e kanë t’i tejkalojnë vështirësitë për të arritur deri te harami (vepër e ndaluar) se të mundohen të

arrijnë deri te një vepër që është e lejuar. Te shumica e tyre nuk janë pengesa shumë punë të rënda dhe rreziqe për shkak të ndonjë harami, e kur është në pyetje hallalli ata dëshpërohen, plogështohen para pengesës së parë në të cilën do të hasin. Sikur një i ri të bëhet i zellshëm në punën e tij, kërkon ndihmë prej Allahut, e lutë Atë atëherë ai do ta kishte lehtë dhe do të fitonte udhëzimin e Allahut.

Pejgamberi alejhis-selam thotë: “Tre njerëzve Allahu u ka premtuar se do t’ju ndihmojë... dhe përmendi — ai që martohet për ruajtje nderin” (Tirmidhiu, Nesaiu dhe Ibën Maxhe), në një transmetim tjetër qëndron: “Allahu i ka premtuar ndihmë atij që martohet për mbrojtje nderin nga harami.”

Shfrytëzoj rastin që t’u drejtohem baballarëve dhe nënave: keni frikë Allahun dhe kujdesuni për djemtë dhe vajzat e juaja dhe mos thuani se janë të vegjël se epshi i tyre flakëron. Mos u bëni pengesë e rrugës së përmirësimit dhe lumturisë së tyre. Lehtësimi i obligimeve të martesës dhe nxitja e tyre në të është mirësi, lumturi dhe mbrojtje e tyre prej thirrësve në amoralitet, dehjes dhe tjerë. Fëmijët janë amanet mbi supet e çdo babai derisa ta martojë, Pejgamberi alejhis-selam thotë: “Atij që Allahu i ka lënë ndonjë amanet dhe vdes si tradhtar i atij amaneti, i ndalohej hyrja në xhennet.” (Buhariu)

Vonimi i martesës te të rinjtë është në një farë mënyre tradhti e amanetit, pra ke frikë o baba për këtë amanet.

Sporti

Sa i përket sportit, Islami nxitë në të. Pejgamberi alejhis-selam thotë: “Besimtari i fuqishëm është më i mirë dhe më i dashur tek Allahu se besimtari i dobët, e në të dy ka mirësi.” (Muslimi)

Pejgamberi a.s në një rast bëri gara me Aishen r.a. në vrap. (Ebu Davudi)

Në sahihul Buhari theksohet se shokët e Pejgamberit alejhis-selam kanë bërë gara me deve. Sporti ka dobi të shumta, ndihmon qarkullimin e gjakut, forcon muskujt dhe tërë trupin si dhe relakson trurin. Sporti është metodë për njoftim dhe lidhje ndërmjet muslimanëve. Ajo që duhet të kihet parasysh është fakti se sporti nuk duhet të bëhet qëllim kryesorë në jetën e të riut. Nëse të pyes ty o i ri se cili është ideali yt dhe pse jeton? Përse të ka krijuar Allahu? Sporti – nuk duhet të jetë përgjigjja yte.

Në një shembull shumë të thjeshtë mund të themi: lojtarët në fushë të sportit janë njëzet e dy, për një orë e gjysmë cili është qëllimi i tyre... çka dëshirojnë? Qëllimi dihet – topi. Të themi se një lojtar hyn në fushë dhe e nxjerrë topin prej fushe, çdo të ngjante në këtë rast? Do të prishte lojën dhe lojtarët nuk do të kenë qëllim pas të cilit do të vraponin, ose lëvizjet e tyre do të ishin të pakuptimta. E gjithë kjo do të ndodhte për shkak humbjes së qëllimit. Kështu është kur humbet qëllimi në jetën e të rinjve të cilëve nuk u mbetet gjë përveç kërkesave të epshit. I riu mendar, musliman, qëllimin e tij kryesorë e ka adhurimin e Allahut: “Unë nuk i krijova xhinët dhe njerëzit për tjetër pos që të më adhurojnë.” (Dharijat-56)

Adhurimi (el-ibade) është emër përfshirës i gjithë asaj që e do Allahu dhe që pajtohet me të prej fjalëve apo veprave të hapëta ose te fshehura, pra shkurt thënë qëllimi yt në jetën tënde është adhurimi i Allahut. I

përmendi këto fjalë duke cekur edhe bisedën time me një të ri simpatizues i sportit.

Gjatë bisedës me të mu bë e qartë se ai në asër (koha kur falet namazi i ikindisë) bën sport, në mbrëmje gjendet para televizorit për të përcjellë ndeshjet e ndryshme sportive, të nesërmen në mëngjes nëpër klasat e mësimit zhvillohet biseda rreth ndeshjeve të përcjellura nga mbrëmë ku dëgjon ngritje të zërit madje edhe fjalë të ndyta dhe shpifje të ndryshme. Në drekë lexon gazetën që trajtonë vetëm tema të sportit, ky është pra programi i tij gjatë natës dhe ditës dhe mendon është i matur kur e krahason veten me ata të cilët udhëtojnë për të shikuar ndeshje sportive e kështu harxhojnë pasuri pa nevojë. Ndonjërin e sheh se si britë dhe kërcen, ngritë zërin, madje ndoshta edhe qanë nëse humbë ekipi i tij. Nëse fiton ekipi që ai e simpatizon shfaq gëzimin e tij. Pasi që kuptova këtë gjë nga ai i thash: sporti është bërë qëllim final i yti e jo mjet për relaksim. Për shkak të sportit qanë dhe gëzohesh, donë dhe urren, udhëton dhe harxhon pasuri dhe humbë kohën.

O simpatizues të sportit, sporti është mjet e jo qëllim. Cili është ai që dëshiron të vdes duke e pas qëllim final sportin. Ndoshta edhe i jep përparësi ndaj respektimit të urdhrave apo ndalesave të Allahut, e kjo është kapërcim i kufijve, Allahu (subhanehu ve teala) thotë: “A e ke parë ti atë, që për zot e çmon epshin e vet..?” (Furkan – 43)

Përktheu: Agim Bekri
Ibrahim Duvejjish,
18.8.2001

Dispozita për sistemin gjyqësor islam

Dispozita islame mbi sistemin gjyqësor: Juristët islamë janë të njëzëri për mendimin sipas të cilit zbatimi e drejtësisë islame është detyrë kolektive, farz kifaje, (فرض كفاية) që duhet zbatuar nga shoqëria islame.

Me moszbatimin e këtij obligimi gjithë njerëzit e asaj shoqërie bëhen mëkatarë për atë gjë.

Këtë detyrë kolektive e vërteton Kur'ani i cili thotë: O ju që besuat, vazhdimisht të jeni dëshmuar të drejtë për hir të All-llahut edhe nëse është kundër (interesit) vetvetes suaj..." (En Nisa, 135)

Në Islam sistemi gjyqësor është një pjesë e institucionit të gjerë të "urdhërimit për të mirë dhe të ndalimit nga e keqa" pa të cilit nuk mund të ketë korrektësi dhe drejtësi në marrëdhëniet ndërnjerëzore. Me zbatimin e tij nga disa persona lirohen të tjerët nga kjo detyrë. Ekzistimi i këtij sistemi është i nevojshëm sikur është e nevojshme prania e ushtrisë dhe policisë për të siguruar paqen dhe sigurinë.

Imam Ahmedi, rahimehull-llah, thotë: "Njerëzit kanë nevojë për praninë e autoritetit juridik pa të cilin të drejtat e tyre do të zhduken..."

Promovimi i të mirës, ndihma të shtypurve, sigurimi i të drejtave si dhe parandalimi i krimit nuk mundën të realizohen pa vendosjen e sistemi gjyqësor.

Sipas rregullit ((ما لا يتم الواجب به فهو)) (الواجب) që do të thotë: "Kushti pa të cilin nuk plotësohet obligimi është obligim në vete", instalimi i sistemit gjyqësor është obligim pa të cilin nuk mundën të mbrohen të drejtat individuale dhe kolektive.

Kjo është dispozita e përgjithshme islame për këtë gjë. Kjo çështje shndërrohet edhe në obligim individual në mungesë të sistemit islam. Mosekzistimi i personit të kualifikuar detyron personin me zbatimin e këtij obligimi (të gjykon) aq sa mundet.

Në prani të personit më të kualifikuar është e papëlqyer që njeriu më pak të aftë ta merr këtë post. Njeriu i paaftë për zbatimin e këtij posti e ka të ndaluar ta merr përsipër. Kjo dispozitë vlen edhe për personin i cili frikohet se do të anon ose frikohet se do të jetë i padrejtë. Nëse kandidatët janë me aftësi dhe cilësi përafërsisht të njëjta lejohet që njeriu ta pranë ose refuzon këtë post.

Imam Maliku është pyetur: "A mundet të detyrohet njeriu ta pranë postin e gjykatësit?"

U përgjigj: Po, nëse nuk ka tjetër që do ta merr postin (nuk ka më të kualifikuar se personi në fjalë).

U pyet: Edhe atëherë kur detyrimi i tij do të thotë burgim dhe rrahje?

U përgjigj: Po...

marrë nga: IslamToday.net
Zgjedhi dhe përktheu: Talha Kurtishi
13.5.2005

Hyrje në metodologjinë e kritikës

Ky shkrim flet për bazat e metodologjisë së kritikës dhe dialogut të cilat duhet t'i aplikojmë në sjelljen tonë me tjerët, në kohë kur perceptojmë se të gjithë ne qëndrojmë nën qiellin e natyrës njerëzore e cila përbëhet nga ligje të ndryshme. Në të gjejmë: emocione, altruizëm, tirani, mosdurim, narcizëm e të tjera, një sërë virtute dhe vese mes të cilave zhvillohet luftë e ngandonjëherë ndoshta edhe dialog brenda këtij rrafshi (natyrës së njeriut) të cilit Krijuesi ia tregoi se cilat janë të këqijat e cilat janë të mirat.

Shtyllat e metodologjisë së kritikës ngrihen mbi dy baza:

E para: Morali

E dyta: njohja dhe shkenca

Ndoshta prej gjërave më primare për të cilat ka nevojë kritika dhe dialogu është shkenca dhe njohja dhe në rast të mosekzistimit të kësaj baze nuk mund të ketë vlerë kritika, mirëpo konsiderimi i moralit më primar te shumë njerëz ndoshta ka qenë për shkak mosqartësisë së kësaj çështje. Është e vërtetë se vlera e moralit është prej gjërave primare dhe të gjithë e ndien rëndësinë e sjelljes së moralshme, mirëpo mund që problemi të jetë rezultat i kuptimit të konceptit të moralit ashtu siç mund të jetë nga përcaktimi i gradës dhe raportit jo të drejtë të tij me kritikën dhe dialogun.

Kritika dhe dialogu kur zhvishen nga rregullat e moralit dhe drejtësisë, shndërrohen në betejë të hapura të njerëzve ku shprehen forcat e të keqes të fshehura në natyrën e njeriut si dhe veprimet tirane në emër të shkencës, fesë apo të të drejtave. Prej devijimit të ithtarëve

të librit (jehudijt dhe krishterët) ishte se ata e përdorën diturinë për të shtypur njëri tjetrin dhe për t'u përçarë, për këtë legjislacioni islam i obligoi ithtarët e tij që "ta praktikoni fenë e drejtë e mos u përçani në të" (Shura-13)

Ai që mendon se arritja deri te e vërteta nuk mund të realizohet vetëm se me përçarjen e ithtarëve të Islamit, ai nuk është dijetarë i ligjit islam. Njësoj, ai që mendon se nuk mund të arrijmë deri te bashkimi vetëm se duke mos e realizuar të vërtetën dhe dijen më të cilën ka ardh Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, nuk është dijetar i sheriatit (fekih).

Nëse kemi folur shumë për ruajtjen e bazamenteve të fesë, atëherë morali është prej bazamenteve kryesore. Nëse kemi folur për ruajtjen e bazamenteve shkencore, e kemi obligim të flasim për ruajtjen e bazamenteve të moralit.

Kriza me të cilën ballafaqohet ummeti në këto ditë, ashtu siç shprehet në mungesën e shkencës dhe njohjes, së paku, njëjtë shprehet edhe në mungesën e moralit në kuptimin e tij të gjerë. Nuk është larg të vërtetës fjala: kriza e ummetit sot shprehet në mungesë të moralit më shumë se në mungesë të shkencës dhe njohjes.

Humbja e vetëdijes mbi vlerat e moralit është prej sfidave më të mëdha për të cilën duhet të projektohen plane për të përmirësuar dhe shëruar këtë problem, madje prej renditjes së mirë të fjalëve do të thonim se shkenca dhe njohja janë prodhuesit e parë të moralit dhe megjithë këtë morali duket më i mangët se dija që e prodhon atë.

Kur shoqëria humb vetëdijen për sistemin e moralit, ajo jeton në prapambeturi e cila largon nderin hyjnor që Zoti ia ka dhënë njeriut, duke rënë në gradën e më të ulëtëve.

Historia e popujve vlerësohet në bazë të moralit të tyre, kurse shkatërrimi i tyre është rezultat i shkatërrimit të kësaj vlere (moralit). Morali nuk paraqet ëndjet njerëzore në ndonjë shoqëri, porse është mesazh hyjnor. Muhamedi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, u dërgua për t'i përsosur vlerat morale siç ka thënë ai, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, duke rezytuar qëllimet e dërgimit të tij në hadith të vërtet.

Kemi bazamente të moralit që janë të natyrshme dhe elementare e pejgamberët erdhën që t'i përkryen ato dhe ta plotësojnë mesazhin e moralit dhe që këndej kuptojmë se morali është metodologji hyjnore, bazat e tij janë të natyrës së pastër njerëzore kurse përsosuria e tij është profetike. Qytetërimi perëndimor bashkëkohor vlerëson ligjet morale si njerëzore, nga kjo njihet në filozofinë perëndimore Fizika morale që donë të thotë se morali i ka ligjet e njëjta si të natyrës.

Morali është metodologji që nuk mund t'i jepet forma e drejtë adekuate nga ndonjë shoqëri, por patjetër të jetë porosi hyjnore, në sahihul Muslim Aishja radijall-llahu anha thotë: "Morali i Pejgamberit të Allahut ishte Kur'ani."

Biseda rreth moralit është mesazh i lartë, metodologji themelore, dhe në këtë parathënie u vu në pah ky realitet kur u fol për metodologjinë e kritikës dhe dialogut, sepse morali është bazamenti më i veçantë i tyre (kritikës dhe dialogut). E tani po kalojmë në prapamundësinë e kësaj parathënie dhe në derën e saj.

Prej begative të Allahut, subhanehu ve teala, mbi ithtarët e Islamit është që Ai,

subhanehu ve teala, u ka përgatitur në çdo kohë dhe vend burra të vërtetë, të cilët marrin pjesë në përgatitjen e referatit të ummetit dhe fjalimit të tij përpara shoqërive dhe popujve tjerë dhe këtë kontinuitet e udhëheqin dijetarët, përmirësuesit të cilët e kanë pozitën në këtë ummet sikur pejgamberët të hebrenjtë siç transmetohet nga Ibën Abbasi, radijall-llahu anhu, kurse në sahih nga Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, "hebrenjtë udhëhiqeshin nga pejgamberët, çdoherë kur vdiste një pejgamber vijonte tjetri, mirëpo pas meje nuk ka pejgamber..."

Prej të vërtetave të patjetërsuara është se në ummet duhet të ketë dijetarë, thirrës dhe përmirësues që kanë një sasi besueshmërie dhe kompetence për të kanalizuar ecurinë shkencore dhe morale të ummetit, të flasin për projekte civilizuese të ummetit me popujt dhe shoqëritë tjera në këtë kohë kur shohim sfida të mëdha si asnjëherë më parë. Në sahih, nga Abdullah ibën Amri transmetohet se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Ky ummet i juaj shpëtimin e ka në fillim, kurse fundin e tij do ta godasin sprova dhe gjëra që ju nuk i doni." Prandaj, që këtu, paraqitet nevoja e madhe për këshillim reciprok ndërmjet shtresave të ummetit. Duhet që burrat e sinqertë të këtij ummeti, dijetarët dhe thirrësit të gëzojnë një sasi të vlerave që e bëjnë mesazhin e tyre të besueshëm dhe përparimtar. Mëshira dhe toleranca duhet të jenë bazë dhe peshore të moralit të tyre sepse nuk veçohemi prej tjerëve duke i marrë të gjitha të drejtat porse me bujari, maturi dhe lirim nga koprracia "kush ruhet prej koprracisë së shpirtit të vet, ai është i shpëtuar" (Hashër-9)

Ka shumë burra që mbajnë përgjegjësinë e thirrjes dhe kumtimit të diturisë së

shariatit në këtë kohë kur ummeti ballafaqohet me sfidën e qytetërimit dominues.

Nëse kolonializmi ka shpallur lënien e vendeve në duart e të zotëve të tyre, është e sigurt, madje edhe te shumica absolute, se nuk ka treguar të drejtën.

Kjo sfidë ka krijuar ndjenja të rrezikshme te njerëzit me natyrë temperamente, jo vetëm në rrafshin e masës së gjerë por edhe në atë të personaliteteve shkencore e përmirësuese. Kjo ndikoi në shikimin e tyre të gjërave të shumta në projektin shkencor, edukativ, sociologjik, moral, politik dhe ekonomik të ummetit, herë duke fituar e herë duke humbur, herë duke ikur nga sfida e herë e kundërta. Nga ky shkak te një numër i madh vërehet konfuzion në vizionin e tyre, e ndoshta disa lëvizje bashkëkohore kanë ra nën ndikimin e kësaj sfide. Koha e sodit është dëshmitare e themelimit të një sërë xhematëve islame në rrethana jo të qeta, gjë që shkaktoi bumerangje brenda përbrenda këtyre xhemateve. Madje rrethanat e shumë xhemateve ishin të komplikua ashti siç ishin disa prej tyre ndarje nga xhemati ëmë, siç është rasti me përçarjen në xhematin "Ihvanul muslimin". Nuk duam të lexojmë historinë bashkëkohore, mirëpo është e rëndësishme të kemi një pasqyrë rreth ambientit ku organizohet veprimtaria islame, si ide dhe lëvizje; për të qenë më të drejtë në përshkrim dhe kritikë.

Rishikimi dhe korrigjimi, madje edhe demantimi i gjërave kundërshtuese sipas rregullave shkencore dhe qëllimeve të shariatit është parim i amshueshëm në metodologjinë e këtij ummeti. Historia është përplot dijetarë të cilët kanë themeluar këtë parim dhe kanë marrë atë në konsiderim. Dijetarët kolosë, muhaddith dhe fukaha kanë

shkruar rreth rregullave të korrigjimit dhe rishikimit të veprave. Ai që vështron librat që përmbledhin emrat e transmetuesve të hadithit (kutubur-rixhal), librat që përmendin fshehtësitë e dobësisë së haditheve (kutubul-ilel), librat e dijetarëve të Fikhut apo Usulit, madje edhe përmbledhjet e biografive, do të sheh në brendësinë e tyre rishikim, korrigjim dhe kritikim të veprave, herë duke përmendur autorin e atij vlerësimi e herë jo, e mos të flasim për librat që i përpiluan dijetarët e ehli sunnetit ku trajtohet demantimi i ideve të risitarëve dhe të devijuarve në bazat e fesë siç është libri "redd alel xhehmije" (demant ideve të xhehmijve) të dijetarëve Othman Darimij, Buhari dhe Ahmed ibën Hanbeli si dhe vepra tjera shkencore ku demantohen idetë e M'utezilëve, Batinijve, filozofëve dhe librat që përmbledhin besimet e fraksioneve të ndryshme.

Duke pasur parasysh këtë të vërtetë shkencore dhe historike, madje këtë metodologji të shariatit, Malik ibën Enesi, imami i Medinës vizatoi rrugën e kësaj metodologjie me fjalën: "çdonjërit i merret fjala dhe i refuzohet, përveç këtij që është i varrosur këtu (Muhamedit alejhis-selam).". Nga kjo kuptojmë se nuk ekzistojnë fjalë që nuk i nënshtrohen ligjeve të kritikës dhe korrigjimit përveç fjalëve të Pejgamberit të udhëzimit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem.

Dialogu shkencor i mbështetur në argumente është nevojë rreth të cilës pajtohen të gjithë, mirëpo ne obligohemi që të hartojmë metodologji për kritikën shkencore të shariatit për të mos mbetur çështja si praktikime individuale, konkluzat të veçanta të cilat nuk garantojnë dobi të parapara nga sheriatit që janë trangu i Kritikës.

Gjithashtu prej besimit në këtë parim shkencor të sheriatit (që me pak fjalë e ka shprehur Imam Maliku) është të kuptuarit tonë se edhe ne jemi brenda suazave të tij, duke besuar se një fjalë përderisa ne e themi, nuk mund që të jetë e pakontestuar përveç nëse flasim për gjërat esenciale të fesë sepse ato nuk i nënshtrohen ligjeve të korrigjimit dhe të gjithë janë të një fjale rreth tyre si dhe të gjithë nisen nga ato. Ndodh që ndonjëri insiston për ta paraqitur idenë e tij si çështje esenciale të fesë sepse në këtë rast e mbron nga ligjet e kritikës. Imam Maliku kritikoi Lejth ibën Sa'din, Muhamed ibën Hasani shkroi "Argumenti kundër medinasve", imam Ahmedi korrigjoi Is-hakun, Imam Shafiu demantoi disa mendime të Imam Ebu Hanifes, e gjithë kjo me veçori shkencore, pra patjetër të pranojmë që thëniet dhe mendimet tona t'i nënshtrohen kritikës dhe recensimit. Kjo nuk është vetëm fjalë që thuhet as parullë që ngrihet porse qëndrim brenda shpirtit tonë. Masa e gjerë duhet të edukohet të jetë e qetë kur dëgjon dhe lexon fjalët e dijetarëve, thirrësve dhe përmirësuesve që bien në mospajtim.

Kur flasim për problemin e mospajtimeve të shumta në realitetin e sotshëm të ummetit, qoftë ai shkencor apo që ka të bëjë me thirrjen dhe vërejmë disa që thërrasin në bashkim rreth një mendimi dhe pune, në këtë rast futemi në problem edhe më të ndërlikuar e ai është: supozimi se ne nuk mund të qetësohemi vetëm duke ra në ujdi, kurse nëse kemi mospajtime nuk ekziston shans për të ruajtur vëllazërinë dhe të drejtat ndaj njëri tjetrit. Mospajtimi rreth çështjeve divergjente nuk është problem i cili duhet të zgjidhet, madje ky pluralizëm është i dobishëm në të shumtën e rasteve sepse përfshin larminë e mendjeve, shpirttrave, shoqërive dhe ambienteve, bile

edhe nevojat e ndryshme me të cilat ballafaqohet ummeti. Ne e përkrahim pluralizmin dhe larminë e mendimeve duke ruajtur bazat dhe principet e sheriatit.

Kur flasim për ndërtimin e një vizioni të qetë edukativ në shpirtat e të gjithëve, të vjetër e të rinj, dijetarë e njerëz të rëndomtë, thirrës e xhemate, ne ndodhemi para një projekti i cili ka të bëjë me natyrën psikologjike dhe shoqërore.

Po, besimi në këtë vizion nuk paraqet problem në shkencë apo në shariat. Në aspektin teorik është e padiskutuar, mirëpo në atë praktik ka nevojë për iman të thellë se feja e Allahut është më e lartë se pozita e ndonjërit prej njerëzve, dhe për iman rreth realitetit të shpirtit njerëzor, i cili është gabimtar e për të cilin Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "çdo njeri është gabimtar". Është tejet e rëndësishme t'i lexojmë rregullat e sheriatit pa ra nën ndikimin e ëndjeve tona, për të aplikuar këtë vizion dhe për ta bërë të natyrshme dhe vlerë edukative në shpirtat e njerëzve. Për këtë vlerë ka nevojë çdo individ i ummetit, pa përjashtim, madje edhe fëmiu naiv, të mësohet ky realitet ashtu siç mësohen shkronjat e para të alfabetit, mirëpo duke e qartësuar së është vlerë e drejtësisë e jo ligj për krim dhe mbizotërim.

Fëmiu naiv kur ballafaqohet me të rrahur apo qortim vetëm pse i ka thënë "jo" kërkesës së më të vjetrit, ai do të kupton se jo-ja donë me thënë se fjala e më të vjetrit nuk rishikohet e as që refuzohet. Ky është defekt në sistemin e edukimit dhe në të drejtën individuale. Kjo vlerë pedagogjike ndikimi i saj nuk përkufizohet te dijetarët dhe thirrësit dhe ata që lëvizin brenda këtij rrafshi, porse është vlerë sociologjike edhe në jetën e masës së gjerë. Në hadith sahih, nga Ibën Abbasi e ky nga Omeri, radijall-

llahu anhu, i cili thotë: “derisa isha duke planifikuar një çështje, bashkëshortja ime më tha: sikur ta kishe vepruar kështu dhe kështu. Thash: ç’është me ty, pse kështu, dhe ç’të preokupon çështja ime? Ajo më tha: është për t’u habitur me ty o biri i Hattabit! Nuk dëshiron të rishikohet (vlerësohet) fjala yte, kurse bija jote rishikon fjalët e Pejgamberit, alejhis-selam”

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, rishikoheshin fjalët e tij në shumë çështje, mirëpo jo në çështje të sheriatit për të cilat Allahu, subhanehu ve teala, ka thënë: “Kur Allahu ka vendosur për një çështje, ose i Dërguari i tij, nuk i lejohet asnjë besimtari dhe asnjë besimtareje që në atë çështje të tyre personale të bëjnë ndonjë zgjidhje tjetërfare.” (Ahzab – 36)

Nga Enesi, radijall-llahu anhu, transmetohet: më obligoi Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, që t’ia kryej një punë dhe unë i thash: jo, kurse në vete mendoja të shkoj, mirëpo i pata premtuar babait tonë prej banorëve të Medinës që të loznim. (pasi shkova për të lozur) më erdh Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, më kapi prej prapa derisa po lozja me fëmijët dhe më tha: o Enes shko atje ku të thash!”

Pasi kjo qetësi duhet të jetë veti e patjetësuar e shpirtit, është prej drejtësisë të kuptojmë se shpirti mund të jetë në gjendje të ndryshme të cilat i ka përmendur Allahu në Kur’an, herë qortues e herë urdhërues për nga e keqja, prandaj duhet ta rishikojmë dhe korrigjojmë për të arritur gjendjen e mirë të shpirtit të qetë.

Selman el-Avde
Shqipëroi: Agim Bekiri
20.5.2005

Njohuria me e lartë është njohja e Allahut

Që në të kaluarën, po ashtu edhe në të tashmen, njerëzit kanë pasur zell të madh për dituri dhe njohuri. Ata kërkojnë nëpër gërmadha dhe shpella, për të njohur ngjarjet e popujve të kaluar dhe gjendjet e tyre. Studiojnë profecitë që flasin për të fshehtën, që të njohin ngjarjet që do të ndodhin. Shpikin satelitë për të njohur yjet dhe planetët, madje kanë dërguar anijet kozmike, të cilat ecin në hapësirë për të mbajtur njerëz apo mjete, që të zbulojnë universin dhe të sqarojnë atë që nuk dihet rreth tij. Njerëzit kanë hulumtuar tokën, malet, kodrat, shtresat e tokës. Janë zhytur në dete, për të njohur kafshët dhe sekretet,

që gjenden në ta. Kanë studiuar përbërjen e njeriut, bimëve dhe kafshëve. Ata kanë përpiluar libra, për të regjistruar njohuritë, që kanë marrë gjatë kohërave dhe kanë shkruajtur shkencat e ndryshme, si historinë, gjeografinë, astronominë, kiminë, fizikën, mjekësinë etj..

Përderisa lartësia e njohurisë, është sipas lartësisë së njohurës, atëherë padyshim njohuritë që na bëjnë të njohur Zotin tonë, janë njohuritë më të larta. Ai që ka dituri dhe njohuri rreth Allahut, është më i mirë se ai që ka njohuri rreth yjeve, shtresave të tokës, njerëzve, kafshëve e tjerë.

Ka thënë Ibnul Arabi, Allahu e mëshiroftë: "Lartësia e dijes, është sipas lartësisë së të diturës. Krijuesi është më i larti i gjërave të ditura, si rrjedhojë dituria rreth emrave të Tij, është dituria më e lartë."

Islami i fton pasuesit e Tij për dituri, vëzhgim dhe hulumtim në univers. Por ai i shan ata që dituria e tyre, qëndron në kufijtë e jetës dhe nuk i kalon kufijtë e jetës, për të njohur Krijuesin e jetës dhe për të kuptuar qëllimin e krijimit të jetës dhe gjallesave.

Allahu i Lartësuar ka thënë: Ata dinë vetëm pamjen e jashtme të jetës së kësaj bote dhe janë krejt të pavëmendshëm, për fundin e punëve në Jetën e Përtejme." [Err-Rum: 7]

Nëqoftëse njohuritë fetare, janë njohuritë më të mira dhe më të larta, padyshim se njohuria, që na bën të njohur Zotin tonë, është më e larta ndër të gjitha njohuritë. Prandaj ajetet, që na japin njohuri rreth Allahut, emrave dhe cilësive të Tij, janë ajetet më të mira të Kur'anit. Ajeti El Kursij, sikurse është përcjellë në hadith të saktë, është ajeti më i mirë në librin e Allahut. Sureja Ihlas, është e barabartë me një të tretën e Kur'anit. Këta ajete nuk janë madhëruar, përveçse nga fakti që bëjnë fjalë, për Allahun, të Adhuruar in e vetëm me të drejtë.

Ismail Bardhoshi,
27.5.2005

Marrë nga libri: "Besimi i Ehli Sunnetit në Emrat dhe Cilësitë e Allahut", f.12-13, botim privat, korrik 2004, Tiranë

Hilje-i sher'ije

Së pari duhet të dimë definicionin e "hiles" për të kuptuar më mirë qëndrimin e dijetarëve ndaj kësaj çështjeje.

Definimi terminologjik: kryerja e një vepre të lejuar në shikim të parë, për të asgjësuar një dispozitë të sheriatit dhe për ta shndërruar atë në dispozitë tjetër. (Shatibi, Muvafekat 4/201)

Ky definicion vlen për hilen në kuptimin e saj të përgjithshëm d.m.th. pa përkufizimin "esh-sher'ije", sepse kur nuk përkufizohet me këtë, kihet për qellim hileja e ndaluar në gjuhën e dijetarëve siç thotë Shejhulislam Ibën Tejmiije (Fetava kubra 3/223), kurse "hile sher'ije" është e lejuar me pajtimin e gjithë dijetarëve (Ibën Kajjim, l'lamul

muvekiin 3/241), ajo definohet si: " arritja deri te një gjë e lejuar me mjete të lejuara" si shembull për këtë sjellin hadithin e Pejgamberit, alejhis-selam "nëse ndokujt i prishet abdesi duke qenë në namaz le të mbaje hundën e tij dhe le të del nga namazi." D.m.th., këtu bëhet një hile për t'u liruar nga turpi që mund ta godet atë që i prishet abdesi me gazra, duke mbajtur hundën kinse ka pasur gjakderdhje.

Hile e ndaluar është: "arritja me metodë të ligjësuar deri te një gjë e palejuar" (Mu'xhem lugatil fukaha 189) ajo mund të jetë disa lloje siç ka përmendur Ibën Kajjimi:

1-hile për të lejuar haramin

2-hile për të lejuar atë për te cilën ekziston shkaku i ndalimit

3-hile për ikjen nga kryerja e vaxhibit

4-hile për ikjen nga vaxhibi për të cilin ekziston shkaku i obligimit të tij, si për shembull: dhënia e pasurisë hddie pak para plotësimit të vitit për të ikur nga zeqati.

Dijetaret nuk janë të një fjale rreth ndalimit të të gjitha llojeve të hileve. Psh. Transmetohet se Ebu Jusufi ka lejuar formën e katërt të hiles edhe pse Ibën Haxheri saktëson kthimin e tij (pra të Ebu Jusufit) nga kjo fetva. Në përgjithësi hanefijtë njihen si dijetarë që më së tepërmi janë marrë me këtë çështje, dhe ajo për dy shkaqe:

1- Muhamed ibën Hasan Shejbani ka përpiluar një libër rreth kësaj teme

2- Dijetaret e vonshëm hanefij u zgjeruan shumë në këtë sferë, aq sa që e bënë këtë shkencë ne vete.

Sidoqoftë, ajo që me se tepërmi transmetohet prej dijetarëve të hershëm hanefij është lejimi i llojit të katërt: hile për ikjen nga vaxhibi për të cilin ekziston shkaku i obligimit të tij, si për shembull: dhënia e pasurisë hddie pak para plotësimit të vitit për të ikur nga zeqati.

Shkaku i mospajtimit të dijetarëve rreth kësaj çështjeje (ihtilafi) është mospajtimi i tyre rreth rregullit “a miret ne konsiderim gjatë kontratave fjala (forma e jashtme) apo qëllimi (përmbajtja). Ata të cilët marrin në

konsiderim fjalën, lejojnë hilen e këtij llojit duke argumentuar se qëllimi është gjë e fshehur deri tek i cili nuk mund të arrijmë dhe ne obligohemi të gjykojmë sipas asaj që shohim dhe nuk na lejohet të futemi në gjërat e botës së fshehur (gajbit). Ne bazë të kësaj kane lejuar që i sëmuri në shtrat të vdekjes të shkurorëzojë bashkëshorten e tij me qëllim që ajo të mos e trashëgojë, nëse këtë qëllim ai nuk e shpreh si dhe: të martohet një njeri me një grua me qëllim që ta shkurorëzojë dhe t'i lejohet burrit të parë i cili e ka shkurorëzuar 3 herë, pa e shprehur këtë qëllim.

Mendimi i të dytëve: nuk lejojnë këto hile për shkak se gjërat maten në bazë të qëllimit të tyre dhe në rast se kemi aludime të tërthorta rreth qëllimit, duhet të gjykojmë në bazë të tij, sepse në këtë rast do të vepronim sipas asaj që duket. Ky mendim është më i fortë për argumentimin logjik që u përmend si dhe për shkak argumenteve të shumta të shpalljes, prej tyre: “munafikët përpiqen ta mashtrojnë Allahun, e Allahu i mashton ata.” (Nisa-142) fjala “muhadea” – mashttrim - kuptimi i saj esencial është: hile duke nxjerr në shesh të mirën dhe duke e fshehur të keqen për t’ia arritur qëllimin mashtguesi. (Firuzabadi, Kamusul-muhit f.919), Pejgamberi, alejhis-selam, thotë: veprat “vlerësohen sipas qëllimit”

Marre nga libri: “Kavaidul vesail” fq.456 - 492

Përktheu dhe përshtati: Agim Bekiri

Mustafa ibën Kerametullah Mahdum,

3.6.2005

Kthimi në tevhid

Fjala e teuhidit (njëshmërisë së Allahut) “La ilahe il-lallah” erdhi për të korrigjuar besimin – jo vetëm të paganëve të lashtë por për të gjithë njerëzit deri në Ditën e Gjykimit. Dëshmon që nuk ka hyjni tjetër përveç Allahut – askush përveç Allahut dhe askush krahas Tij. Askush nuk është i ngjashëm me Të, askush nuk krijon dhe mbështet jetën përveç Tij dhe askush nuk ka të drejtë përveç Tij për të qeverisur krijimin. Koncepti i Teuhidit hyn në të gjitha aspektet e besimit dhe adhurimit, në të gjitha aspektet e jetës.

E pranon Atë apo jo, njeriu është totalisht në borxh ndaj Krijuesit të Tij për ekzistencën e tij të vazhdueshme orë për orë, pa i përmendur begatitë si llojllojshmëria e pronave dhe aftësive. Duke ditur që Allahu i vetëm është Krijuesi, Mbështetësi i jetës, Furnizuesi, Kontrolluesi - burimi i të gjitha begative dhe dëmeve në Duart e të cilit është Gjykimi dhe fati final i njerëzve. Kërkon përmes sensit normal dhe arsyes që vetëm Ai të adhurohet.

Megjithëse koncepti i adhurimit (Ibadet) ka qenë gradualisht i reduktuar në përdorimin e zakonshëm për të kuptuar pak më shumë sesa kryerja e disa riteve dhe rituale fetare, ndërsa përkufizimi i vërtetë dhe origjinal është më përfshirës. Ai përfshin të gjitha veprat dhe qëllimet e motivuara nga një njohje e madhështisë – atë kombinim të dashurisë dhe frikës, duke prodhuar përpjekje për të kënaqur të

adhuruarin dhe për të shmangur pakënaqësinë e tij. Një objekt adhurimi vazhdimisht zotëron mendjen e adhuruesit dhe si rrjedhojë drejton sjelljet e tij, të dyja ato të vetëdijshmet dhe të pavetëdijshmet. Përkufizimit korrekt duhet të jetë i qartë që përkundër që përmendin “La ilahe il-lallah”, objekti i dikujt i adhurimit mund të jetë diçka tjetër përveç Allahut, subhanehu ve teal: “A e ke parë ti atë i cili ka marrë si zotin e tij dëshirat e veta dhe (kështu) Allahu e ka humbur atë përshkak të dijes?” [el-Xhathijah: 45: 23]

Ata ndjekësit e gënjeshtres në formë të ideologjive politike dhe liderëve kombëtarë, zakoneve të huaja, pasurisë, modës ose gëzimeve të ndryshme të dynjasë mund të supozojnë që duke i bërë sexhde Allahut ata e adhurojnë Atë të vetëm. Por Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, me vendosmëri e ka korrigjuar këtë keqkuptim. Një herë, Adij bin Hatim hyri ndërsa Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ishte duke recituar një ajet nga Kur’ani: “Ata i morën dijetarët dhe priftërinjtë e tyre si zota tjetër përveç Allahut dhe (gjithashtu) Mesihun, birin e Merjemes. Dhe ata nuk ishin të urdhëruar tjetër veçse për të adhuruar Një Zot.... ” [Et-Tevbe 9: 31]

Adij (i cili më parë ka qenë i krishterë) ka thënë: “O i dërguar i Allahut, Ata nuk i adhuronin ata”. Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, iu përgjigj: “A nuk i thanë atyre që e ndaluar ishte e lejuar dhe e

lejuara ishte e ndaluar dhe ata i ndoqën ata në këtë? ” Kur Adij e pranoj: ”Po” Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: ”Ai ishte adhurimi i atyre ndaj tyre (priftërinjve)”. [Ahmedi dhe et-Tirmidhiu]

Kështu adhurimi ishte përkufizuar si bindje - një fakt që bëhet i qartë nga çdo studim sipërfaqësorë të Kur'anit në të cilin Allahu, subhanehu ve teala, ka urdhëruar duke përsëritur: ”Bindju Allahut dhe të Dërguarit” [ajetet 3; 32; 3: 132; 4: 59; 8: 1; 8: 46; 24: 54; 47: 33, dhe shumë ajete të tjera që dallojnë por kanë të njëjtin kuptim] ”Legjislacioni është vetëm për Allahun. Ai ka urdhëruar që ju të mos adhuronit askënd përveç Tij. Ajo është feja e drejtë por pjesa më e madhe e njerëzve nuk dinë” [Jusuf : 12: 40]

Dy lloje të shirkut ishin të zakonshme përpara dhe pas Profetësisë së Muhammedit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem. E para nga këta është drejtimi i akteve të adhurimit të tjerëve përveç Allahut ndërkohë duke pohuar besimin tek Ai. Kur'ani urdhëron: ”Dhe mos merr krahas Allahut asnjë Zot. Nuk ka Zot tjetër përveç Tij” [el-Kasas : 28: 88]

Lloji tjetër i shirkut është përkatësia me ligjet dhe gjykimet e tjera përveç ligjeve dhe gjykimeve të Allahut.

”A i vure re ata që mendojnë se besuan atë që të zbriti ty, dhe atë që zbriti para teje, se si dëshirojnë mes tyre të gjykojë djalli (taguti), e duke qenë se janë urdhëruar që të mos e besojnë atë. E djalli dëshiron t'i humbë në pafundësi.”. [el-Nisa: 4: 60]

Humbja e teuhidit është ngjarja më e trishtueshme sot, në praninë e filozofive të huaja dhe stileve të jetës së tyre, shtypjes politike, bidateve-shpikjeve të reja në fe,

formave të pa numëruara të mosbindjes. Allahu, subhanehu ve teala, paralajmëron: ”Ndiqeni atë çfarë ju është shpallur ju nga Zoti i juaj. Dhe mos ndiqni zota të tjera përveç Tij” [A'rafë: 7: 3]

”Në qoftë se u bindesh shumicës (mohuese që janë) në tokë, ata do të largojnë ty nga rruga e All-llahut...” [el-En'am 6: 116]

”Një shumicë (e mohuesve), duke mos pasur kurrfarë dije, por vetëm nga pasionet e tyre, duan t'i largojnë nga e vërteta (njerëzit). Po Zoti yt di më së miri për ata që i shkelin dispozitat”. [el-En'am 6: 119]

”Dhe mos iu bind atij zemrës së cilit ne ia kemi larguar të përkujtuarit tonë dhe ndjek dëshirat e tij dhe që e teprojnë (dalin nga limitet e caktuara nga Allahu)” [el-Kehf 18: 28]

Përmisimi do të kryhet vetëm kur maxhoranca e muslimanëve do të kthehet tek adhurimi i vërtetë i Allahut dhe nuk do të tolerojë më shirkun-mohimin dhe mosbesimin e Zotit në të gjitha aspektet. Xhihadi i madh kundër tiranisë dhe shtypjes kudo në botë nuk do të pranohet nga Allahu e as të ndihmohet nga Ai derisa pjesëmarrësit të janë me të vërtetë të dedikuar për në çështjen e Tij dhe të pastruar nga të gjitha motivimet e tjera. Xhihadi kundër vetvetes dhe përmirësimi i shpirtit janë hapat e parë drejt xhihadi për islam.

”Me të vërtetë, Allahu nuk e ndryshon gjendjen e një populli përderisa ata të ndryshojnë atë çfarë është në vetetë e tyre...” [er-Rad 13: 11]

Zgjidhja fillon me individin...në vete.

Ummu Muhammed

Marrë nga: ”Realities of faith”

Përktheu: Ammar Ardit Kraja

13.5.2005

Mbjellja e imanit te fëmijët tanë

Imani është çështja më e madhe dhe më e rëndësishmja e cila duhet të mbillet te fëmijët tanë, sepse imani është jeta e zemrave, është themeli i çdo ndërtimi. Kurse ndërtimi pa themele i ngjan shtëpisë e cila në çdo moment pritet të shembet.

Për ta mbjellë këtë iman te fëmijët tanë ka rregulla dhe parime të cilat vlejnë si shenja dhe udhëzime për të arritur edukimin e një gjenerate të re në besim të Allahut, subhanehu ve teala, dhe në respektim të Resulullahut, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, në çdo gjë, qoftë e madhe apo e vogël. Andaj, ky edukim është dritë, të cilën do ta konsumojë së bashku me qumështin të cilin e thithë nga gjiri i nënës.

Këto udhëzime janë si vijojnë:

1. T'ia mësosh fëmijës shehadetin, fjalën "Eshhedu el-la ilahe il-lallah ue eshhedu enne Muhammeden resulull-llah — Dëshmoj se nuk ka të adhuruar me të drejtë pos Allahut dhe dëshmoj se Muhammedi është i dërguar i Allahut". Për këtë dijetari i mirënjohur Ibën Kajjimi, rahimehullah, thotë: "Kur të fillojnë të flasin, duhet t'u mësohet fjala: La ilahe il-lallah Muhamedu resulullah, le të jetë gjëja e parë e cila do ta rreh dëgjimin e tyre njohja e Allahut, subhanehu ve teala, dhe njohja e tevhidit, le ta dijë se Allahu, subhanehu ve teala, është mbi Arsh, i Sheh njerëzit, e dëgjon fjalën e tyre dhe është me ata kudo që të jenë". (Shih: Tuhfetul meudud bi ahkamil mevlud, Ibën Kajjim fq.164)

2. Dhënia rëndësi Kur'anit Famëlartë

Përgjegjësi i vogëlushit apo vogëlushes duhet të fillojë qysh në vegjëli t'ua mëson Kur'anin, me këtë ta kuptojnë se Allahu, subhanehu ve teala, është Zoti i tyre dhe se

kjo është fjalë e Zotit. Ashtu që shpirti i Kur'anit të futet në zemrat e tyre, ndërsa drita e tij në mendjet, perceptimin dhe shqisat e tyre. Le t'i mësojnë gjërat e besimit prej Kur'anit, le të rriten dhe le të mplaken duke e dashur dhe u lidhur për Librin e Allahut, subhanehu ve teala, si dhe duke i respektuar urdhrat, ndalesat dhe porositë që gjinden në të.

Andaj t'ua mësosh fëmijëve Kur'anin është shenjë e Islamit të mirë, me të mbillet imani në zemrat e tyre dhe mësohet besimi i drejtë, me të cilin besim do të arrijë lumturinë në këtë botë dhe padyshim shpëtimin me xhenet, në botën tjetër.

3. Të mbjellurit e atij shpirti, i cili çdoherë do ta ndjen se është në mbikëqyrje të Allahut, në punë të hapëta apo të fshehta.

Jeta me ndierje të mbikëqyrjes së Allahut në çdo moment është prej shenjave më të mëdhaja të imanit. Me këtë, drejtohet zemra e fëmijës e pastaj edhe të gjitha gjymtyrët e tij. Kjo është esenca me të cilën fëmiju shumë lehtë do të largohet prej mëkateve. Poashtu kjo është dera më e madhe që në veten e fëmijës të ngulitet sinqeriteti ndaj Allahut, subhanehu ve teala, në çdo punë, ngase ai në çdo moment do ta ndijë se Allahu është duke i shikuar lëvizjet dhe veprat e tij. Për këtë Allahu, subhanehu ve teala, thotë:

"Ai është me juve kudo që të jeni", (Hadid 4)

ndërsa në ajet tjetër:

"Prej Allahut nuk mund të fshihet asgjë, as në tokë e as në qiell". (Ali Imran 5).

Prej këtyre ajeteve kuptohet fare mirë se prindërit e kanë për obligim që t'i mësojnë fëmijët e tyre se janë gjithmonë nën

mbikëqyrjen, kontrollin e Allahut, qoftë kur veprojnë apo mendojnë për diçka. Në këtë edukatë madhështore ka punuar edhe edukatori më i madh i njerëzisë, Resulullahu sal-lall-lahu alejhi ue sel-lem, kur u pyet se çka është ihsani, tha: “Ta adhurosh Allahun sikurse e sheh, edhe pse ti nuk e sheh Ai ty të sheh”. (Transmeton Buhariu)

Ja një shembull nga historia e të parëve tanë, shembull i cili tregon qartë thellësinë e bindjes së madhe në mbikëqyrjen e Allahut. Kam për qëllim tregimin e asaj nëne me bijën e saj, në kohën e Omerit, radijallahu anhu. Kur ajo nënë dëshironte që qumështin që kishin për shitje ta përziente me ujë, në mënyrë që të fitojnë më tepër. Bija filloi ta përkujtojë duke i thënë: “Emirul mu’minin ka ndaluar nga ky gjest”, e ëma ia ktheu: “Ku mund të na sheh tani Omeri”. Atëherë bija ia dha përgjigjen prerëse: “Nëse Omeri nuk na sheh, padyshim se Zoti i Omerit na sheh”.

4. Mbjellja e devotshmërisë dhe nënshtrimit ndaj Allahut, subhanehu ve teala

Devotshmëria ndaj Allahut, subhanehu ve teala, arrihet nëpërmjet dy gjërave.

a. Njohja e pozitës së Zotit të Madhërisë dhe të Gjithëfuqishëm dhe njohjen e pozitës së njeriut të dobët dhe të pamundur.

b. Shpirti i njeriut nuk mund të arrin qetësinë përderisa të ketë dashuri dhe nënshtrim të plotë ndaj Allahut, subhanehu ve teala.

Mënyra më e mirë për të mbjellë devotshmërinë dhe nënshtrimin e plotë të fëmijët tanë është duke u folur sa më shumë për fuqinë e pakufishme të Allahut, për sundimin e Tij të madh si dhe për krijesat e mëdhaja që i ka krijuar, sikurse arshi, qiejt, melekët etj. Kur të kupton fëmija se të gjitha gjërat në natyrë qoftë e njomë apo e thatë është krijesë e Allahut dhe çdo gjë prej tyre

e madhëron Allahun, subhanehu ve teala, padyshim se në zemrën e tij do të ndien bindshëm se është rob i Allahut dhe se vetëm Atij duhet t’i nënshtrohet, përndryshe nuk mund të gjejë lumturi e as shpëtim.

Është shumë mirë që prindërit t’u ndihmojnë fëmijëve në kuptimin e gjërave natyrore që ndodhin. Kur fëmija të mëson se dielli është ai i cili e avullon ujin, më pas bëhen retë, e pastaj erërat i dërgojnë ato re atje ku dëshiron Allahu, e pastaj temperatura e ulët bëhet shkak që të zbrit shiu dhe t’u sjellë bereqet njerëzve, si dhe gjëra tjera që ndodhin në natyrë. Dhe pas kësaj fillon prindi t’i tregon se Allahu, subhanehu ve teala, është Ai i Cili e urdhëron diellin, retë dhe të gjitha krijesat që të bëjnë punë të caktuara, Allahu i ka mësuar se si të udhëtojnë në Gjithësi dhe të gjitha ato nuk e thyjnë ligjin e Allahut asnjëherë, atëherë padyshim se në mendjet e fëmive do të vendoset kuptimi i sundimit superior që e posedon Allahu, subhanehu ve teala, dhe kjo do t’i udhëzojë që ata të jenë të bindur ndaj ligjeve të Gjithëfuqishmit dhe të mos e kundërshtojnë asnjëherë.

5. T’i bindim se ndihma kërkohet vetëm prej Allahut.

Fëmijët janë të dobët dhe të paafte në zgjidhjen e problemeve të tyre. Edhe ata ndonjëherë mund të kenë probleme, qoftë psikike, shoqërore apo shkollore. Normalisht, këto probleme dallojnë njëra prej tjetrës. E obligimi ynë si prindër është që fëmijëve tanë t’ua përsërisim këto fjalë: “I Vetmi i Cili mund t’i largon këto nuk është as babai e as nëna, por është i Gjithëfuqishmi i cili të sheh o fëmijë i dashur edhe kur babin e nënën i ke shumë larg, është me ty çdoherë dhe ka rahmet ndaj teje më shumë sesa babai e nëna që kanë për ty, andaj lute Allahun që të ndihmojë në të gjitha problemet, se Ai

është Ndihmuesi më i Mirë". Poashtu mos të harrojmë që edhe ndihmën tonë t'ia ofrojmë në të gjitha rastet ku mundemi. Kështu edhe Resulullahu sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, bënte me fëmijët.

6. Ta edukojmë fëmijën në respektim të Allahut dhe të dërguarit të Tij.

Që në vegjëli është obligim që fëmijën ta mësojmë se duhet ta respektojë Allahun, subhanehu ve teala, dhe Resulullahun, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, në çdo urdhër. Duhet ta mësojmë se nuk guxon që ligjet e fesë t'i krahason çdoherë me logjikë, ngase logjika e njeriut është e kufizuar, ashtu që nuk mundet të jep përgjigje për të gjitha çështjet e fesë. Duhet t'i bindim fëmijët se mysliman i vërtetë është ai i cili i zbaton urdhrat e Allahut dhe të dërguarit të tij duke mos pyet shumë me ndajfoljen "pse".

Profesor Muhammed Kutbi thotë: "Është shumë mirë që fëmija të dijë urtësinë e veprës që e bënë, ngase kjo është më afër zbatimit me zemër dhe më e frytshme sesa zbatimi i diçkaje që nuk ia di urtësinë. Mirëpo, mundimi i prindërve që për çdo gjë t'ia sqarojnë fëmijës urtësinë, kjo nuk është e udhës. Ngase metodika e edukatës islame fillimisht ndërtohet mbi respektimin e Allahut, respekt i cili ka për qëllim zbatimin e urdhrit edhe nëse nuk di gjë për urtësinë. Thotë Allahu, subhanehu ve teala:

"Kur Allahu apo i dërguari i Tij caktojnë ndonjë gjë, nuk ka të drejtë ndonjë besimtar apo besimtare që të zgjedhin diç tjetër". (Ahzab-23)

Le t'i tregojnë se myslimani ka të drejtë të pyesë: Pse? Por kur të kuptojë se kjo gjë është urdhër i Allahut apo Resulullahut, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, atëherë duhet ta ndërpret pyetjen dhe është obligim respektimi i atij urdhri...". Por kjo, assesi nuk do të thotë se prindërit të japin urdhra

vetëm në këtë mënyrë, ngase kjo më vonë do të ndikojë që ai fëmijë të rebelohet ndaj ligjeve të Allahut, subhanehu ve teala, duhet t'u flitet fëmive aq sa kuptojnë, se përndryshe vetëm do t'u mbështillen dhe përzihen informatat e shumta e nuk do të kuptojnë asgjë. Duhet t'i përdorin të gjitha metodat që t'i bindin fëmijët se fjala e Allahut, subhanehu ve teala, dhe e dërguarit të tij është patjetër të respektohet, t'u tregojnë tregime nga historia islame etj.

Prej tregimeve që mirë është t'u tregohet është rasti i Haxheres me Ibrahim, alejhis selam, e cila kishte me vete fëmijën e saj Ismailin, alejhis selam, dhe që të dytë i la në një luginë jopjellore, as që kishte drunj, as lumë, as pus, as kafshë e as njerëz. Kur Ibrahim, alejhis selam deshi të shkojë, ajo i tha: "Po na lë në këtë vend, ku nuk ka as ujë e as ushqim?", "A të ka urdhëruar Allahu kështu?" tha: "Po". Tha Haxherja: "Atëherë, Allahu nuk do të na humbë".

Si dhe shumë tregime tjera të vërteta dhe interesante, të cilat janë mjaft të dobishme, sidomos për fëmijët.

7. Stërvitja e fëmijëve për të bërë ibadet dhe për t'i nxjerrë në pah shenjat fetare.

Ibadeti është metoda më e suksesshme për edukimin e zemrës, ngase ajo bënë lidhjen e përhershme me Allahun, subhanehu ve teala. Urtësia esenciale e adhurimeve në Islam siç janë namazi, zeqati, haxhi dhe tjera është forcimi i lidhjes me Allahun e Madhëruar.

Ndërsa, poqese kjo lidhje dobësohet, atëherë do të fillojë njeriu të merr tatëpjetën, do të shikon t'i ushqejë vetëm nevojat e tij trupore, ashtu që ngadalë ngadalë derisa të mos e dallojë asgjë prej kafshëve përpos formës.

Edukimi i fëmijës në bërjen e ibadeteve fillimisht duhet të jetë nëpërmjet metodës së

edukimit traditor, derisa t'i bëhet shprehi që mos të rehatohet derisa nuk e falë namazin. E njëjta gjë edhe me ibadetet dhe normat morale tjera të Islamit.

Kjo te fëmiju përcillet prej prindërve nëpërmjet shëmbëlltyrës, urdhrit, përcjelljes dhe udhëzimit, ashtu që kur të rritet vetëm se t'i ketë bërë shprehi këto gjëra.

Për t'ua bërë këtë shprehi nuk është lehtë, por pasi që tu bëhet shprehi shumë lehtë është të praktikohet. Çdo shprehi shumë lehtë mbillet te njeriu përderisa është i vogël, e kur të rritet është shumë rëndë. Mu për këtë lehtësi Resulullahu sal-lall-lahu alejhi ue sel-lem, na urdhëron që fëmijëve t'ua bëjmë shprehi faljen e namazit qysh në vitet e hershme të fëmijës, në moshën shtatëvjeçare, përafërsisht shtatë vjet para se ta ketë urdhër obligativ.

Në këtë mënyrë, që kurrë të arrijë pubertetin të mos i vijë rëndë aspak kjo vepër madhështore. Në këtë metodë duhet të përcillen të gjitha parimet tjera Islame te fëmijët tanë, sikurse janë: sinqeriteti, leximi i Kur'anit, ruajtja nga haramet, respektimi i hoxhallarëve me respekt të veçantë etj. E nëse nuk mund të arrish që këto gjëra t'ia bësh shprehi atëherë, kur të arrijë pubertetin e ke obligim ta urdhërosh, sidomos për namazin.

Poashtu duhet të kenë kujdes në ndërtimin e shprehive, duke treguar prindërit me sjelljen e tyre, se të gjitha këto gjëra i bëjnë ngase janë mysliman dhe ashtu Allahu subhanehu ue tealë, i ka urdhëruar, e nuk janë tradita.

8. Besimi në gajb (botën e fshehtë).

Siç është e njohur, perceptimi te fëmijët ndodhë duke u bazuar në gjërat konkrete, ndërsa kanë shumë dyshime për gjërat që nuk i shohin. Këtë duhet ta kenë parasysh prindërit, andaj duhet të hulumtojnë për të

gjetur metoda të shëndosha për të arritur prej gjërave konkrete deri te ato abstrakte. Në këtë mënyrë – me lejen e Allahut – do të arrijnë dalëngadalë ta bindin fëmijën për të gjitha gjërat që janë të panjohura për të.

Prej metodave mjaft të dobishme në këtë është ajo që është përdorur në Kur'anin Famëlartë:

a) Përngjasimi i gjërave të fshehta me gjërat konkrete të kësaj bote, p.sh. ushqimi i xhenetit. Ka thënë Allahu, subhanehu ue tealë: "Shembulli i xhenetit i cili u është premtuar të devotshmëve, në të cilin ka lumenj me ujë të mire për pije, lumenj nga qumështi me shije të paprishur...".

b) Përngjasimi i gjërave të fshehta me gjëra poashtu të fshehta, të cilat në kokat e njerëzve kanë një pasqyrë të caktuar, p.sh. forma e drurit zekum (dru në xhehenem), ka thënë Allahu subhanehu ue tealë:

"Frytet e tij janë sikur koka dreqërish".

Andaj, sjellja e shembujve luan rol të madh te fëmijët për t'i kuptuar gjërat sa më lehtë dhe shpejtë, poashtu edhe vizatimi i diçkaje, qoftë edhe përafërsisht. Kjo është shumë më mirë sesa të lodhet fëmiju me fantazitë e tij për të kuptuar realitetin e diçkaje.

9. Tërheqja e vërejtjes të mos bie në kundërshtime të besimit.

Duhet mbajtur fëmijën sa më larg përrallave, besëtytnive dhe frikësimeve të ndryshme, gjëra të cilat burojnë nga njerëz të prishur, sikurse: fallxhorët, magjistarët, gënjeshtarët, mendjelehtit dhe shumë të tjerë. Duhet t'u tregohet qartë se nënshtrimi ndaj fjalëve të bidatxhive është mëkat i madh dhe rrezik për ta humbur xhenetin. Thotë Resulullahu, sal-lall-lahu alejhi ue sel-lem: "Kush shkon te fallxhori dhe e pyet për diçka, nuk i pranohet namazi 40 ditë". (Transmeton Muslimi nr.223)

Duhet t'u bëhet e qartë se askush prej njerëzisë nuk mund ta dijë gajbin, ngase këtë dije Allahu subhanehu ue teala, e ka ndaluar vetëm për Vete, Ai ka thënë:

"Ai është që e di të fshehtën dhe atë nuk ia zbulon askujt. Me përjashtim të ndonjë të dërguari që Ai do. Atë botë Ai vë roje edhe para edhe prapa".

Poashtu duhet t'i mësojmë se nuk lejohet të betohemi, pos në emër të Allahut dhe se kjo është shirk i vogël. Nuk bën të themi: "Pasha bukën", "pasha jetën", "pasha nënën", "pasha babën", "pasha shpirtin e pejgamberit" etj; ngase Resulullahu sal-lallahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: "Kush betohet jo në emër të Allahut ka bërë kufër apo shirk". (Albani e vlerëson sahih në Sunenin e Tirmidhiut 1241).

Prej gabimeve në akide që duhet të kenë kujdes prindërit fillimisht e pastaj t'ua tërheqin vërejtjen fëmijëve të tyre është festimi i festave të shpikura, sikurse: mevludi, viti i ri, 8 Marsi, shën Gjergji etj, duke ua treguar shkaku për këtë. Prej shkaqeve janë:

a) Janë të shpikura, nuk kanë bazë në Islam

b) Muslimanët gjatë tërë vitit i kanë vetëm dy festa, Fitër Bajrami dhe Kurban Bajrami.

c) Festimi i shumë prej këtyre festave është përngjasim me të pafetë, gjë të cilën e kemi të ndaluar si mysliman.

10. Mbjellja e krenimit dhe mburrjes me fenë Islame.

Prindërit e kanë obligim që fëmijëve të tyre qysh në fëmijëri t'ua mbjellin shpirtin e krenimit dhe mburrjes me fenë Islame. Duhet të binden se ata duhet të dallohen prej të pafeve në çdo mënyrë, në pamje, në të folur, në mësim, në moral, në qëllime, në shprese etj.

Duhet ta ndiejnë se ata kanë një fe e cila është e shpallur direkt prej Zotit të Lartëmadhëruar, gjinden në një ummet i cili është i lidhur direkt me Allahun, subhanehu ve teala, është ummet i cili posedon gjëra që nuk i posedon askush nga njerëzimi sikurse Kur'anin, udhëzimin nga Allahu, dritën nga Allahu dhe sunetin e Resulullahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem.

Poashtu duhet t'u sqarohet se ky ummet është duke përjetuar kampanjat më të rrezikshme prej armiqve të Allahut, subhanehu ve teala, sulmet më të ashpra, duke ua zhdukë të mirat materiale, duke i vrarë fëmijët e vegjël, duke nëpërkëmbë nderin e grave dhe duke shfaqur fuqitë e tyre mbi pleqtë e pamundur dhe tokat e tyre të shkreta.

Andaj, duhet të binden se Islami do të triumfojë patjetër, ngase Allahu subhanehu ve teala, ka premtuar, ndërsa ne e kemi borxh që të mundohemi ta arrijmë triumfin e Islamit me duart tona dhe me ndihmën e të Gjithë-fuqishmit, në Dorë të të cilit është çdo gjë.

Kështu, besoj se do të kemi fëmijë të sjellshëm, të mençur dhe besimtarë të vërtetë.

Marrë nga: islammemo.cc
përshtati: Omer Berisha
27.5.2005

Të ushqyerit në mënyrë të drejtë

Falënderimi i plotë i takon Atij i cili na furnizoi me të mira, me ushqime të shijshme dhe të lejuara. Paqja dhe mëshira e All-llahut qofshin mbi Muhammedin, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, mbi familjen e tij të ndershme, mbi shokët e tij fisnik dhe mbi të gjithë ata që e pasojnë rrugën e tyre deri në Ditën e Gjykimit.

Ushqimi në mënyrë të drejtë dhe sipas udhëzimeve të All-llahut, subhanehu ve teal, dhe Pejgamberit të Tij, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, është shkak për shëndetin tonë fizik dhe shpirtëror. Ndoshta ne nuk i japin shumë rëndësi këtij fakti, prandaj do të flasim diçka në lidhje me këtë çështje që ta shohim vlerën e të ushqyerit në mënyrë të drejtë dhe dobisë e tij, si dhe dëmet nga të ushqyerit me gjëra të ndaluara dhe të tepruarit në ushqim. Të ushqyerit në mënyrë të drejtë nënkupton disa gjëra:

a) Ushqimi hallal

All-llahu kur e urdhëron apo e ndalon një gjë, këtë e bën nga urtësia e madhe e Tij. Ai nuk na urdhëron diçka, veçse në të ka dobi të shumta për ne dhe nuk na ndalon nga një gjë, veçse në të ka dëme të shumta për trupin dhe shpirtin tonë.

All-llahu, subhanehu ve teal, thotë: “O ju njerëz, hani nga ajo që është në tokë e që është e lejuar dhe e mirë, e mos shkoni hapave të djallit se ai është armik i hapët i juaji.” [Bekare: 168].

Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Në çdo trup që rritet nga harami, zjarri i xhehennemit ka më shumë përparësi.” [sahih, Imam Ahmed].

Të gjitha ushqimet që All-llahu i ka ndaluar, siç është mishi i derrit, alkooli apo gjërat tjera, janë të dëmshme për ne.

b) Mosngrënia e tepërt

Ngrënia e tepërt është shkak për shumë sëmundje trupore dhe shpirtërore.

Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Nuk mbush njeriu enë më të keqe sesa barkun e tij. I mjaftojnë birit të Ademit disa kafshata me të cilat do ta mbajë shpinën e tij. E nëse patjetër dëshiron të shtojë, atëherë le të ndajë një të tretën për ushqim, një të tretën për pije dhe një të tretën për frymëmarrje.” [sahih, Imam Ahmed, Tirmidhiu etj.].

c) **Edukata gjatë ngrënies:** larja e duarve, thënia “bismil-lah” në fillim dhe “elhamdulillah” në mbarim, ngrënia me dorë të djathtë dhe ngrënia para vetes.

Dëmet fizike që shkaktohen nga teprimi në ushqim

Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Nuk mbush njeriu enë më të keqe sesa barkun e tij. I mjaftojnë birit të Ademit disa kafshata me të cilat do ta mbajë shpinën e tij. E nëse patjetër dëshiron të shtojë, atëherë le të ndajë një të tretën për ushqim, një të tretën për pije dhe një të tretën për frymëmarrje.” [sahih, Imam Ahmed, Tirmidhiu etj.].

Transmetohet se Ibën Masoija (mjeku) kur e lexoi hadithin e mësipërm tha: “Sikur njerëzit t'i zbatonin këto fjalë do të shpëtonin nga sëmundjet dhe lëngimet dhe do të mbeteshin pa punë farmaceutët dhe mjekët.”

Harith Ibën Keleda (mjeku i arabëve) ka thënë: “Dieta (ngrënia me maturi) është kreu i ilaçeve dhe grykësia (teprimi në ngrënie) është kreu i sëmundjeve.” Ai poashtu ka thënë: “Ajo që vret njerëzit dhe shkatërron kafshët në pyje është ngrënia e ushqimit mbi ushqim para se të tretet ai i mëparshmi.”

Ibën Kajjimi, rahimehull-llah, thotë: “Ekzistojnë dy lloje sëmundjesh: e zemrës dhe sëmundja fizike... Kjo lloj sëmundje shkaktohet kryesisht: me ushqim të tepërt, ngrënia e ushqimit tjetër para se të ketë përfunduar tretja e ushqimit të mëparshëm...”

Poashtu thotë: “Në të vërtetë kur njeriu e ka mbushur lukthin me ushqime, ai nuk është në gjendje të pranojë ujin, ndërsa kur ushqimi dhe uji e tejkalojnë shkallën e përshkruar, mund të vuaj nga çrregullimi i mushkërive dhe e gjithë kjo paraqitet me stres dhe rraskapitje, ndërsa mushkëritë nuk janë në gjendje të përcjellin lehtësisht gjakun e oksiduar. Njeriu do të ndiejë, në mes tjerash, edhe vështirësi në trup, në zemër dhe shpirti do të ndjehet i rraskapitur dhe i plogësht, ndërsa gjymtyrët nuk do të jenë në gjendje të kryejnë detyra themelore fetare... Pra, lukthi i stërmmbushur dëmton trupin, zemrën dhe shpirtin.”

Dëmet shpirtërore

Muslimi transmeton: “Nuk është ngopur Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, me bukë elbi dy ditë rresht derisa ndërroi jetë.”

Transmetohet se disa nga selefët kanë thënë: “O ju kërkues të ahiretit! Mos hani shumë, sepse do të pini shumë, do të flini shumë dhe do të humbni shumë.”

Ibrahim Ibën Ed’hemi ka thënë: “Kush disiplinon barkun e tij, ka disiplinuar fenë e tij, dhe kush zotëron urinë e tij, ka zotëruar sjelljet e mira, dhe mëkati është larg të uriturit dhe pranë të ngopurit. Ngopja vdes zemrën dhe prej saj është gëzimi dhe qeshja.”

Ebu Sulejman ed-Darrani ka thënë: “Njeriu kur uritet dhe ka etje i pastrohet dhe i zbutet zemra, dhe kur ngopet me ushqim dhe ujë verbohët.” Poashtu ka thënë: “çelësi i dunjasë është ngopja dhe çelësi i

ahiretit është uria, burimi i çdo të mire në dunja dhe ahiret është frika ndaj All-llahut të Madhëruar.”

Ibën Rexheb el-Hanbeli thotë: “Buhariu dhe Muslimi transmetojnë se Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Besimtari han në një bark dhe jobesimtari han në shtatë barqe.” që d.t.th. se besimtari han duke zbatuar edukatën e të ngrënit në sheriat dhe han në një bark, ndërsa jobesimtari han për të plotësuar epshin dhe grykësinë e tij dhe hanë në shtatë barqe.”

Hasan el-Basriu i ofroi ushqim njërit prej shokëve të tij, e ai tha: “Hëngra aq sa nuk mundem të ha më.” Hasani tha: “SubhanAll-llah! A han muslimani deri sa të mos mundet të haj më?!”

E pyetën Ahmed Ibën Hanbelin: “A ndjen njeriu në zemrën e tij butësi kur ngopet?” Tha: “Nuk mendoj (besoj).”

Omer Ibën Kejs transmetohet të ketë thënë: “Ruhuni nga ngopja pasi ajo ashpëron zemrën.”

Hasan el-Basriu transmetohet të ketë thënë: “Sprova e babait tuaj (Ademit) ishte ushqimi, dhe ajo është sprova juaj deri në Ditën e gjykimit.”

Sufjan eth-Theuri ka thënë: “Nëse donë që të kesh trup të shëndetshëm dhe të flesh pak, ha pak.”

Prej dëmeve të ngrënies së tepërt është se: e ashpëron zemrën, e largon frikën nga All-llahu, e largon mëshirën ndaj krijesave, e dembelos në adhurim. Të gjitha këto nëse teprohet me ushqim hallall, e për ushqim haram as që bisedohet. Nëse e kuptojmë këtë që e thamë do ta kuptojmë vlerën dhe mirësinë e agjërimit. Nëse e praktikojmë këtë do të mbrohemi nga shumë sëmundje trupore dhe nga ato të shpirtit.

Omer Islami,
3.6.2005

Dijetarët dhe mendimtarët

Ahmed el-Vasiti

Ndikimi i Ibën Tejmijje-s ka mundur të vërehet edhe te shumë dijetarë shafitë të cilët, si besnikë ndaj credo-s (akides) së të Parëve (selefus-salih), e mohonin kelamin esharit dhe tregonin njëfarë ngurrimi karshi sufizmit. I tillë ishte Ahmed el-Vasiti (vdiq më 711 hixhri, 1311), babai i cilit në Vasit udhëhiqte me vëllazërinë rifaite (rifa'ijja). Pasi kishte kaluar nëpër Bagdad, Mekë dhe Kajro, Ahmed el-Vasiti në Aleksandri ishte

afruar me vëllazërinë shazilite (shadhilijja). Në Damask, ku ai do të shkojë pastaj për të jetuar, nën ndikimin e Ibën Tejmijje-s kishte kaluar në hanbelizëm dhe i ishte bashkëngjitur sulmeve të tij (të shejhulislam Ibën Tejmijje sh.r.) kundër itihaditëve. Krahas disa veprave juridike, ka lënë shqyrtime lidhur me sufizmin, në mesin e cilave është edhe komentimi i papërfunduar i Menazilit të el-Ensarit.

Henri Laoust,
13.5.2005

Shejh El-Mizzi

El Hafidh, Xhemaluddin Ebul Haxh-xhaxh Jusuf bin Abdurrahman el-Mizzi.

Personalitet jashtëzakonisht i dalluar është shejh el-Mizzi (v. 742 h./1342), shafiit, me origjinë nga Halepi, i cili ka jetuar kryesisht në Damask, ku plot njëzet e tri vjet, pa ndërprerë ka udhëhequr, Eshrefinë, kolegjin më të rëndësishëm për studimin e hadithit në këtë qytet.

Në vitin 705h. /1305, shkaku se një fragment nga el-Buhariu e kishte komentuar në kuptimin i cili është vlerësuar tepër tradicionalist, disa ditë i kalon në burg, por

lirohet shpejt me ndërmjetësimin e Ibën Tejmijje-s. Vepra e tij më e njohur, Kitab et-tehhib, (Tehdhibul kemal fi esmair rixhal) studion muhaddithët e përmendur në gjashtë librat (kutubus-sitte); duke futur përmirësime, e plotëson veprën të cilën tashmë ua kishte kushtuar hanbeliti Abdulgani el-Makdisi (Kitabul kemal fi esmair rixhal). (Libri i shejh Mizzi-t, "Tehdhibul kemal fi esmair rixhal, është në 35 vëllime, botuar nga "Muessetur-Risale", Bejrut, 1980.)

Henri Laoust
Marrë nga: Les Schismes dans l'Islam
"Shafiitët në anën e hanbelitëve"
Përktheu: S.S.
20.5.2005

el-Makrizi

Takijuddin Ebul Abbas Ahmed bin Ali el Makrizi (vdiq më 16-09-845 hixhri/27 janar 1442).

Nuk do të harrohen të gjitha që historiani i madh Makrizi, hanefit i cili kalon në shafizëm, ia ka borxh esharizmit, dhe të gjithë që esharizmi ia ka borxh atij. Në historinë e tij topografike të Kajros, që në kohën e tij ishte bërë kryeqytet i pamohueshëm i botës islame në rend të parë i përmbahet historisë së sunizmit. Në shqyrtimet për shtrirjen e malikizmit dhe shafizmit në luginën e Nilit, apo për zanafillën e shiizmit, paraqet vërejtje të rëndësishme lidhur me përtëritjen sunite.

Simpatia e tij është pa dyshim në anën e Salahuddin, e edhe më shumë të Nuruddin, dhe kjo shkakton atë që ta rritë rolin e esharizmit të cilin synon ta bëjë shkollë zyrtare të rendit mameluk, ndonëse nuk lëshon pa vërejtur se të gjitha shkollat tjera para kohës së tij ishin zhdukur, pos shkollës së Ibën Tejmije-s i cili përpigjej ta impononte doktrinën e të Parëve (selef) dhe i cili gjithmonë kishte ithtarë të guximshëm.

Makrizi jep një përmbledhje të qartë të doktrinës së esharizmit dhe këtë e pason

me një sqarim në lidhje me historinë e drejtimeve. Studim ky i frymëzuar nga El-Bagdadi, Gazali dhe Shehristani. Në mesin e pasuesve të cilët i prezanton si të huaj për islamin paraqiten, krahas dehrëve (dahrije), dualistët (senevije), hebretë, krishterët dhe ateistët (zanadika), dhe filozofët antikë grek. Për derisa gjersa filozofët mysliman (falasifa) nuk përmenden fare. Drejtimit islame në kuptim të ngushtë i ka tkurrur në pesë: murxhitët, mutezilitët, shiitët, harixhitët (havarixh) dhe sunitët. Kurse sunnitët kishte tendenca ti njësion me esharitët.

Shënim i redaksisë: veprat më të njohura të Makrizit janë:

1- El-mevidh vel Itibar bi dhikril hutati vel Athar (të njohura si “ elhutat elmakrizije”) botuar nga “dar Sadir” Bejrut

2- Itadhul Huneka bi ahbaril eimmeti el fatimijjine elhulefa, botuar nga “Elmexhlis el’Ala lish-shuunil islamije, Kajro

3- igathetul Umme bi keshfil gamme, Kajro, 1940

4- Es-suluk li marifeti duvelil muluk

Henri Laoust

Marrë nga: Les Schismes dans l'Islam

Përktheu: S.S.

Redaktura: R.R. (Albislam.Com)

Henri Laoust,

27.5.2005

Jahja ibën Se'id El Ensari

Kadiu, al-lameja, transmetuesi i hadithit: veprat vlerësohen sipas qëllimit

Emri i plotë: Ebu Se'id Jahja ibën Se'id ibën Kajs ibën Amër (sipas disave ibën Kahd) El Ensari El Hazrexhi En Nexhxhari.

Për vitin e tij të lindjes nuk ka informata të hollësishme por me siguri dihet se ka lindur në kohën kur halife ka qenë Abdullah ibën Zubejri, radijall-llahu anhu, para vitit shtatëdhjetë të hixhretit. Ka lindur në Medine.

Pati fatin të përfiton nga disa sahabë dhe tabi'inë nga mesi i të cilëve do t'i veçojmë: Enes ibën Maliku, radijall-llahu anhu, Es Saib ibën Jezid-in, Ebu Uname ibën Sehl-in, El Kasim ibën Muhammed-in, 'Urve ibën Zubejr-in, 'Ubejdullah ibën Abdil-lah ibën 'Utbe-n, Sulejman ibën Jesar-in, Harixhe ibën Zejd-in, etj.

Ahmed ibën Hanbeli për të ka thënë: Jahja ibën Se'id El Ensari, është njeriu më i besueshëm.

Kur Ejjub Es Sihtijani u pyet kush është fekihi më i madh që e ke lënë pas vete në Medine u përgjigj: Jahja ibën Se'id El Ensari.

Sufjani ka thënë: Jam takuar me tre hafidha: Isma'il ibën ebi Halid, Abdul Melik ibën Ebi Sulejman dhe Jahja ibën Se'id El Ensari.

El 'Ixhli ka thënë: Ishte njeri i devotshëm, fekih...

El Hakim: Ai është kadiu i xhamisë së Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem dhe myftiu i Medinës në kohën e tij.

Dhehebiu kështu e përshkruante: Imami, Al-lameja, dijetari i Medinës dhe mësuesi i dijetarit të Medinës, nxënësi i shtatë juristëve të Medinës.

Lutja e tij më e shpeshtë ishte O Zot na shpëto, O Zot na shpëto...

Muhammed ibën Selam El Xhumehi kështu e përshkruante: Ishte i lehtë, gjendja e tij nuk ndryshoi edhe pasi u bë kadi. Kur u pyet për këtë tha: Atë që ka vetëm një shpirt nuk e ndryshon pasuria.

Hadithin "Veprat vlerësohen sipas qëllimit..." prej tij kanë transmetuar mbi dyqind transmetues.

Nga ky det i dijës përfituan shumë dijetarë nga mesi i të cilëve do t'i përmendim:

- Ibën bi Dhi'b
- Shu'be
- Malik ibën Enes
- Dy Sufjanët
- El Evzaiu
- Ibën Mubareku
- El Lejth ibën Sa'di dhe shumë tjerë

Vdiq në vitin 143 H (sipas disave 144 H). All-llahu e mëshiroftë me mëshirën e tij të gjerë.

Talha Kurtishi
03.6.2005

Tema: Besimi

Numri: 1193 **Data:** 06.06.2005

Pyetje: Si mund që Allahu, subhanehu ve teala, me gjithë madhërinë e Tij në krahasim me qiejt dhe tokën, të zbret në qiellin e dunjasë në fund të natës?

Përgjigje: Ve alejkumusselam verahmetull-llahi ve berekatuhu. All-llahun e falënderojmë kurse paqja dhe bekimi qofshin mbi Muhammedin, familjen dhe shokët e tij.

Kur flasim për All-llahun aspak nuk duhet të na shkon mendja që ta krahasojmë me krijesa, sepse ky krahasim që e ke përmendur në këtë rast na ka ardhur nga shkaku i krahasimit të Zotit me krijesat, andaj edhe ka ardhur ky kundërshtim dhe problem...

Ne si musliman e kemi obligim t'u besojmë ajeteve dhe haditheve të vërteta që flasin për All-llahun dhe cilësitë e Tij, duke mos i krahasuar ato me krijesat, duke mos ua shtrembëruar kuptimin, duke mos i mohuar ato dhe duke mos pyetur për formën e tyre. Nëse e kemi parasysh këtë rregull, atëherë nuk na vijnë këto mëdyshje dhe dilema, sepse as që lodhemi me këto krahasime... në të kundërtën nuk do të gjejmë përgjigje për shumë çështje tjera apo do të detyrohemi t'i shtrembërojmë kuptimet e tyre, p.sh. sikur të mendonim në përputhje me logjikën e përmendur në këtë pyetje nuk do të kuptonim si është e mundur që në të njëjtën kohë Allahu s.v. të dëgjojë miliarda zëra, kërkesa, adhurime dhe të gjithëve t'ia jep përgjigjen përkatëse. Kjo është e pamundur për logjikën tonë, mirëpo Allahu s.v. nuk i nënshtrohet këtyre ligjeve.

All-llahu i Lartësuar shumë bukur na ka treguar këtë çështje duke mohuar përngjasimin e Tij me krijesa në formë gjenerale dhe konfirmimin e cilësive të Tij të mira në mënyrë detale, duke thënë: "... Asnjë send nuk është si Ai; Ai është dëgjuesi, shikuesi". (Esh-Shura:11).

Andaj edhe zbritja e All-llahut në qiellin e dynjasë ndodh ashtu sikurse dëshiron All-llahu, duke mos e mohuar këtë gjë, duke mos ia shtrembëruar kuptimin, duke mos pyetur formën dhe duke mos e krahasuar zbritjen e All-llahut në qiellin e dynjasë me zbritjen e njerëzve. Kur t'i kemi parasysh këto gjëra nuk na shkon mendja për këtë kundërtënie e cila lind vetëm në rast të besimit të gabuar mbi Zotin dhe krahasimin e Tij me krijesat e Tij.

Andaj më herët kanë thënë: ai që i shtrembëron kuptimet e ajeteve dhe haditheve që flasin për cilësitë e All-llahut, ai së pari ka rënë në teshbih (përgjajesim të All-llahut me krijesat e Tij) e pastaj ka rënë në t'evil (shtrembërim të kuptimit të këtyre ajeteve dhe haditheve).

All-llahu e di më së miri... All-llahu ju dhashtë dije të dobishme, vepra të mira, besim të shëndoshë, sukses dhe lumturi në jetë.

BekirHalimi
Redaktor fetar
Alblslam.Com
06.06.2005

Pyetje: All-llahu, subhanehu ve teal, ka caktuar disa engjëj që i shkruajnë të gjitha punët që i kryen njeriu. Përse i ka krijuar All-llahu, subhanehu ve teal, këta engjëj, kur dihet fare mirë se Ai di çdo gjë dhe nuk mund t'i fshihet asnjë punë, sado e fshehtë qoftë?

Përgjigje: Në radhë të parë duhet të kemi parasysh se njeriu nuk është në gjendje të kuptojë shkakun e krijimit apo ekzistencës së shumë gjërave në botën që na rrethon. Kështu, ç'përgjigje do të jepnim, nëse dikush do të na pyeste:- Përse disa kafshë ecin me katër këmbë, ndërsa disa të tjera ecin me dy? Përse njeriu është krijuar me dy duar dhe jo me tri...? Përse...? Përse...? Sigurisht se përgjigja e mundshme do të ishte: "Vetëm All-llahu, subhanehu ve teal, e di këtë gjë". Të njëjtën përgjigje do të jepnim edhe nëse do të pyeteshim për një pjesë të mirë të çështjeve fetare, si p.sh. Numrin e rekatëve të namazeve, dhënien mes'h kokës në abdes, qëndrimet e ndryshme të namazit etj. Nga shembujt e mësipërm kuptojmë se dija e njeriut është shumë e kufizuar, andaj All-llahu [subhanehu ve teal] thotë: "(Nëse) Të pyesin ty për shpirtin, thuaj: shpirti është çështje e Zotit Tim. Juve nuk ju është dhënë vetëm se një pjesë e vogël e diturisë". (El-Hixhr:85) Megjithatë, është mirë që njeriu të përpiqet për të kuptuar dhe zbuluar shkakun (urtësinë) e krijimit të krijesave të ndryshme apo arsyen e vendosjes së rregullave të Sheriatit Islam. E nëse nuk është në gjendje ta bëjë këtë, për ndonjë arsye, atëherë kjo gjë nuk shkakton asnjë problem, pasi myslimanit i mjafton që All-llahu, subhanehu ve teal, di më së miri çdo gjë. Tani le t'i kthehemi pyetjes rreth shkakut të krijimit të engjëjve që shënojnë veprat e njeriut. All-llahu, subhanehu ve teal, me anë të kësaj gjëje, u demonstroi njerëzve precizitetin dhe përsosmërinë e krijimit Tij dhe u tregoi atyre se Ai nuk i bën padrejtësi askujt dhe se gjykimi i Tij është i pagabueshëm.

Muhammed Salih el-Uthejmin

30.01.2001

Së shpejti nga "NuN" libri:

"Kushtet e fesë"

Muhammed Salih el-Uthejmin

mbi 500 përgjigje, për pyetje të ndryshme nga
besimi dhe kushtet e islamit!

Dy çështje

1-A e prishë abdesin dalja e gjakut?

Temim E'Dariu, radijallahu anhu tregon se Pejgamberi, alejhis-selam ka thënë: "Nga çdo gjak që rjedh obligohemi të marrim abdes". Hadithi është i dobët (Ed'Daife, 470).

Përfitim nga hadithi: E vërteta është se hadithi në këtë qështje nuk është i vërtetë, dhe esenca e kësaj është që të të largohemi nga hadithet e dobëta. Sikurse e ka konstatuar Imam Shevkani dhe të tjerët. Dhe për at shkolla juridike e Hixhazit mendon se dalja e gjakut nuk e prishë abdesin. Këtë mendim poashtu e kanë edhe shtatë fukahatë e Medines, gjithashtu këtë e kanë përmendur edhe disa nga sahabet. Këtë citat e përmendë ibën ebij Shejbe në "Musenefin" e tij (92/1), Bejhekiu (141/1) me sened të vërtetë.

Argument tjetër për këtë qështje është rasti i ibni Omerit ku me dorën e vet pastroi gjakun nga plaga e fytyrës së tij pastaj u fal dhe nuk morri abdes. (Transmeton ibën ebij Shejbe nga Ebu Hurejra).

Gjithashtu është vërtetuar se Abdulla ibën ebij Eufij, radijallahu anhu, i doli gjaku duke qenë në namaz, dhe ai vazhdoi me namazin. Shih Sahihul Buhari dhe Fethul Bari - 1/224, dhe redaktimi im në versionin e shkurtuar të Buhariut 1/75.

2- A e prishë abdesin prekja e gruas?

Tregohet nga Muadh ibën Xhebeli, radijallahu anhu i cili ishte ulur me Pejgamberin, alejhis-selam ku erdhi një njeri dhe e pyeti Pejgamberin, alejhis-selam: "O i Dërguar i All-llahut çka thua për një njeri i cili i është afruar një gruas të cilën nuk e ka të lejuar (hallall), dhe nuk ka lënë gjë pa bërë, përpos marrëdhënieve intime? Pejgamberi, alejhis-selam, u përgjigj: 'Merr abdes mirë, pastaj ngritu dhe falu!' Muadhi radijallahu anhu tha: 'All-llahu subhanehu ve teala e zbriti ajetin: "Dhe fale namazin...(Hud 114), pastaj tha: 'A është kjo vetëm për mua apo për gjithë muslimanët në

përgjithësi? Tha Pejgamberi, alejhis-selam: "Për gjithë muslimanët." Hadithi është i dobët (E'daifa)

Përfitim nga hadithi: Sipas këtij vlerësimi bëhet qartë se ky hadith nuk mund të merret si argument për prishjen e abdesit me preken e gruas siç ka vepruar ibën Xheuziu në librin e tij "E'Tahkik" -1/113 - dhe atë për shkak të fakteve që vijojnë:

1. Hadithi është i dobët dhe nuk merret për argument.

2. Po edhe nëse senedi është i vërtetë çështja nuk është te abdesi por për shkak të prekes së gruas, poashtu nuk bëhet fjalë për njeriu i cili ka pasur abdes më parë, që ti thuhet se nuk ka abdes për preken e gruas së huaj, por ka mundësi që kjo çështje të jetë për shkak të mëkateve, duke u mbështetur në hadith tjetër të vërtetë me tekst "Nuk ka musliman që bën mëkat e që pastaj merr abdes dhe falë dy rekate namaz, e të mos i falen atyre gabimet." Hadithin e transmeton katër sunenët dhe të tjerët dhe si të vërtetë e kanë vlerësuar një grup dijetarësh siç e kam shpjeguar në redaktimin e librit — El-Muhtesar, nr. 7.

3. Edhe nëse e marrim se abdesi është prishur me prekje, atëherë shkaku i prishjes është mundësia e daljes së spermës e cila e prishë abdesin, jo përshkak të prekes si e tillë, d.m.th., argumentimi me argument që kjo mundësi të kuptohet me ma tepër se një mënyrë nuk merret si argument.

-Dhe mendimi më i vërtetë është se prekja e gruar dhe poashtu puthja e saj me ose pa epsh nuk e prishë abdesin, sepse për këtë parim nuk na ka ardhur argument i vërtetë.

4. Bile është vërtetuar se Pejgamberi, alejhis-selam i puthte gratë e tij dhe u falte pa marr abdes. Transmeton Ebu Davudi dhe të tjerët me dhjetë zinxhirë të transmetuesve, disa prej tyre janë të sakta, siç e kam treguar në librin "Sahih Ebi Davud" — nr. 170-173.

Muhammed Nasirud-din Albani Marrë nga librit "Silsiletu ehadithid-daifa" Përktheu: Fatmir Zaimi

Libri - Katërdhjet hadithe mbi moralin

23. Përbushja e premtimit

Ebu Hurerja, radijall-llahu anhu, transmeton se Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Shenjat e hipokritit janë tre: kur flet gënjen, kur premtion nuk e përbush premtimin dhe kur i besohet një gjë e tradhton atë.”

Allahu, subhanehu ve teala, thotë:

“Përbusheni premtimin, se për premtimin ka përgjegjësi.”, poashtu thotë:

“Meqë keni premtuar, pra zbatoni premtimin e dhënë ndaj Allahut.”

Kuptimi i hadithit është: cilësitë e përmendura në hadith janë cilësi të hipokrizisë, kurse ai i cili i ka këto cilësi është përngjasuar me hipokritin në moralin e tij.

Me fjalën “premtim” nënkuptohet premtimi për punë të mira kurse nëse premtohet për të bërë të keqe në atë rast preferohet mospërbushja e atij premtimi madje mund të bëhet obligativ nëse mospërbushja e tij nuk shpion në dëm më të madh.

All-llahu, subhanehu ve teala, ka urdhëruar që të përbushet premtimi:

“Përbusheni premtimin, pse për premtimin ka përgjegjësi.” (Isra - 34) kurse mashtrimi është i ndaluar në çdo besëlidhje qoftë ajo ndërmjet muslimanit dhe ndonjë tjetrit, madje edhe nëse është në pyetje jomuslimani, pra çka mendon nëse mashtrimi bëhet ndaj muslimanit. Përbushja e premtimit kur është në pyetje muslimani edhe më parë kërkohet, kurse thyerja e tij është mëkat më i madh.

Thyerja e premtimit ndahet në dy lloje:

Një: të premtojë duke fshehur në zemrën e tij qëllimin e thyerjes së premtimit, ky është vesi më i keq.

Dy: të premtoj duke pasur për qëllim përbushjen e premtimit, pastaj ndërron mendimin dhe then premtimin pa arsye.

Përbushja e premtimit është prej virtyteve të shpirtave të lartë, është moral i rrallë, i lavdëruar, pronari i saj është i madhëruar në sytë e njerëzve dhe i besueshëm tek ata.

Një beduin ka thënë: premtimi i fisnikut është i menjëhershëm apo i shpejtë kurse premtimi i të kundërtit është vonim dhe arsyetim.

Një tjetër ka thënë: arsyetimi i pranuar është më i mirë se vonimi i tepruar.

Ahmed Muadh Hakkij

Përktheu: Agim Bekiri

(pjesë nga libri: Katërdhjet hadithe mbi moralin, NuN, Shkup, 2005)